

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

12

prosince

2009

29. ročník

**Vše nejlepší v novém roce 2010
přeje výbor a redakce
Kulturního klubu**

- Fejeton: Pokrok / Jindřich Lion
- Příloha: Čtení na svátky
Historické ohlédnutí

Pondělní promítání filmů české kinematografie
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

11. 01. 2010 v 19:30

Tajnosti (ČR/SR 2007, režie: Alice Nellis, 93 min., české/anglické titulky)

Hrají: Karel Roden, Miloslav König, Natálie Drabiščáková, Iva Bittová, Igor Chmela ad.

Ocenění: Český lev 2007 – Nejlepší film, Nejlepší kamera (Ramunas Greičius)

Julie je žena, která má zdánlivě úplně všechno. Pohledného, movitého manžela, prospívající dceru, nenáročnou práci překladatelky, která překládá ne pro peníze, ale buď pro radost, nebo prostě jen pro pocit, že pracuje, a nyní dokonce i nový, vysněný dům... Ale také má v sobě tajemství, které se v tomto jejím idylickém životě pomalu mění v časovanou bombu. Někdy však dobře časovaná bomba může svým výbuchem a „pročištěním terénu“ přinést ten největší užitek a naopak idylický život může být tím největším neštěstím, které člověka postihne, aniž by si toho vůbec stačil povšimnout. Když ráno Julie náhodně zaslechne zprávu o smrti své oblíbené zpěvačky Niny Simone a vzpomene si na dobu, kdy byla mladá a vše bylo o mnoho jednodušší, zcela iracionálně se rozhodne koupit si piano. A tato nesmyslná mise, která ji odvede od bezpečné denní rutiny (a zdánlivě také od důležitých rozhodnutí, před kterými Julie utíká), se stane jakousi novodobou odysseou, ve které se Julii i celé její rodině změní od základu celý život.

08. 02. 2010 v 19:30

T.M.A. (ČR 2009, režie: Juraj Herz, 93 min., české/anglické titulky)

Hrají: Ivan Franěk, Lenka Krobotová, Michal Dlouhý, Andrej Hryc, Zuzana Kronerová, Bořík Procházka, Dagmar Součková, Tereza Němcová, Barbora Hrzánová, Mário Kubec, Radek Zima ad.

T.M.A. je příběhem Marka, který se rozhodl opustit kariéru hudebníka a usadit se v opuštěném domě a věnovat se malířství. Dům, kde Marek strávil s rodiči a sestrou dětství, má však ponurou minulost. Marek postupně začíná podléhat negativní energii tohoto podivuhodného místa, které jej odtrhává od reality. Přichází čas, aby dům prozradil svá děsuplná tajemství...

Předběžné termíny promítání na velvyslanectví v roce 2010:

vždy druhé pondělí v měsíci, tj. 8. 3., 12. 4., 10. 5., 14. 6., 13. 9., 11. 10., 8. 11., 13. 12.

Začátek představení vždy v 19:30, pouze v prosinci ještě v 17:00 pro děti. Změna vyhrazena.

**Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien**

**Česká
duchovní služba
oblast Vídeň**

Poštovní adresa: 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31

Tel.: +43 (0664) 406 55 41

www.sweb.cz/farnost.viden

Fax: +43 (01) 711 84 112

www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:

CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:

mše svatá každou neděli a svátek v **08:30**

KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:

mše svatá každou neděli a svátek v **10:00**

KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Wien 3, SALESIANUM:

mládežnická mše svatá druhou neděli v měsíci v **11:00**

KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Wien 13:

mše svatá třetí sobotu v měsíci v **18:00**

KALENÁŘ AKCÍ

- So 19. 12.** DON BOSCO-HAUS: **Mládežnická mše svatá** v 18:30 hodin v St. Veit-Gasse 25, Vídeň 13.
Čt 24. 12. **Vánoční mše svatá** pro děti a rodiče v 16:00 hodin v kapli SALESIANUM, Hagenmüllergasse 31, Vídeň 3. –
Půlnoční mše svatá ve 22:00 hodin v českém kostele „Nejsvětějšího Vykupitele“ na Rennwegu 63, Vídeň 3. –
Chránový sbor zpívá vánoční mši „Hej, Mistře“ od J. J. Ryby.
Pá 25. 12. **Slavnost NAROZENÍ PÁNĚ** – Mše svatá v 10:00 hodin v českém kostele „Nejsvětějšího Vykupitele“ na Rennwegu 63, Vídeň 3. – *Zpíváme tradiční vánoční koledy.*
So 26. 12. **Rodinné setkání** (Familientreff), St. Pölten.
Ne 10. 01. DON BOSCO-HAUS: **Mládežnická mše svatá** v 11:00 hodin, St. Veit-Gasse 25, Vídeň 13.
So 16. 01. **Školní ples** od 15:00, Komenského škola.
Ne 31. 01. FULPMES: **Mládežnická mše svatá**
So 06. 02. FULPMES: **Mládežnická mše svatá**

Vážení čtenáři a členové,

v novém roce 2010 Vás opět můžeme každé druhé pondělí v měsíci pozvat na pravidelná promítání do kinosálu českého velvyslanectví, nadále ve spolupráci Českého centra a českého velvyslanectví. 11. ledna 2010 zahajujeme promítání filmem »Tajnosti« režisérky Alice Nellis, pokračujeme 8. února českým filmovým hororem »T.M.A.« režiséra Juraje Herze. Začátek představení je vždy v 19:30 hodin, rezervace není možná.

V minulém čísle jsme psali, že najdete přiložené složky, což se nestalo. Balíček pro tiskárnu, ve kterém byly mj. přiloženy složky a štítky, se rakouské poště roztrhl, složky a několik aršíků štítků vypadly a pošta je zkrátka tiskárně nedoručila. Jeden balíček složek poslala pošta na prvního adresáta, který nám ochotně složky zaslal nazpět. Veliký dík! Druhý díl složek se ztratil. Dotiskli jsme složky a rozhodli jsme se, že Vám je zašleme ve zvláštní obálce. Smutnější je, že asi sto čtenářů neobdrží časopis »Klub«.

Známe bohužel pouze počet neodeslaných kusů, ale nevíme, koho toto nepříjemné nedopatření rakouské pošty potkalo. Prosím, přihlaste se, časopis Vám dodatečně zašleme. Další číslo leden/únor je tradičně z časových důvodů plánováno k vydání koncem ledna 2010.

Přeji hezké chvíle nad stránkami »Klubu«.

Na závěr mi dovolu, tak jako každý rok, veřejně poděkovat týmu »Kulturního klubu« – výboru, redakci, redakčnímu kruhu – za jeho obětavou a bezplatnou práci a také poděkovat za podporu a trpělivost jejich rodinným příslušníkům. Srdečné díky patří všem přispěvatelům a příznivcům »Klubu«, všem spřízněným institucím a spolkům i Vám, čtenářům, za Vaši přízeň. Jménem »Kulturního klubu« a také jménem svým Vám všem přeji pokojné a radostné Vánoce a šťastný a úspěšný nový rok 2010!

ing. Helena Baslerová, šéfredaktorka

Upozornění pro členy Kulturního klubu

18. ledna 2010 v 19:00 hodin se koná v restauraci Böhmerwald, 1040 Wien, Wiedner Gürtel 20, valná hromada Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku.

Program: Zahájení. – Zpráva předsedkyně. – Pokladní zpráva. – Zpráva revize. – Vyslovení důvěry. – Zproštění starého výboru. – Návrh nového výboru. – Volba. – Určení členského příspěvku. – Různé. – Závěr.

Písemné připomínky můžete zaslat **do 6. ledna 2010.**

Těšíme se na Vaši účast.

Výbor Kulturního klubu

Obsah

Klub připravuje	2
Církevní kalendář: prosinec 2009 – únor 2010	2
Editorial	3
Obsah	3
Impressum	3
Kalendář: prosinec 2009 – únor 2010	4
Z duchovního života v Rakousku	6
Kultura	7
Fejeton	20
Události	21
Zajímavosti	24
Ekonomika	32
Správy ze Slovenska	35
Sokol & sport	42
Úvahy & postřehy	45
Z české a slovenské Vídně a okolí	47
Oznámení	57
Informace & inzerce	63
Příloha: Čtení na svátku + Historické ohlédnutí	I-VIII

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),

Schlösselgasse 18, 1080 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

(Ing. Helena Basler), Schlösselgasse 18, 1080 Wien

Verlagsort: 1080 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Tiskárna Sládek,

Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Redakce: Schlösselgasse 18, 1080 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. Dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová (překladatelka), Anna Křivanová (asistentka)

Technická redakce: František Písařík, Ing. Kurt Mattola, Richard Basler

Redakční kruh: Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec, Dr. Martin Franc,

Dr. Karel Helmich, P. Dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, Dr. Jan Kahuda,

manželé Kalinovi, Jindřich Lion, Dr. Michael Lion, Dr. Marta Marková,

Mag. P. J. N. Popov, Andrea Ozábalová, Dr. Květa Ozábalová,

Mgr. Helena Stejskalová, Nela Štěrbová, Mgr. Tomáš Vaněk,

Marie Woodhams, Ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola

Distribuce: Tiskárna Sládek

VÝSTAVY:

do 23. 12. Olejomalby Jiřího LUKEŠE a Vánoční trh
Jesličky z různých materiálů
Po – Pá 16:30-18:30, tel./fax: 522 51 89, mobil: 0664 1537758
Atelier A, Zum blauen Pfau am Spittelberg, 1070 Wien, Kirchberggasse 17/II

do 10. 01. Impressionismus – Wie das Licht auf die Leinwand kam

Po – Ne 10:00-18:00, St 10:00-21:00, tel.: 534 83-0
www.albertina.at, Albertinaplatz 1, 1010 Wien

do 12. 01. Nástup umění v Čechách. Malířství a sochařství na dvoře císaře Rudolfa II.

Hans von Aachen, Adrien de Vries, Joseph Heintz der Ältere, Bartholomäus Spranger: díla umění manýrismu
Lichtenstein Museum, Fürstengasse 1, 1090 Wien

13. 01. – 16. 02. Die slowakischen Laureaten der Biennale der Illustrationen in Bratislava (1967-2009)

Kurátorka: Mgr. Barbara Brathová, ve spolupráci s BIB.
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

do 14. 01. Vladimír HAVRILLA: November 1989

Kurátor Dušan Brozmann, ve spolupráci SI a ČC.

do 18. 01. Edvard MUNCH und das Unheimliche

denně mimo úterý 10:00-18:00, ve čtvrtek do 21:00
www.leopoldmuseum.org, Leopold Museum

do 19. 01. Petr BARAN – Gero FISCHER – Petr FRANČÁN: Am Fuße Europas

Petr Baran – Fotograf, Filmemacher, Pädagoge an der JAMU (Kunstakademie) in Brno; Gero Fischer – Linguist am Institut f. Slavistik/Uni Wien, Fotograf; Petr Francán – Fotograf, Multimediakünstler, Pädagoge an der JAMU (Kunstakademie) in Brno
Galerie auf der Pawlatsche, 1090 Spitalg. 2-4
www.univie.ac.at/pawlatsche

19. 01. – 04. 03. Nový (z)boží! – New G(o)ods!

19. 01. 18:00-20:00 vernisáž

Prezentace vítězných návrhů Národní ceny za studentský design 2009 / Czech National Award for Student Design
České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

29. 01. – 07. 03. Nová slovenská fotografie

Kurátor: Prof. dr. Václav Macek, Ph.D.

Pořádá Slovenský inštitút.

Anzenberger Gallery, Zeinlhoferstr. 7, 1050 Wien

do 14. 02. Gender Check – Rollenbilder in der Kunst Osteuropas

Česká účast: Veronika Bormová, Milena Dopitová, Eva Kmentová, Bela Kolárová, Jan Mlčoch, Zorka Ságlová, Adriana Šimotová, Jitka Válková, Květa Válková
MUMOK, Museumsplatz 1, 1070 Wien, www.mumok.at

17. 02. – 16. 03. Juraj BARTOŠ: Výběr z prezentace slovenské Národní galerie

Fotovýstava, kurátor: Aurel Hrabušický

Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

do 31. 03. Grenzgeschichten. Fall des Eisernen Vorhangs

Kuratorin: Mag. Regina Wonisch

Mo, Do, Fr 10:00-18:00, So 13:00 – 19:00

Forschungszentrum für historische Minderheiten, Kohlgasse 27-29, Wien 1050

JEDNOTLIVÉ AKCE:

19. 12. 15:00 Předvánoční koncert

Pod záštitou velvyslance ČR J. E. dr. Jana Koukala. Na pozvání, pořádá Velvyslanectví ČR v Rakousku a Krajská organizace Nová vlast.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

23. 12. 19:30 Weihnachtskonzert: Bolschoi Don Kosaken

Tento známý mužský sbor slaví hned dvě jubilea: třicet let vzniku a trvání sboru, jeho zakladatel a vedoucí Petja Houďjakov slaví své 75. narozeniny.

Großer Saal, Wiener Konzerthaus, Lothringerstr. 20, 1030 Wien, tel.: 242 002, www.konzerthaus.at

24. 12. 22:00 Půlnoční mše svatá v českém kostele

Chrámový sbor tradičně provede pod vedení sborníka Jiřího Čecha Českou mši vánoční Hej mistře Jakuba Jana Ryby.

Kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 1030

06. 01. 17:15 Občan Havel (film ČR)

20:00 Skřítek (film ČR)

Schloss Wolkersdorf

10. 01. 10:00 Mše svatá v českém kostele

Chrámový sbor provede pod vedením sborníka Jiřího Čecha tradiční Českou mši vánoční Hej mistře Jakuba Jana Ryby

Kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 1030

11. 01. 19:30 Tajnosti (ČR/SR 2007, 93 min., české / anglické titulky)

Režie: Alice Nellis, hrají: Karel Roden, Miloslav König, Natálie Drabiščáková, Iva Bittová, Igor Chmela ad.

Pořádají KK / ČCV / ZÚ.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

Iva Bittová ve filmu *Tajnosti*

Karel Roden ve filmu *Tajnosti***14.-17. 01. Ferienmesse**

Největší veletrh cestovního ruchu v Rakousku za účasti České centrály cestovního ruchu.

Messe Wien, Messeplatz, 1020 Wien

20. 01. Přednáškový cyklus *Historie hudby na Slovensku*

PhDr. Darina Múdra, DrSc., Dr. Otto Biba, Musica aeterna Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

21. 01. 17.00-19.00 Česká republika viděna jinak

Projekce nového cyklu *Dokumentární poznávací film o ČR*.

Pořádají ČCV / ČT / České regiony.

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

25. 01. Vincenzo BELLINI: *I puritani*

Edita Gruberová
Wiener Staatsoper

27. 01. UNESCO

Kulatý stůl s expertem na kulturní dědictví.
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

29. 01. 21:00-22:00 film *Underground v Exilu* a koncert Karásek & Londýn, předkapela Dáša Vokatá

Pořádají ČCV / Nachtasyl.
Nachtasyl, Stumpergasse 53, 1060 Wien

30. 01. Vincenzo BELLINI: *I puritani*

Edita Gruberová
Wiener Staatsoper

03. 02 Vincenzo BELLINI: *I puritani*

Edita Gruberová
Wiener Staatsoper

08. 02. 19:30 T.M.A. (ČR 2009, 93 min., české / anglické titulky)

Horor ČR, režie: Juraj Herz, hrají: Ivan Franěk, Lenka Krobotová, Michal Dlouhý, Andrej Hryc, Zuzana Kronerová, Malgorzata Kozuchowska, Bořík Procházka, Dagmar Součková, Tereza Němcová, Barbora Hrzánová, Mário Kubic, Radek Zima
Pořádají KK / ČCV / ZÚ.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

10. 02. Jazzkoncert

Matúš Jakabičic (kytara) a Gabriel Jonáš (klavír)
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

20. 02. 19:30 Maškarní ples

Pořádají Sokol XVI/XVIII a Vlastenecká omladina
Steinergasse 7, 1170 Wien

21. 02. 15:00-18:00 Župní dětský maškarní ples

Pořádá Sokolská župa rakouská.
Steinergasse 7, 1170 Wien

17. 02. tisková konference k výstavě

Za přítomnosti PhDr. Kataríny Bajcurové, CSc., generální ředitelky slovenské Národní galerie, a rakouských partnerů. Kurátorka výstavy: Mgr. Zuzana Ludíková.
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

24. 02. Bartolomějská noc na Slovensku

Přednáší Ing. Marián Gula z Ústavu paměti národa.
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

Podrobnosti a další programy a akce naleznete v oddílech: *Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí a Oznamení*.

ČESKÉ CENTRUM:

www.tschechischeszentrum.at

e-mail: ccwien@czech.cz

Herrengasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK

www.slovaci.at

e-mail: rsk@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.sivieden.mfa.sk

e-mail: siwien@gmx.at

Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien, tel.: 535 40 57

SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at/sova

e-mail: sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

DIVADLO BRETT

www.theaterbrett.at

e-mail: theaterbrett@eunet.at

út – so, 20:00, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien
tel.: 587 06 63, fax: 586 91 55

Další důležité adresy a kontakty viz v oddílu *Inzerce*.

Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí a zároveň za neúplnost kalendária. Změna programu vyhrazena. – Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusejí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

Pastoramt der Diözese Linz

Fremdsprachige Seelsorge

Tschechische und Slowakische

<http://home.pages.at/seelsorgelinz>

**Katolické společenství Čechů a Slováků
v diecézi Linz**

Vážení a milí přátelé,

v poslední době došlo opět k několika významným událostem v našem katolickém společenství v Linci, které si chceme připomenout. Od září minulého roku máme **nového kněze**, P. Martina Talmagiho, který slouží mše svaté pro naše společenství. P. Martin je kaplanem v linecké diecézi a dojíždí do Lince ze St. Georgen am Walde. Jsem za to vděčný, neboť tím se moje dojíždění do Lince z Vídně zredukovalo. Naposledy jsem byl v Linci 3. října při oslavě **40 let duchovní služby** pro naše krajany. Oslava byla velkolepá a také počet účastníků překvapil. Mohli jsme přivítat pamětníky **P. Dr. Josefa Valeriána SDB**, vzácné hosty a skupinu krojované mládeže z Vídně. Slavnostní **mši svatou** koncelebrovali Prof. Dr. László Vencser, P. Martin Talmagi, P. Dr. Jan Horák SDB a P. Dr. Michal Kaplánek SDB. Byl přečten **pozdavný dopis** generálního vikáře linecké diecéze Univ. Prof. Dr. Severin Lederhiller a **pozdřav** z české duchovní služby v Mnichově. Po **občerstvení**, které bylo velkoryse připraveno obětavými dobrovolníky, následovala **filmová projekce** z činnosti našeho společenství a ze života P. Dr. Josefa Valeriána, kterou připravili Dr. Martin Obadal a pan Viktor Kraus. Společně jsme s úctou a vděčností zavzpomínali.

Pravidelné bohoslužby (mše svatá nebo pobožnost) se konají v kostele Milosrdných bratří v Linci **každou sobotu v 16:30** hodin. Před mší svatou je příležitost ke svátosti smíření a po každé bohoslužbě **setkání věřících** v jídelně nemocnice (v areálu kostela a kláštera Milosrdných bratří). Kromě dobrovolníků, kteří pomáhají připravovat bohoslužby a setkání věřících, je **kontaktní osobou** duchovní správy pan Viktor Kraus SMD (mobil 0664/60 165 3481, e-mail: viktor.kraus@energieag.at). Na pana Viktora se laskavě s důvěrou obraťte ve všech vašich záležitostech.

Vstoupili jsme do doby adventní a připravujeme se na Vánoce. Přeji Vám, abyste si v této době našli čas, který můžete věnovat k prohloubení osobního vztahu k Ježíši Kristu. Přeji Vám, abyste o letošních Vánocích nově objevili úžasnou hodnotu Božího příchodu do naší lidské každodenní reality.

Vídeň, 24. 11. 2009

P. Dr. Jan Horák, SDB

VÝTVARNÉ UMĚNÍ

Výstava Josefa Bolfa nabízí přehledku emotivních situací

Depresivně působící kresby, malby a kombinované techniky přináší výstava Josefa Bolfa, která bude až do 21. února příštího roku k vidění ve druhém patře pražské Staroměstské radnice. Název expozice *Ty nejsi ty, ty jsi já* vychází podle autora z akčního sci-fi filmu *Total Recall* natočeného s Arnoldem Schwarzeneggerem. „Vznik tohoto cyklu je ovlivněn probíráním fotek z dětství, není to ucelený příběh, spíše zastavená políčka filmu,“ sdělil novinářům před vernisáží Bolf. Lidé na obrazech, z nichž nejstarší pocházejí z roku 2006, vycházejí z reálných postav na fotografiích. Mezi vystavenými díly převažuje kombinace tuše a voskových barev na plátně.

Dvacátým laureátem Chalupického ceny se stal Jiří Skála (1976)

Dvacátým laureátem prestižní Ceny Jindřicha Chalupického pro mladé výtvarné umělce se stal Jiří Skála. Mezinárodní porota Skálu vybrala z pěti finalistů. Po šesti letech se předávání ceny také zúčastnil bývalý český prezident a jeden ze zakladatelů ocenění Václav Havel. Ceremoniál předávání jubilejní ceny měl podobu divadelního představení. Nositel ceny získává šek na 50 000 korun na svůj další umělecký rozvoj, šestitýdenní stipendijní pobyt v New Yorku a částku 100 000 korun na realizaci výstavy, projektu nebo katalogu. Jiří Skála byl na Chalupického cenu již nominován potřetí. Za texty reflektující jeho uměleckou situaci byl letos vyhlášen vítězem. Vystavoval osm věcí, čtyři krátké eseje, dvě videa, která vytvořil na základě vlastního scénáře, a dva dokumentární záznamy akcí, které se rovněž týkají literatury. Není jediný, který se zabývá textem. V Čechách se mu například věnuje Ján Mančuška, Tomáš Vaněk, Tomáš Svoboda nebo Kateřina Šedá. Zásadní moment se pro Skálu odehrál v roce 2002 na roční stáži v Palais de Tokyo v Paříži. Jeho součástí byl studijní projekt *OO, výstava která roste ze středu*. „V mezinárodním prostředí jsme se s mnoha mladými lidmi rozhodli hrát scrabble v galerii. Dostali jsme asi čtyřicet tisíc kamenů a během několika dní jsme si upravili pravidla a začali na zemi stavět literární texty. Výsledný dojem připomínal pohled z letadla

na metropoli se změtí dálnic a drobných uliček tvořených spojením mnoha cizích jazyků.“

Památník 17. listopadu na Národní třídě je opět v původním stavu

Pomník připomínající 17. listopad na Kaňkově paláci na Národní třídě je opět v původním stavu. Majitel budovy Česká advokátní komora (ČAK) z něj odstranila plastiky s hajlujícími rukama a s rukama se vztyčenými prostředníky, které na pamětní desku přidělal výtvarník Roman Týc. Pracovníci ČAK je odstranili mimo jiné z bezpečnostních důvodů. Nové části byly přichyceny jen magnety a začaly opadávat, uvedla mluvčí komory Iva Chaloupková s tím, že nyní je má policie, která o ně požádala a případ vyšetřuje. Na událost upozornil server Týden.cz s tím, že autorem ironicky upraveného pomníku je Týc. Z obou stran protáhl lištu, na které jsou umístěny ruce se symbolikou vítězství. K 17. listopadu 1989 přibyl týž den roku 1939 a letošní, kdy se slavilo 20. výročí události sametové revoluce. Zmnožila se i prstová symbolika. Nad rokem 1939 ruce hajlují, nad letošním datem vztyčené prostředníčky. Týc je znám i díky své akci v roce 2007, kdy v Praze vyměnil zhruba padesát panáčků na semaforech pro chodce. Nejnovější počin nazval *Není co slavit* a je ho podle něj třeba vnímat v souvislostech. „Češi hajlovali tenkrát, konec konců dělají to i dnes, vítězná viktorka po letech možná zase až tak vítězná není, prostředníček neváhal vztyčit premiér Topolánek a zaštitil se jím veřejně i Karel Gott. To taky o něčem vypovídá,“ řekl serveru.

Týden.cz / Roman Týc

ARCHITEKTURA

Výročí:**Otakar Novotný (11. 1. 1880, Benešov u Prahy – 4. 4. 1959, Praha)**

Novotný byl Kotěřův žák na pražské Uměleckoprůmyslové škole. Stál spolu s Josefem Gočárem svému učiteli nejbližší. Byl jeho asistentem, nakrátko po něm převzal školu architektury na pražské Akademii výtvarných umění a Kotěřovu roli zakladatele moderní české architektury

zhodnotil rozsáhlou knihou *Jan Kotěra a jeho doba* (1958). Přesvědčení o povinnosti dostát formální řeči architektury požadavkům i mentalitě moderní doby ovlivnilo Novotného funkcionalistickou budovu Spolku výtvarných umělců – SVU Mánes (1929-1930), přistavěnou ke gotické vodárenské věži. Navození vztahu mezi starou a novou budovou se děje nikoliv formální napodobeninou, ale realizuje se v rámci architektonické kompozice. Její důležitost jako důsledek teoretického uvažování o architektuře v nej-

širších souvislostech dokládá Novotného kniha *O architektuře* (1959).

Novotný ovlivňoval architektonické myšlení své doby především pedagogickým působením na Uměleckoprůmyslové škole v Praze (1929-1953) a členstvím v uměleckých spolcích, zejména v SVU Mánes, s nímž byl spjat po celý život. Několikrát se stal jeho předsedou a zároveň byl činný jako redaktor spolkového časopisu *Volné směry*.

Budova Spolku výtvarných umělců – SVU Mánes (1929-1930)

Antonín Engel

(4. 5. 1879, Poděbrady – 12. 10. 1958, Praha)

Engela formovaly dvě významné tvůrčí osobnosti – jeho učitel z pražské Německé techniky Josef Zítka a Otto Wagner, v jehož speciální škole na Akademii výtvarných umění ve Vídni studoval v letech 1905-1908. Engel vytvářel kultivovanou architekturu pro reprezentaci nového státu. Pracoval jako profesor České techniky, na níž založil obor urbanistiky. Na počátku čtyřicátých let projektoval úpravy jedné z nejvýznamnějších staveb české neorenesance, pražského Rudolfinu od Josefa Schulze a Josefa Zítka. Byl přímým protikladem představitelů avantgardy. Po roce 1948 žil až do své smrti v ústraní, doceněn byl až koncem 20. století.

Masarykova studentská kolej Praha – Dejvice, 1942-1934

Evžen Linhart

(20. 3. 1899, Kouřim – 29. 12. 1949, Praha)

Architekt a návrhář nábytku, jeden z protagonistů české meziválečné avantgardy, člen Devětsilu a Puristické čtyřky, autor působivých projektů v duchu purismu, ve třicátých letech autor obytných, administrativních a sociálních staveb, v nichž domýšlel původní funkcionalistické výcho-

disko tvorby Le Corbusiera. Linhart, který studoval architekturu na České technice v Praze u Antonína Engela, důrazně odmítl klasicismus svého učitele. Jako projektant byl úspěšnější až od druhé poloviny dvacátých let, kdy se věnoval projektování nájemných a rodinných domů, např. výstavby kolonie obytných domů Na Babě. V budově gymnázia v Evropské ulici v Dejvicích (1937-1938) zdařile aplikoval principy funkcionalistické architektury na školní budovu.

Vlastní vila Praha – Dejvice, 1927-1929

Josef Havlíček

(5. 5. 1899, Praha – 30. 12. 1961, Praha)

Jeden z protagonistů meziválečné architektonické avantgardy, jehož styl se vyvíjel od raných kubistických návrhů k purismu a funkcionalismu ovlivněnému Le Corbusierem. Autor početného díla, obytných, obchodních a kancelářských budov, staveb výrobní a sociální sféry, návrhů interiérů a urbanistických studií, povětšinou určených Praze. Kancelářská budova Všeobecného penzijního ústavu Praha – Žižkov (1929-1934), společný projekt s Karlem Hanzlíkem, je jednou z nejvýznamnějších staveb českého funkcionalismu vůbec. Zakládající člen skupiny Devětsil. Havlíček usiloval o radikální urbanistickou proměnu Prahy a přes značné množství realizací se dokázal ubránit rutině. Generačně podmíněnému východisku meziválečné avantgardy a tradici funkcionalismu zůstal věrný i po roce 1948, kdy se ubránil tlaku po prosazení architektury v duchu socialistického realismu.

Činžovní domy Praha – Dejvice, 1924-1925

V Národním muzeu začala výstava *Tajemství materiálů*

Zajímavou oblast činnosti Národního muzea v Praze představuje výstava otevřená v jeho hlavní budově na Václavském náměstí a nazvaná *Tajemství materiálů* s podtitulem *Nedestruktivní průzkum předmětů kulturního dědictví*. Potrvá do **7. února**. Zájemci se na ní mohou seznámit s příklady využití mikroskopie, rentgenové fluorescenční spektrometrie či výpočetní tomografie. Na fotografiích se mohou podívat pod povrch některých vystavených sbírkových předmětů. Jsou mezi nimi barevným smaltem zdobená nádoba na almužnu používaná muslimskými populárními askety na Předním východě, sádrová posmrtná maska operního pěvce Josefa Lva či dekorativní předmět ze slonoviny zvaný okimono. Zajímavá je projekce 3D animace popisující průběh průzkumu středověkého visacího zámku z hradu Zvíkova a lebky mumie. Expozice popularizuje vědecký výzkum v oblasti ochrany archeologických vykopávek, obrazů, textilií, nábytku, hudebních nástrojů i předmětů denní potřeby. Patří sem i přírodniny včetně minerálů či zástupců živočišné a rostlinné říše.

V Prašné věži otevřeli expozici husitství

Firma, která má v pronájmu pražské věže, připravila pro jednu z nich expozici o husitství. Podle pořadatelů taková stálá výstava v Praze chyběla, a proto ji od nynějška budou moci vidět návštěvníci Prašné věže. Ve třech patrech gotické věže se provozovatelé snaží přiblížit návštěvníkům husitské hnutí i jeho nejvýznamnější představitele.

Na brněnském Špilberku budou vystaveny zlaté šperky Inků

Milovníci historie budou moci obdivovat v Brně unikátní kolekci devadesáti zlatých šperků vyrobených Inků. Nejruznější předměty nevyčíslitelné historické hodnoty budou na Špilberku vystaveny **do konce února** příštího roku. Moravská metropole je posledním evropským městem, kde bude zlato, které je součástí peruánského národního pokladu, vystaveno. Šperky jsou součástí soukromé sbírky peruánské sběratelské rodiny Mujica. Za uplynulý rok si je v Praze prohlédlo 85 000 lidí.

Výstava: *Co se stalo v Betlémě*

Unikátní betlém čítající 127 figur je možno si od začátku prosince opět prohlédnout v přerovském Muzeu Komenského. Dílo sázavského řezbáře Bedřicha Zbořila je letos bohatší o dalších dvanáct figurek. Sázavský řezbář-samouk Zbořil vytváří betlém pro přerovské muzeum už od roku 1997. Triceticentimetrové figurky z lipového dřeva zobrazují nejen tradiční betlémské postavy, ale i výjevy z běžného života. Betlém bude nyní vystaven v časových proměnách, v souladu s tím, jak se děj biblického příběhu odvíjel. V prosinci si návštěvníci muzea budou moci prohlédnout Štědrovečerní příběh, tedy narození Ježíše

Krista, se svatou rodinou a pastýři. V předvečer svátku Tří králů jej nahradí scéna s mudrci, kteří se Kristu přišli poklonit. Betlém bude v historickém sále přerovského zámku k vidění do **24. ledna**.

Pestrou garderobu pohádkových postav uvidí zájemci v Obecním domě

Pestrou garderobu postav z českých pohádek uvidí zájemci na výstavě filmových kostýmů v secesních prostorech pražského Obecního domu. Výstava nazvaná *Jak se oblékají pohádky II.* je pokračováním úspěšné přehlídky z loňského roku. Zatímco loni bylo k vidění asi padesát kostýmů, letos jich bude přes dvě stě. Autorkou a kurátorkou přehlídky je Jana Sommerová. V Obecním domě si bude možné prohlédnout šaty z pohádkových filmů jako *Dařbuján a Pandrholo*, *Malá mořská víla*, *Dívka na koštěti*, *Panna a netvor*, *Pan Tau*, *Jak se budí princezny*, *Honza málem králem* a dalších. Přehlídka originálních šatníků králů, princezen, princů, dvorních dam i lidí z chalup z barrandovských depozitářů začala 4. prosince a bude otevřena denně až **do konce roku**.

Historii Pražské konzervatoře mapuje výstava v Nostickém paláci

V Nostickém paláci v Praze na Maltézském náměstí začala výstava věnovaná dvoustému výročí Pražské konzervatoře. Prostřednictvím mnoha dokumentů dokládá historii této nejstarší konzervatoře ve střední Evropě. **Potrvá do 10. ledna**. Expozice shrnuje to nejdůležitější, co tato škola přinesla domácí i evropské a světové kultuře a připomíná slavné osobnosti, které vchovala. Česká konzervatoř vznikla jako další v pořadí po Itálii a Francii a je nestarší ve střední Evropě. Teprve po ní byly založeny konzervatoře ve Vídni, Lipsku, Berlíně a Moskvě. Pražská konzervatoř má vlastní symfonický, smyčcový a dechový orchestr, řadu komorních souborů různého obsazení a činoherní soubor. Každoročně pořádá na dvě stě veřejných koncertů a čtyřicet divadelních představení. Ve školním roce 2009-2010 tu v řádném studiu studuje 533 posluchačů z domova i zahraničí.

Neznámý Saudek

Komiksy nejnadanějšího tvůrce českého komiksu Káji Saudka vystavuje České centrum pod názvem *Kája Saudek & 60's*. Až **do ledna** můžete v pražské Rytířské ulici vidět Saudkovy postavy z šedesátých let včetně krásné Olgy

Schoberové, představitelky Jessie z filmu *Kdo chce zabít Jessii*, k němuž kreslil komiksové scény právě Saudek. To ona se stala inspirací pro postavu Muriel, ženy, kolem níž se točí sci-fi příběh *Muriel a andělé*, který byl letos oceněn jako nejlepší český komiks historie. Nejsilnější Saudkovy práce totiž spadají do šedesátých let, jeho uvolněná a smělá tvorba se stala záhy terčem komunistické kritiky. U příležitosti výstavy vychází i obsáhlý katalog Saudkova díla.

Výstava Kubismus 1910-1925

Josef Čapek, Emil Filla, Otto Gutfreund, Bohumil Kubišta, Antonín Procházka, Václav Špála aj.

Západočeská galerie v Plzni, Pražská 13. Výstava trvá **do 31. ledna 2010**.

www.zpc-galerie.cz

Výstava – Jindřich Zdík

Do českých dějin se biskup Zdík (1126-1150) zapsal jako zakladatel klášterů. Výstava dokumentuje architekturu a ikonografii té doby, doplňují ji výrobky uměleckého řemesla, mince a předměty dokládající životní kulturu Olomouce jako centra moravské církve.

Arcidiecézní muzeum, Václavské nám. 3, Olomouc. **Výstava trvá do 3. ledna**.

www.olmuart.cz

LITERATURA

Bílejší kůň, žlutý drak

Autorem knihy *Bílejší kůň, žlutý drak*, která získala Literární cenu Knižního klubu, prý není mladá vietnamská studentka, ale českobudějovický spisovatel Jan Cempírek. Tomuto tématu se věnovala česká média a vrací se k němu i komentář *Mladé fronty Dnes*. Podotýká, že pokud se bavíme o literatuře a ne o morálce, máme knihu posuzovat bez ohledu na to, jestli je autorem slečna Lan, nebo pan Cempírek. „Pikantní je, že porotci teď nemohou odmítnout své kladné hodnocení a musí trvat na tom, že kniha je dobrá. Zbývá už jen morální rozhořčení nad tím, že Cempírek, pokud je skutečně autorem on, mystifikaci nezarazil včas. Jenže nikde není dáno, kde je hranice mystifikace,“ soudí autor komentáře.

Pochybnosti o autorovi knihy se již dříve objevily v některých médiích. Autobiograficky laděný příběh *Bílejší kůň, žlutý drak* vypráví o rasismu a životě vietnamské komunity v Čechách. Cempírek, autor dvou knih a cestovatel do jihovýchodní Asie, podle Týdne.cz pečlivě zkonstruoval legendu o tom, proč se autorka nemůže ukázat v Česku a podpořil ji i videonahrávkou, na níž dívka děkuje za cenu Knižního klubu a omlouvá se, že nemůže přijet. Cenu Knižního klubu pro dosud nevydané dílo si Lan Pham Thi osobně nevyzvedla, protože údajně studuje v Malajsii a s celou rodinou se stěhuje do USA.

Festival Den poezie

Navzdory názvu trval dva týdny a skončil koncem listopadu. Jeho cílem bylo oslavit roli poezie v našem životě a datum konání volně souvisí s narozením Karla Hynka Máchy. Program letos opět tvořila veřejná čtení, výstavy, hudební a divadelní představení pořádaná v přibližně čtyřiceti městech a místech po celé zemi. S Dnem poezie souvisí i vydání almanachu *Nejlepší české básně* v brněnském nakladatelství Host. Je to první almanach a každoročně by měl představovat to nejlepší z tvorby českých básníků v uplynulých dvanácti měsících. Šéfredaktor Hosta Miroslav Balašík se na věc dívá s nadhledem, je si vědom, že superlativ v názvu almanachu může leckoho provokovat. Záměrně svěřil výběr dvěma konkrétním lidem, básníku Karlu Šiktancovi a literárnímu odborníkovi Karlu Pioreckému. Almanach má čtyři oddíly podle základního ladění

veršů a doprovodnou studii Pioreckého. Jména autorů čtenář nenajde u básní, ale až v závěru knihy. Je tu zastoupena silná střední generace i žijící klasikové, jako například Ludvík Kundera. První svazek almanachu nabízí šestatřicet básní a každý autor je zastoupen jednou z nich. Jsou to texty publikované českými autory v knihách, časopisech nebo na internetu. Vzorem pro vytvoření almanachu byly podobné publikace vycházející ve Spojených státech amerických.

Po čtyřiceti letech vyjde esej o české emigraci

Po čtyřiceti letech od svého vzniku vychází kniha (vydává nakladatelství Paseka) poúnorového emigranta Jiřího Kárneta *Posmrtný deník* s podtitulem *Přísně tajná odpověď Václavu Havlovi*. Esej vznikl původně jako odpověď na Havlovy anketní otázky, které položil některým exulantům při své návštěvě New Yorku v roce 1968. Vychází však teprve teď a je doplněný o tři Havlovy dopisy.

Dramatik, básník, překladatel, divadelní kritik a režisér Kárnet se narodil 24. ledna 1920 v Hořicích. Po skončení války přispíval do řady periodik, zejména do *Mladé fronty*. Po únorových událostech v roce 1948 odešel do Francie, kde se vzápětí stal redaktorem v československém vysílání Radia France. Z Francie se přesunul v roce 1952 do New Yorku, kde žije dodnes. V USA se věnoval žurnalistice – spolupracoval s rozhlasovou stanicí Hlas Ameriky a Rádiem Svobodná Evropa. Spolu s Pavlem Tigridem stál u zrodu revue *Svědectví*. Poznámkami, úvahami, esejí, hrami, recenzemi či verši přispíval do *Perspektiv*, *Skutečnosti*, *Zápisníku* nebo *East Europe*.

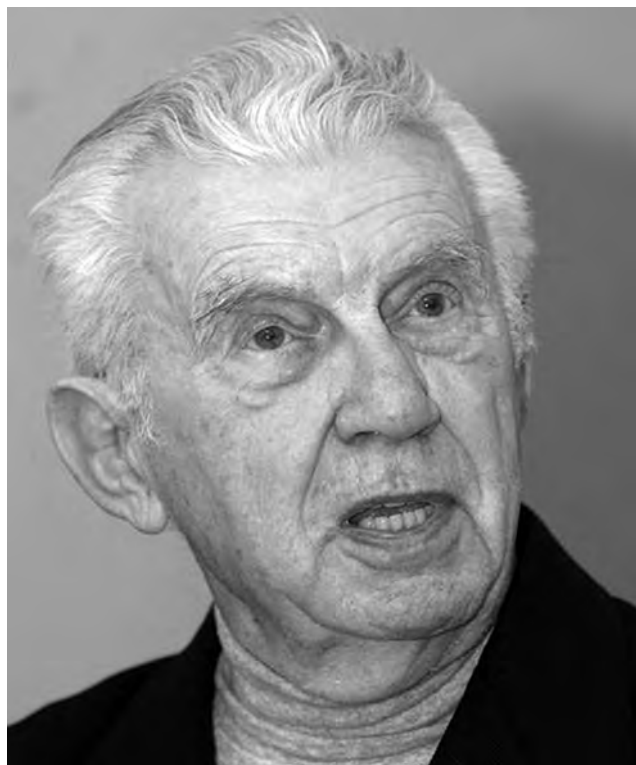
Nová kniha zachycuje českou korunovaci a dobu císaře Karla VI.

Dobu vlády a českou korunovaci posledního rakouského císaře z rodu Habsburků zachycuje kniha *Karel VI. & Alžběta Kristýna. Česká korunovace 1723*. Poslední mužský potomek Habsburků Karel VI. vládl v letech 1711-1740. Za jeho panování dosáhla říše největšího územního rozmachu. Vrcholného rozkvětu v té době také dosáhla střeoevropská barokní kultura. Česká korunovace císařského páru v roce 1723 v Praze byla největší světskou slavností té doby.

IN MEMORIAM

**Zemřel básník Jaromír Hořec,
zakladatel České expedice**

Ve věku nedožitých osmaosmdesáti let po krátké nemoci zemřel básník, novinář a historik Jaromír Hořec. Hořec, vlastním jménem Jaromír Halbhuber, se narodil 18. prosince 1921 v Chustu v tehdejší Podkarpatské Rusi. Autor řady básnických sbírek, v roce 1945 jeden ze zakladatelů deníku *Mladá fronta*, kde působil do roku 1950 jako šéfredaktor a ředitel stejnojmenného nakladatelství, byl také úspěšným textařem písní. Písničky *Dva modré balónky*, *Docela všední obyčejný den*, *Nedělní vláček* či populární *Barborka* doslova zlidověly. Jejich prvními interprety byli Josef Zíma, Vlasta Průchová a také Waldemar Matuška. V roce 1954 dokončil Hořec studia češtiny a literární vědy na filozofické fakultě a od roku 1965 byl pedagogem na fakultě sociálních věd a publicistiky a redaktorem edice Magnet v nakladatelství Naše vojsko. V roce 1969 byl vyloučen z KSČ, zbaven místa na fakultě, postu šéfredaktora časopisu *Univerzita Karlova* a o rok později odešel do invalidního důchodu. V roce 1977 podepsal Chartu 77 a o dva roky později založil samizdatovou edici *Česká expedice*, kde vyšlo na sto dvacet svazků. Kvůli jejich šíření a podvracení republiky byl v roce 1981 půl roku ve vazbě.

DIVADLO

**Úryvky z rozhovoru s herečkou
Marií Tomášovou****Marie Tomášová (*18. 4. 1929)**

V roce 1952 absolvovala herectví na DAMU. V letech 1955-1969 působila v Národním divadle, kde vytvořila řadu postav v inscenacích tehdejší režijní špičky, například Sofii v *Podzimní zahradě* (A. Radok), Zuzku v *Srpnové neděli* (O. Krejča), Ofélii v *Hamletovi* (J. Pleskot), Ninu Zarečnou v *Rackovi* (O. Krejča). Odešla do Divadla Za branou (1965), které založil Otomar Krejča a Karel Kraus, její herectví bylo ceněno i v zahraničí, kde DZB až do své likvidace (1972) hostovalo. Excelovala v Krejčových inscenacích (stala se i jeho životní partnerkou) – hrála Évi v Topolově *Kočce na kolejích*, Mášu ve *Třech sestřích*, Antigonu. Po zrušení divadla hrála v Lyře Pragensis, v roce 1991 se podílela na obnovení DZB, kde hrála Raněvskou ve *Višňovém sadu*, Iisu v *Obrech z hor*. Divadlo skončilo zrušením dotace (1994).

LN: Kdy jste se seznámila s Otomarem Krejčou a co vás oslovovalo na jeho režii?

Už ve druhém ročníku na AMU. Učil nás bohužel jen jeden rok. Navzdory vši povinné ideologii přinesl Halase, Šrámka, Čechova, Lope de Vegu, Shakespeara. Respektovali jsme ho a obdivovali pro skvělou fantazii, s jakou nám pomáhal otevírat texty a hrát je.

V té době ještě nerezíroval, hrát jsem ho poprvé viděla v Klicperově *Zlém jelenu*. O divadle se říká, že je „složeno“ ze všech umění. My herci jsme měli dojem, že jeho zájmem máme výhradně my. Říkal, že co nevyjádří hercova hra, to na jevišti neexistuje. Mě na jeho přístupu nejvíc poutala hloubka empatie, schopnost vcítovat se do emotivnosti slov, do motivací postav a jejich jednání. Jako by každá figura byla svět pro sebe, měla svou pravdu a právo jednat podle svého – dobře, nebo špatně. Místy mě udivovalo, že nerozlišuje mezi dobrými a zlými, že je nestranný – jako příroda. Ale vždy během zkoušení jsem viděla, že důsledné jednání postav podle sebe přináší mnohem mocnější, bezprostřední účín.

Divák měl pro takové jevištní lidi soucit a porozumění. Jednou po představení Ivanova za mnou přišla uplakaná paní, dívala se na mě a mlčela. Zeptala jsem se jí, které postavy jí bylo nejvíc líto. Všech! – řekla.

LN: Divadlo Za branou skončilo po sedmi letech. Dá se popsat, co jste tenkrát cítila?

Skončilo vlastně už příchodem vojsk. Když vzpomínám, zdá se mi neuvěřitelné, že během pouhých tří sezón vzniklo nové divadlo se spolehlivou diváckou obcí a bylo známo do největších domů v západní Evropě a na prestižní festivaly. Při zakládání divadla se na něco podobného ani nepomyslelo. Můžu se chlubit? Dostala jsem cenu za Mášu ve *Třech sestřích* a v anketě německých divadelních

kritiků jmenoval Friedrich Torberg, rakouský spisovatel blízky Rilkemu a Karlu Krausovi, jako nejlepší herečku Marii Tomášovou. I to, že divadlo bylo definitivně likvidováno až na jaře 1972, svědčí o jeho pozici. Postupná násilná demontáž trvala čtyři roky. V tomto čase nečase vytvořilo divadlo své poslední velké inscenace. Všichni jsme hráli, jako bychom nevěděli, že to jsou představení poslední. Poslední aplaus trval bez několika minut jednu hodinu. To byli diváci 10. června roku 1972. Co jsem tenkrát cítila, cítím i dnes. Slova pro to nemám.

LN: Mohla jste pak hrát jen v Lyře Pragensis. Necítíte zášť za to, co se stalo?

Zášť, to není můj způsob. Cítila jsem pohrdání, odpor a stesk po divadle. Zároveň úlevu, že nemusím vystupovat v grafomanských dílech. Večery, kdy jsem nešla ani do Lyry, byly zoufale prázdné. Odevšad jsem byla vykázaná. Z rozhlasu, televize, filmu, jen s některými přáteli muzikanty jsem mohla občas vyjet z Prahy. Byly to krásné večery se skvělými posluchači.

LN: Nepřišlo vám na mysl, že kdybyste se kála, mohla jste tu v klidu dělat jako jiní?

Nepřišlo. V žádném případě.

LN: Když jste se v devadesátých letech vracela na jeviště, jaké jste měla pocity?

Je mi těžko ještě teď. Úplná ztráta jistoty. Sebedůvěra na nule. A odvážila jsem se na visutou hrazdu. Věděla jsem, že mohu spadnout. Taky se to stalo. Natloukla jsem si. Přesto jsem zažila chvíle štěstí. Zkoušky, po kterých se mi stýskalo. Byly nádherné. Pirandellovy *Obry z hor* pokládali mnozí za naše nejlepší představení. Ale ta lítost, když přišlo dvacet diváků! Bylo nám do breku všem. To se dělo v roce 1994.

LN: Jak jste prožívala zrušení DZB II? A jak ho dnes vidíte? Jak ho vidím zevnitř, o tom mluvit nebudu, měla jsem příliš starostí sama se sebou, než abych mohla vnímat, s čím vším se muselo divadlo potýkat. A událost samu, ten konec, ministrovo „zrušuji“, naši likvidaci jsme cítili jako nespravedlnost a bolestné břídilství, amatérský diletantismus. Mladí členové souboru věřili, že až přejde období, kdy na koncert vážné hudby přišli dva lidé – sama jsem byla jedním z těch dvou –, že se najdou diváci, kteří budou potřebovat vážné divadlo. Utrzovalo nás o tom zahraničí, kam jsme byli pozváni – Španělsko, Portugalsko, Itálie, Francie...

O post ředitele Slovenského národního divadla mají zájem i Češi

Do konkurzu na post ředitele Slovenského národního divadla (SND) se vedle pěti Slováků přihlásila také dvojice Čechů. Jde o české divadelníky Tomáše Šimerdu a Karla Drgáče, řekl ČTK mluvčí slovenského ministerstva kultury Jozef Bednár.

V divadle Archa pokřtili album s básněmi Ivana M. Jirouse

V zaplněném pražském divadle Archa nedávno pokřtili album s básněmi Ivana Martina Jirouse s názvem *Magorova summa*, které zhudebnili členové souboru Agon Orchestra. Křest byl součástí jejich vystoupení v programu festivalu *Alternativa 09*. Kmotrem nahrávky se stal Čestmír Huňád, předseda sdružení Unijazz, pořadatele festivalu. Ivan M. Jirous po křtu za doprovodu souboru Agon Orchestra zarecitoval jednu ze svých básní. Autory hudby jsou Petr Kofroň, Ivan Acher, Michal Nejtek, Marko Ivanovič, dílo je projektem souboru Agon Orchestra, který se věnuje moderní vážné a avantgardní hudbě již od roku 1983.

JUBILEA

Kateřina Macháčková (*30. 11. 1949, Praha)

Česká publicistka a herečka, dcera herce a režiséra Miroslava Macháčka a operní pěvkyně Věry Štiborové. Její maminka si po rozvodu s Miroslavem Macháčkem vzala za muže ředitele Jihočeského divadla v Českých Budějovicích Otto Haase. Ten byl mimo jiné iniciátorem otáčivého hlediště v zámeckém parku v Českém Krumlově. V divadle se malá Kateřina objevovala od nejtělejšího dětství a nejvíc si pamatuje na kotrmelce, které předváděla v pohádce *O domečku na paloučku*. Poprvé vystoupila jako pětiletá v *Prodané nevěstě*. Po studiu na DAMU nastoupila do angažmá v Divadle S. K. Neumanna (nyní Divadlo pod Palmovkou), kde hraje dodnes. V roce 1967 dostala v Hudebním divadle v Karlíně nabídku na roli Princezny v prvním československém muzikálu *Gentleman*. A pak díky ní získala i svou první příležitost u filmu ve snímku *Bylo čtvrt a bude půl*. Celkem hrála v patnácti filmech, např. *Svatá hříšnice*, *Lidé z metra*, *Katapult*, *Plavení hříbat* nebo *Motýlí čas*. Divácky nejděčnější role na ni ale čekaly v seriálech *Dynastie Nováků*, *Cirkus Humberto* a *Život na zámku*. Věnuje se i psaní, píše fejetony, zdramatizovala román J. W. Goetha *Utrpení mladého Werthera*, který uvedlo v roce 2000

Divadlo pod Palmovkou, zadaptovala pro jeviště scénář filmu Frederica Felliniho *Ginger a Fred*, který v divadle Broadway i sama režírovala. Byla dvakrát vdaná, z prvního manželství s Petrem Svojtkou (tragicky zahynul) má syna Petra (1972), z druhého, s režisérem a dramaturgem Ivanem Zmatlíkem, dceru Helenu (1980).

Barbora (Bára) Štěpánová (*13. 12. 1959)

Osobitá herečka a televizní moderátorka pořadů *Seznamka s Bárou*, *Gilotina*, *Čtveráci*, *Bárymetr* a *Trní*. Od dětství hrála na klavír, přihlásila se na hudebně-dramatické oddělení pražské konzervatoře. Před kamerou se objevovala ještě v dětských rolích. Manželem Báry Štěpánové je hudebník Miroslav Barabáš.

Josef Abrhám (*14. 12. 1939, Zlín)

Český herec, jehož divadelní dráha je spjata především s Činoherním klubem. Po absolvování DAMU hrál také v divadle na Vinohradech, byl také členem Národního divadla. Objevil se např. ve hrách *Audience* (Vaněk), *Cesta dlouhého dne do noci* (Edmund), *Penzión pro svobodné pány* (Mulligan) nebo *Strýček Váňa* (Váňa). První velkou

filmovou roli mu dal režisér Brynych v *Transportu z ráje* (1962), následovaly další filmové role, např. ve filmech *Penzión pro svobodné pány*, *Partie krásného dragouna*, *Člověk proti zkáze*, *Konec starých časů*, *Všichni moji blízcí* (1998), *Návrat ztraceného ráje* (1999), *Pánská jízda* (2004) a *Hřebejkova Kráska v nesnázích* (2006). Získal Českého lva 1993 za nejlepší mužský herecký výkon roku ve filmu Jana Hřebejka *Šakalí léta*. Často též spolupracuje s televizí. Jeho nejznámější TV roli je záletný lékař a později primář Arnošt Blažej v seriálu Jaroslava Dietla *Nemocnice na kraji města*. Manželkou Josefa Ahrháma je známá herečka Libuše Šafránková.

Jitka Asterová (*7. 12. 1959, Praha)

Herečka a moderátorka. V dětství se věnovala gymnastice a krasobruslení a vystupovala v programech Dětské lední revue. Před kamerou se objevila jako sedmnáctiletá v Muchově komedii *Hop a je tu lidoop*. Po absolvování DAMU (1985) hostovala v Činoherním klubu v Praze, v Hudebním divadle v Karlíně a v Divadle Ungelt v Praze. Představuje typ dynamické, všestranné herečky s výrazným komediálním talentem. Z divadelních rolí: Brook Ashtonová (Michael Frayn: *Bez roucha*), Jenny (Václav Havel: *Žebrácká opera*), Liza (Bohumil Hrabal: *Obsluhoval jsem anglického krále*), Izabela Pellegrino (A. Guelma: *Jean a já*). Jitka Asterová moderuje pořad *Sexy život na*

Frekvenci 1. Občas se objevuje v seriálu TV Nova *Ulice* jako hlasatelka Radka Zejčková v rádiu Free.

Nataša Tanská (*30. 12. 1929)

Tato herečka patřila k nadějným zjevům Československé kinematografie, je nerozlučně spojena s postavou Barunky ve filmu *Babička*. Posléze účinkovala ve filmu *Preludium* (1941), *Předtucha* (1947), *Krakatit* (1948) a *Bílá tma* (1948). Její začínající filmová kariéra byla bohužel poznamenána vážnou nemocí, a proto definitivně filmovou kariéru završila filmem *Mladá léta* (1952). Poté se už nikdy k herectví nevrátila. V Bratislavě vystudovala dramaturgii na VŠMU (1954), kde se také v posledním semestru prodala za JUDr. Rádlu. Po absolutoriu školy nastoupila do redakce novin *Kulturní život* jako dopisovatelka, která psala hlavně o divadelních prknech. Po určitou dobu působila i v Praze, především v Českém rozhlasu. Od roku 1990 až 1997 žila v Londýně se svým druhým manželem a diplomatem Janem Válkem. Zde také vystavovala své vlastnoruční koláže a obrazy. Její tvůrčí činnost je obsáhlá. Mimo jiné je i autorkou rozhlasových a divadelních her včetně scénářů. V současné době se prezentuje zejména jako autorka knížek pro děti a dospělé. Její knihy byly přeloženy i do několika jazyků. Např. její hra *Hodina angličtiny* se stala námětem filmu *Hodina pravdy*. Dnes žije Nataša Tanská v Praze a věnuje se zmíněné tvůrčí činnosti a rodině.

IN MEMORIAM

Poslední rozloučení s Otomarem Krejčou bylo 16. listopadu v Národním divadle

Poslední rozloučení s významným divadelním režisérem Otomarem Krejčou se uskutečnilo v pondělí 16. listopadu z jeviště historické budovy Národního divadla v Praze. U katafalku drželi čestnou stráž kolegové zesnulého. Mezi květy u rakve na jevišti byly věnce prezidenta Václava Klause, premiéra Jana Fischera, předsedy Poslanecké sněmovny Miloslava Vlčka, ministerstva kultury, Akademie múzických umění, nadace Život umělce, Herecké asociace, národních divadel z Prahy a Brna a Divadelního ústavu. Květy poslali také členové někdejšího Divadla Za branou, činohry Slovenského národního divadla v Bratislavě, Václav a Dagmar Havlovi, pařížská Comédie-Française, divadelního souboru Jeana Vilara z belgického města Louvain-la-Neuve a svému rodákovi i město Pelhřimov. Klaus, Fischer i Vlček usedli mezi smutečními hosty. Odchodem Otomara Krejči jako by se definitivně zavřely dveře za inspirativní a jedinečnou érou českého divadla, o které se vědělo i v Evropě.

Otomar Krejča, Dr. h. c. (23. 11. 1921, Skryšov u Pelhřimova – 6. 11. 2009, Praha)

Český významný divadelní režisér, herec a zakladatel slavného Divadla za branou, manžel herečky Marie Tomášové. V letech 1956-1961 působil jako ředitel činohry Národního divadla, po pěti letech však rezignoval. Protestoval proti tomu, že byl propuštěn jeho nejbližší spolupracovník, dramaturg Karel Kraus. V polovině šedesátých let uskutečnil představení vlastní „divadelní dílny“, když založil slavné Di-

vadlo za branou, zde působil jako režisér. Přechodně v roli režiséra působil jako host i v zahraničních divadlech, například ve Vídni, Havaně a Bruselu. Jako režisér vytvořil čtyřiaosmdesát inscenací, z toho více než polovinu v zahraničí.

Po invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa v roce 1968 podepsal petici 2000 slov. V reakci na to byl v roce 1970 vyloučen z KSČ, Divadlo za branou bylo zrušeno o dva roky později. Rehabilitován byl až po sametové revoluci v roce 1989. Roku 1998 byl vyznamenán medailí Za zásluhy I. stupně. 24. května 2002 mu Akademie múzických umění v Praze udělila čestný doktorát.

V šestaosmdesáti letech zemřel herec Jiří Holý

Ve věku šestaosmdesáti let zemřel divadelní a filmový herec Jiří Holý. Divákům je kromě mnoha divadelních a filmových rolí známý také jako král z filmové pohádky *Zlatovláska* ze sedmdesátých let. Rodák ze slovenského Ružomberoku patřil po počátečních angažmá v českých oblastních divadlech k oporám hereckého souboru Divadla E. F. Buriana v Praze, jemuž zůstal věrný až do odchodu do důchodu v roce 1986. Na jevišti vytvořil v klasickém i moderním repertoáru velké charaktery, postavy rozporuplné i hrdinské, často ztělesňoval krále (*Richard III.*, *Král Lear*), generály,

vojáky, ale i zločince a muže razantních postojů s nesmlouvavým výrazem a hlasem. Postupně se stal představitelem vyhraněných záporných rolí, s nimiž se v hojně míře uplatnil také ve filmu a televizi. Na plátně se poprvé objevil počátkem padesátých let. Téměř klíčovou byla pro něj podle odborné literatury role muzikanta Petra Kaly, v jehož pozdě objeví pohraničníci samopal, kterou mu svěřil Karel Kachyňa ve snímku *Král Šumavy* (1959). Od počátku šedesátých let hrál ve filmu pravidelně, objevil se ve snímcích *Kladivo na čarodějnice*, *Dny zrady*, *Sokolovo*, *Zelené obzory*, *Partie krásného dragouna*, *Jeden z nich je vrah* či *Je třeba zabít Sekala*. Po celý život se také věnoval výtvarné tvorbě, své olejomalby a řezby také vystavoval.

VZPOMÍNKA

Otomar Korbelař

(3. 11. 1899, Sázava – 30. 11. 1976, Praha)

Český hudebník, herec, režisér a ředitel divadla. Po válce začal studovat hru na fagot a hoboj na pražské hudební konzervatoři, kde byl díky svému talentu rovnou přijat do 2. ročníku. Prakticky souběžně s tím pak také na konzervatoři studoval i herectví. Již během studií si zahrál jako elév několik epizodních rolí v Národním divadle. Po absolutoriu hrál v divadlech v Olomouci, Plzni a Městském divadle v Kladně, kde byl také i ředitelem. Na Kladně potkal také svou první manželku Jarmilu Šamalíkovou. Mnoho let hrál v Divadle na Vinohradech (1929-1945, 1956-1962), poslední léta života působil v Hudebním divadle v Karlíně (1962-1976). Otomar Korbelař byl velmi citlivým a vnímavým hercem. Měl velice zvučný hlas, který zúročil také jako zpěvák. Byl výborným představitelem mužných a charakterních rolí. Jeho první film byla *Třetí rota* (1931). Pak následovaly především postavy milovníků – jeho partnerkami před kamerou byly snad všechny neznámější herečky té doby – Lída Baarová (*Grandhotel Nevada*, 1934), Anny Ondráková (*Důvod k rozvodu*, 1937), Jiřina Štěpničková, která s ním často hrála i na jevišti (např. film *Včera neděle byla*, 1938), Adina Mandlová (*Nevinná*, 1939), Nataša Gollová (*Rukavička*, 1941) nebo Vlasta Fabiánová (*Prstýnek*, 1944). Přišly i vážnější role např. *Tulák Macoun* (1939), kterého si nejvíce vážil a dostal za něj i nejedno ocenění, *To byl český muzikant* (1940), kde hrál muzikanta Františka Kmocha, či *Advokát chudých* (1941) nebo hlavní role v prvním československém barevném filmu *Jan Roháč z Dubé* či role císaře Františka Josefa I. ve filmu *Sarajevský atentát*. V Divadle na Vinohradech potkal svou druhou manželku, tanečnici a herečku Evu Vrchlickou mladší (vnučku spisovatele Jaroslava Vrchlického). Spolu měli dceru.

Vladimír Menšík

(9. 10. 1929, Ivančice – 29. 5. 1988, Praha)

Herec, moderátor, lidový vypravěč a bavič, jeden z nejoblíbenějších českých komiků poválečné éry, jehož popularitu znásobila spolupráce s televizí. Začínal v hudebním souboru Adolfa Pištěláka. Na přání otce musel nejprve vystudovat průmyslovou školu a nastoupit do práce v Brněnských strojárnách. Divadlo jej však dále lákalo. Vystudoval

brněnskou JAMU, po absolutoriu dostal umístěnku do Vesnického divadla. Tam ho objevil E. F. Burian, který jej také angažoval. V jeho divadle Menšík dostal příležitost hrát, zpívat, tančit i recitovat. Poprvé stál před kamerou při natáčení snímku *Velká příležitost* a jako komparsista účinkoval ještě několikrát. Výrazněji na sebe upozornil rolí italského mechanika v Radokově filmu *Dědeček automobil*. Díky natáčení se dostal do konfliktu s E. F. Burianem, který film nesnášel, což byl hlavní důvod, proč Menšík odešel z divadla a podepsal smlouvu s Filmovým studiem Barrandov. Na divadelní prkna se pak vrátil jen ojediněle. Na druhou stranu se tak na přelomu padesátých a šedesátých let mohla naplno rozjet jeho filmová kariéra. Vedle rolí komického charakteru (barman v *Limonádovém Joeovi*, policajt v *Bílé paní*, ing. Čert ve *Vraždě ing. Čerta*) zvládal i postavy tragikomické nebo dokonce dramatické (číšník Kici v detektivce *105% alibi*, školník ze snímku *Až přijde kocour*, mnich Bernard v *Markétě Lazarové* nebo Jořka Pyřk z nezapomenutelného filmu *Všichni dobří rodáci*). Miloš Forman ho obsadil do svého počínu *Lásky jedné plavovlásky*. V sedmdesátých letech se ale už objevoval převážně v komediích, kde mu byl častým hereckým partnerem Jiří Sovák. Poslední jeho filmovou rolí byla postava Honzíčka ve filmu režiséra Dušana Kleina *Dobří holubi se vracejí* (1988). Zahrál si také v mnoha pohádkách a seriálech.

Vladimír Menšík byl skvělým vypravěčem a podílel se na rozvoji televizní zábavy. Spolu s Jiřinou Bohdalovou vytvořil několik televizních skečů. Ani se nedá vyčísřit, v kolika pořadech účinkoval. Za zmínku stojí například povídkový cyklus *Bakaláři*. Jeho kouzlo a geniální vypravěčství ovšem zůstane navždy zaznamenáno na filmových, televizních i rozhlasových záznamech jako dar příštím generacím. V roce 2004 bylo vydáno DVD *To nejlepší z Vladimíra Menšíka*.

Profesor Radovan Lukavský

(1. 11. 1919, Praha – 10. 3. 2008, Praha)

Přední český charakterní herec, divadelní pedagog a recitátor. Ztvárnil stovky divadelních, filmových, televizních rolí i rozhlasových rolí, jeho vytříbený a kultivovaný hlas z něj dělal jednoho z nejlepších a neznámějších českých vypravěčů a recitátorů poezie. Od roku 1957 byl členem Národního divadla, kde se jeho civilní herectví, vycházející z mimořádného intelektuálního zázemí, uplatňovalo v re-

pertoáru klasickém i současném. Jeho nejslavnějšími divadelními rolemi byly Obchodník s deštěm, Hamlet nebo Tomáš Becket. Kromě četných rozhlasových i televizních recitací namluvil sedmáct biblických příběhů v projektu *Bible pro malé i velké*. Před kamerou se začal objevovat na přelomu čtyřicátých a padesátých let, čeští filmaři až na pár výjimek nedokázali jeho hereckého projevu plně využít. Ve filmu hrál například hlavní roli v *Králi Šumavy*, televizním divákům zůstává v paměti díky roli Václava Tháma v seriálu *F. L. Věk* a řadě dalších. Jako vysokoškolský pedagog na AMU vychoval na desítky skvělých herců a je autorem dvou knih o herectví. Za komunistického režimu musel jakožto křesťan a nestraník čelit omezování své herecké a pedagogické činnosti – z kádrových důvodů musel přestat učit na DAMU, a když odmítl přednést projev, ve kterém by litoval svých postojů v šedesátých letech, bylo mu na dlouhou dobu znemožněno vystupovat v televizi. Z rukou prezidenta Václava Havla převzal medaili Za zásluhy, v roce 1995 získal Cenu Thálie za celoživotní mistrovství. Od července 2008 se v Praze 5 – Košířích jmenuje po herci ulice Lukavského, která vychází jižním směrem z ulice Beniškové proti ulici Průchově, lomí se k severovýchodu a slepě končí.

Petr Lébl

(16. 5. 1965, Praha – 12. 12. 1999, Praha)

Český režisér, scénograf, herec, výtvarník a umělecký šéf Divadla Na zábradlí. Celý život Petra Lébla byl propojen s divadlem. Od svých patnácti let byl členem amatérského divadelního souboru Dopravních podniků DOPRAPO (poté Jak se vám jelo, později JELO), kde získal svou první hereckou roli v inscenaci *Kolotoč splněných přání*. Vystudoval střední průmyslovou školu grafickou v Hellichově ulici, obor grafická úprava tiskovin. Již ke svým amatérským inscenacím navrhoval originální divadelní programy, v tom také pokračoval i jako profesionál. Svůj grafický talent využíval i při navrhování divadelních plakátů k některým inscenacím, další plakáty pak vytvářel i pro jiné divadelníky. Svou jasnou představu o podobě divadla pro lidi řekl již v roce 1986: „Můj základní názor na divadlo je, že by to měla být především podívaná. Hlavní důraz kladu na vizuální a výtvarnou podobu inscenace – myslím to v totálním smyslu, ne jenom v oblasti kostýmu, dekorace, ale i v osobnostech herců a po choreografické stránce.“

„*Já se věnuju divadlu, protože mě divadlo jako diváků většinou nudilo nebo zklamávalo, tak se snažím dělat divadlo, jaký by mě bavilo.*“ Petr Lébl, 1997.

Dva roky po revoluci také rozpustil svůj amatérský soubor, to už měl ale za sebou prvních deset režii. Svou první profesionální inscenaci nastudoval roku 1992 v Divadle Labyrint (dnes Švandovo divadlo na Smíchově). Jednalo se o hru Léblova spolužáka z DAMU Egona Tobiáše nesoucí název *Vojcev*. Po premiéře tohoto díla napsal jeho profesor, ale zároveň také Léblův oddaný žák, Ivan Vyskočil: „Jsem ohřměn.“ Samotný Lébl pak tuto inscenaci věnoval Vonnegutovi se slovy „andělovi mého času“. I přestože hra vyvolala v divadelním světě velký skandál, dalo Divadlo Labyrint Léblůvi ještě jednu šanci. Tu využil uvedením Dorstovy hry *Fernando Krapp mi napsal dopis*. V roce 1993 se stal uměleckým šéfem Divadla Na zábradlí, kde toho roku, ještě jako hostující režisér, inscenoval hru J. A. Pitínského *Pokojíček*. V Divadle Na zábradlí Lébl

zažil svou vrcholnou éru. Na Zábradlí také hojně využíval svůj výtvarný talent. Navrhl podobu vstupenek, vytvořil celý výtvarný design divadla, a to včetně řešení interiéru stylové kavárny. Za svého působení v Divadle Na zábradlí vytvořil celou řadu inscenací. U naprosté většiny inscenací figuroval Lébl jako autor scénické výpravy pod pseudonymem William Nowák (též W. N.). Za dvě z nich dostal Cenu Alfréda Radoka za nejlepší inscenaci roku, konkrétně šlo o inscenace *Racek* (1994) a *Ivanov* (1997), obě podle A. P. Čechova. V Divadle Na zábradlí Lébl udělal také důležitý krok pro hluchoněmé, když při uvedení představení *Plukovník Pták* od Christa Bojčeva postavil na pódium tlumočníka do znakového jazyka. Svou komplexní představu scénografického řešení představil i mimo své „domácí“ působení, a to v roce 1996 jako hostující režisér inscenace Rostandova *Cyрана z Bergeracu* v divadle Habima v izraelském Tel Avivu a v roce 1997 v pražském Národním divadle při uvedení Smetanových *Braniborů v Čechách*.

Lébl také spolupracoval na projektech s Českou televizí, kde mimo jiné natočil devět dílů *Studia Kroměříž* (cyklus fiktivních diskusních pořadů), většinu svých divadelních inscenací a umělecko-publicistický vícedílný pořad z Eliadovy knihovny, malé scény Divadla Na zábradlí.

Petr Lébl dobrovolně ukončil svůj život v provazišti Divadla Na zábradlí dne 12. prosince 1999. Dožil se věku čtyřiatřiceti let. V roce 2008 byla v nakladatelství Host vydána kniha Radky Denemarkové *Smrt, nebudeš se báti aneb příběh Petra Lébla*.

Ota Sklenička

(19. 12. 1919, Hradec Králové – 10. 10. 1993, Praha)

Studoval medicínu, ale po zavření českých vysokých škol německými okupanty se v roce 1939 dal na hereckou dráhu. Začínal v Jihlavě roku 1942 u Horáckého divadla, postupně vystřídal divadelní jeviště v Liberci, Teplicích a v Táboře. V roce 1951 se stal členem Ústředního divadla československé armády působícího v budově Vinohradského divadla v Praze. V letech 1961-1975 byl členem Městských divadel pražských a od roku 1975 hrál v Realistickém divadle. Koncem roku 1989 byl jako důchodce několik sezón členem Divadla na Vinohradech. Ota Sklenička působil také jako pedagog. Od roku 1961 pracoval na Divadelní fakultě AMU, kde vychoval celou řadu skvělých herců. Dlouhá léta působil také v Československém rozhlasu. Dlouhou dobu herce Skleničky byla Nina Popelíková, také známá herečka. Nina Popelíková se proslavila zejména v seriálu *Nemocnice na kraji města*, ale mnoho let působila i v Divadle na Vinohradech. Mezi záliby herce Skleničky patřilo sběratelství a malování.

Ve filmu začínal v padesátých letech ve filmu *Mordová rokle*, následovaly další filmy – *Na konci města*, *Botostroj*, *Ztracená stopa*, *Tanková brigáda* či komedie *Poslušně hlásím*. V šedesátých letech hrál Sklenička ve známých filmech *Král králů* (komedie s Jiřím Sovákem a Milošem Kopeckým) a *Tchýně* (komedie) či v seriálu *Sňatky z rozumu* (režie František Filip). Sedmdesátá léta byla ve znamení seriálů – *F. L. Věk* (1971), *Muž na radnici* (1976), *Nemocnice na kraji města* (1977) či *Inženýrská odysea* (1979). Rok 1974 přinesl roli plánického faráře v seriálu *Třicet případů majora Zemana*. Diváci si na něj pamatují i ze snímků *Konečná stanice* (1981), *Třetí princ* (1982) a z detektivky *O mrtvých jen dobře* (1985).

KINEMATOGRAFIE

**Oslavy 100. výročí kina Lucerna
vyvrcholily 3. prosince**

Oslavy stého výročí pražského kina Lucerna vyvrcholily slavnostním podvečerem pro zvané hosty 3. prosince. Diváci už v poledne měli možnost zdarma zhlédnout dva atraktivní snímky – muzikál *Mamma Mia!* a pak životopisný film *Edith Piaf*, který se v Lucerně zčásti natáčel. Osla-

vy jubilea kina Lucerna začaly koncem května koncertem Pražského jara, kdy byl promítnut klenot české a československé kinematografie, Machatého *Erotikon*, za doprovodu hudebníků FOK a pod taktovkou Mária Klemense. Po letní přestávce oslavy pokračovaly Přehlídkou filmů ke 100. výročí, která obsahuje deset titulů. Představují uplynulé dekády až po současnost a jsou vybrány tak, aby měly s Lucernou vždy něco společného.

FOTOGRAFIE

**Zaniklá menšina moravských Charvátů
ve fotografii**

V německojazyčném prostředí se těší velké popularitě rakouský spisovatel mladší generace Michael Stavarič. Jeho příjmení prozrazuje neanglosaský původ. Co je ale z našeho pohledu zvlášť zajímavé: jeho předkové žili po staletí na Moravě. Existovala tu totiž početná chorvatská menšina. Dnes se o ní můžeme dozvědět víc díky výstavě v Moravském zemském muzeu v Brně, kde jsou k vidění unikátní dobové fotografie ze života moravských Charvátů.

Začalo to už v 16. století, dočítáme se v odborných publikacích, kdy obyvatelé Balkánu pod nájezdy tureckých vojsk začali opouštět své domovy a vydávaly se do vnitrozemí Rakouska-Uherska. Tady osidlovali tzv. poustky (zaniklé osady po morových ranách apod.). Majitelé panství to podporovali, protože se tím obnovovaly jejich příjmy. Díky tomu až do současnosti můžeme nacházet zbytky chorvatských etnických diaspor na území dnešního Maďarska, Slovenska, Rakouska a Jižní Moravy. Tady existovaly dvě enklávy – u Břeclavi a v okolí Mikulova. Pokračuje autorka výstavy v Moravském zemském muzeu Lenka Nováková: „Ta břeclavská v moravském prostředí asimilovala a ta mikulovská v německém prostředí poblíž rakouských hranic si udržela svoji identitu se všemi atributy až do roku 1948, kdy došlo k tomu nechvalnému aktu rozšíření, vysídlení na sever Moravy.“

Autorem fotografií je Othmar Ruzicka, vlastním povoláním akademický malíř, který na počátku 20. století zabloudil do Frélichova v rámci svých cest za uměním. Frélichov ho okouznil zejména svými kroji, které se tam tehdy ještě běžně nosily. On si fotoaparát vlastně dělal skicář a na základě fotografií pak maloval. „Pro mě jako etnografa je to důležité proto, že nezachycoval scénérie, které by si sám postavil, jak v té době bylo zvykem, ale jak procházel vesnicí, zachycoval různé scény, skupinky při běžném způsobu života. A další důležitá věc, zachytil nejen ten sváteční oděv, což my sem tam na fotografiích z konce 19. století máme, ale také oděv všední, pracovní a také oděv dětí.“

Muzeum získalo fotografie z Rakouska. „Pozitivy jsme získali od vídeňského sběratele Josefa Lavičky. Ty pozitivy byly maličké, částečně poškozené a známý brněnský fotograf Miroslav Myška nám z nich udělal nádherné zvětše-

niny. Poškozené fotografie se mu podařilo zrestaurovat. Máme jich celkem sto pět kusů, tady na výstavě vybraných a nazvětšovaných je dvačtyřicet.“

„České prostředí není na národnostní menšiny příliš bohaté, o to cennější je doklad, že tomu tak vždy nebývalo. A jak vidět na příkladu Charvátů, česká společnost se jich cíleně zbavovala. ... A tím se jejich historie jako etnické menšiny uzavírá. Byli rozšířeni do mnoha obcí, ale pokud netvoří etnická enkláva jednotný územní celek, ztrácí se její hodnota, její funkce, ustává každodenní komunikace. My teď o nich víme, že jsou zde jednotlivé rodiny, založili Spolek přátel Charvátů, vybudovali si v bývalém Frélichově, dnes Jevišovce, Charvátský dům, ale to je v podstatě všecko. Dnes už se k této národnosti nehlásí.“

Výstava *Jihomoravští Charvátí objektivem Othmara Ruzicky* bude v Moravském zemském muzeu v Paláci šlechtičen v Brně k vidění od **20. února roku 2010**.

Vilém Faltýnek (red. zkráceno)

IN MEMORIAM

Ve věku 67 let zemřel český umělecký fotograf Jan Reich

Ve věku šestasedmdesáti let zemřel v Praze český umělecký fotograf Jan Reich. Jan Reich byl jedním z posledních klasiků české fotografie, který fotografoval černobíle na velkoformátový deskový přístroj. Je považován za představitele krajinářské a městské fotografie. V letech 1965-1970 studoval FAMU v Praze, obor výtvarná fotografie. V roce 1968 emigroval do Francie, kde pobyl devět měsíců, nakonec se vrátil zpět do tehdejšího Československa. Po roce 1989 své fotografie představil i v různých českých centrech v zahraničí, vystavoval v Paříži, Tokiu, Berlíně či Nizozemsku. Zúčastnil se více než stovky společných výstav. Je zastoupen ve sbírkách Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, Moravské galerii v Brně, Centra George Pompidou v Paříži, The University of Texas v Austinu nebo The Museum of Fine Arts v Houstonu.

Ve věku devadesáti let zemřel známý fotograf Ladislav Sitenský

Ve věku devadesáti let zemřel v Praze klasik české fotografie Ladislav Sitenský. Sitenský proslul zejména svými fotografickými cykly z bojů na západní frontě za druhé světové války, kterých se účastnil jako příslušník československé zahraniční armády. Působil v 312. peruti Britského královského letectva. Sitenský, který se narodil 7. srpna 1919, začal fotografovat ve čtrnácti letech. Za svůj život pořídil asi půl milionu snímků a zhruba 50 000 jich otiskl. Uspořádal na dvě desítky samostatných výstav doma i v zahraničí, vystavoval například v Británii či USA, a vydal přibližně stejný počet fotografických publikací.

Ladislav Sitenský

HUDBA

Českými slavitky se jako loni i předloni stali Gott, Bílá a Kabát

V hudební anketě Český slavík 2009 zvítězili zpěvák Karel Gott, zpěvačka Lucie Bílá a skupina Kabát. Výsledky v těchto třech kategoriích jsou stejné jako v loňském a předloňském roce. Objevem roku zvolili lidé Martina Chodúra. Diváky v sále i u televizorů zaskočil Gott oznámením, že ze soutěže odstupuje a navrhl, aby od příštího ročníku pořadatelé vyřadili umělce nad sedmdesát let. Za to se dočkal ovací publika vestoje, které z velké části bralo jeho slova vážně. Teprve poté Gott celou záležitost obrátil v žert s tím, že to „možná byla taková ukvapená myšlenka“.

Muzikál Jack Rozparovač zavítá do jihokorejské metropole

Muzikál *Jack Rozparovač* skladatele Vaša Patejdlu uvidí v pátek poprvé diváci v Soulu. Inscenace měla v pražském Divadle Kalich premiéru v únoru 2007 a měla více než 200

repríz. Tvůrci představení doufají, že zhudebněný příběh o legendárním masovém vrahovi bude mít v jihokorejské metropoli podobný úspěch jako muzikál Janka Ledeckého *Hamlet*, jenž měl v Soulu premiéru před dvěma lety.

Unikátní nahrávky představí lidovou hudbu z meziválečných let

Etnologický ústav Akademie věd vydává unikátní kolekci nahrávek lidové hudby z Čech, Moravy, Slezska, Slovenska, Lužice a Podkarpatské Rusi. Pořádila je v letech 1929 až 1937 Fonografická komise České akademie věd a umění. Na práci komise se podíleli významní národopisci, lingvisté a lidé z dalších vědeckých oborů. Jejím cílem bylo zmapovat lidovou hudbu a zpěv, ale také nářečí, uměleckou hudbu i proslovy významných osobností tehdejšího Československa. Etnologický ústav nyní představuje na pěti CD reprezentativní výběr z lidové hudby. Nahrávky k vydání připravil Matěj Kratochvíl, který je také autorem odborné studie doprovázející CD.

Brněnskou Akademii povede hudební skladatel Ivo Medek

Janáčkovu akademii múzických umění v Brně (JAMU) zřejmě povede hudební skladatel a pedagog Ivo Medek. Akademický senát jej po hlasování navrhl na funkci rektora. Návrh na jmenování teď senát postoupí prezidentovi Václavu Klausovi. Medek si ve svém programu vytknul jako hlavní cíl udržení současné úrovně akademie i ve zhoršených ekonomických podmínkách, kdy se mohou snížit příjmy školy. Třiapadesátiletý brněnský rodák Medek v letech 2002 až 2008 vedl jako děkan Hudební fakultu JAMU. Nyní je proděkanem pro vědu a výzkum. Je autorem více než padesáti skladeb z oblasti orchestrální, komorní a elektroakustické hudby, věnoval se také multimediálním projektům, úspěch slavil se skladbami pro bicí nástroje. Podílel se na činnosti souborů Ars Incognita a Ensemble Marijan. Jediným protikandidátem Medka byl Petr Oslzlý, pedagog, dlouholetý dramaturg Divadla Husa na provázku a šéf Centra experimentálního divadla.

V Plzni zazní poprvé v nové historii neznámá Rybova vánoční mše

V Plzni zazní v prosinci poprvé v novodobé historii unikátní neznámá vánoční mše Jakuba Jany Ryby *Missa pastoralis*. O tom, že existuje, se vědělo ze soupisu skladatelova díla, dokonce existuje opis díla z roku 1901. Obsahoval už ale úpravy. Nyní se německému hudebnímu vědci Andreaši Kröperovi, působícímu částečně v Česku, podařilo nalézt v jednom vídeňském antikvariátu nedatovaný, zřejmě nejstarší známý ruční opis díla z období kolem roku 1800 s originálním zněním mše. Kdy přesně Ryba skladbu složil, se neví. Zatímco slavnou mši považuje Kröper za jakýsi dodatek k mešnímu ordináriu (zpívanému doprovodu mše), v *Misse pastoralis* se podle něj Ryba snažil navázat spojení mezi ordináriem a klasickou českou hudbou. Obsazení *Missy pastoralis* je podobné jako u *Hej, mistře*, je jen o něco kratší. Kröper podle nalezeného opisu sestavil partituru. V Plzni by měla *Missa pastoralis* i slavnější *Hej, mistře* zaznít pod jeho taktovkou v prosinci nejen v originální podobě, ale také s dobovými nástroji.

Pátrání v archivech a muzeích v Česku i zahraničí je náplní několikaletého plzeňského projektu Musica Antiqua Pilsensis, který vědec realizuje. Projekt se snaží prokázat, že v Plzni existovala hudba a bohatý kulturní život i před příchodem skladatele Bedřicha Smetany v roce 1840. Do té doby totiž nejsou prakticky žádné záznamy a téměř by mohl vzniknout dojem, že před příchodem Smetany kulturní život skoro neexistoval. Ví se přitom, že Ryba věnoval Plzni svoji skladbu *Stabat Mater* před rokem 1805. Dostal za ni nemalý plat a také čestné občanství města. „To byl základ spolupráce, potom napsal desítky skladeb jen pro tu katedrálu přímo »na tělo« pro konkrétní akustiku velkého prostoru,“ dodal Kröper.

Čekání na nové album Rottrové prý vzniklo vinou lenosti a golfu

Osmileté čekání na nové album Marie Rottrové je podle ní výsledkem její lenosti a golfu, kterému se věnuje její syn a zároveň producent Vítek Rotter. Nové album zpěvačky

přezdívané často „ostravská Lady soul“ s názvem *Stopy* v pražském klubu FX Radost pokřtily zpěvačka a herečka Lucie Vondráčková a její matka, textařka Helena Sorrosová. „Já nechávám věci plynout, do ničeho se nehrnu,“ podotkla také k dlouhé nahrávací pauze Rottrová. Dodala, že křest trochu připomíná velké rodinné setkání obyvatel pražských Strašnic. V klubu se totiž sešli hudebník Jiří Vondráček, jeho manželka Helena Sorrosová, jejich dcera Lucie Vondráčková, Marie Rottrová a její syn Vítek Rotter. Obě rodiny svého času v desátém pražském obvodu bydlely. V anketě Deska roku se Rottrová loni objevila na druhém místě s albem *Všechno nejlepší*, které sice vydala už v roce 2003, ale ještě předloni se ho prodalo 8 618 kusů. Hudební kritici ji oceňují jako zpěvačku s nezaměnitelným hlasem, kvalitním hudebním frázováním a citem pro vkusný repertoár. Kariéru začínala v šedesátých letech v ostravských kapelách Samuel, Majestic a Flamingo (pозději Plameňáci). Jednou z nejznámějších skladeb Rottrové se stala tuzemská verze písně *She's Gone* skupiny Black Sabbath, kterou Nohavica otextoval jako *Lásko, voníš deštěm*.

Salome v ND

Opera Národního divadla uvedla úspěšně koncem tohoto roku koncertně Straussovou operu *Salome* s Evou Urbanovou v titulní roli. Pod vedením mladého šéfdirigenta opery Tomáše Netopila podal orchestr plně profesionální výkon. Jan Vaculík jako Herodes výborně vystihl tohoto panovníka a se skvělou dikcí. Zazářil i další tenorista večera Aleš Briscein, i Yvona Škvárová jako Herodiada, Eva Urbanová v titulní roli vyšla díky svému vyzrálému sopránu jako vítězná královna, nikoliv jako rozmazlená unuděná holka, znuděná přepychem, ctiteli, zaskočená nejen tím, že si někdo troufl odmítnout její přání, ale hlavně přívalem dosud neznámé dívčí touhy, píše autorka kritiky Helena Havlíková.

Martin Dohnal (*24. 10. 1959, Brno)

Skladatel, dirigent, herec, klavírista a filozof. Z pedagogické fakulty chtěl přestoupit na konzervatoř na oddělení skladby, ale nebyl na JAMU přijat. Byl soukromým žákem prof. A. Piňose, poté absolvoval kompozici na JAMU ve zkráceném termínu.

Prošel řadou různých zaměstnání, v roce 1983 založil rockovou kapelu, dále spoluautorem v brněnském autorském divadle Ochotnický kroužek, od roku 1990 je členem HaDivadla, hercem souboru Činohry NDB.

Tvorba: např. scénické oratorium *Job*, inscenaci *Deska* (1986), opery *Proměna* (1987), *Plešatá zpěvačka* (1987), *Manon* (1988), *Amerika* (1999).

Martin Dohnal:

Jedním z nevyčerpatelných zdrojů hudby je svět přírody. Nemyslím jen ptačí zvuky nebo způsob, jak se dorozumívá hmyz, ale třeba i velrybí zpěv. To, co příroda před námi skrývá, jsou neuvěřitelné záležitosti a skladatel může přenášet tyto struktury do jiných konfigurací, může neustále překračovat zvukový horizont. Jiným inspiračním zdrojem je pro mne lidský hlas a zvukové bohatství nejrůznějších jazyků. Komponoval jsem i na jazyky, které neovládám, třeba na hebrejštinu. Mám mnoho židovských přátel, kteří mě brali do synagog a tam na mě hebrejšтина silně zapůsobila. Když jsem psal oratorium o Jobovi, říkal jsem si, že by to mělo končit hebrejsky. Vybral jsem si Izaiáše, kapitolu 65 a verše „I vlk s beránkem se budou pást v nebeském Jeruzalémě...“ Jak to ale bude znít? Přišli kamarádi, i jeden lingvista, a četli mi to hebrejsky. Já zavřel oči, poslouchal a vnímal smysl textu jinou úrovní než verbální. Přivedlo mě to k maximálnímu klidu a pocitu jakési velebnosti – myslím, že se mi nakonec podařilo vytvořit zajímavé intonační struktury a dostat tak do oratoria něco, co se slovy nedá vyjádřit.

Viděl jsem jednou Rožděstvenského, jak dirigoval Vídeňské symfoniky. Hráli kromě Brahmsa a Haydna banální muziku, Straussovu předehru Netopýr. Rožděstvenský, který se choval podle charakteru díla, dirigoval tu předehru fantasticky ležérně. Dostal jsem příležitost udělat podobnou klauniádu v inscenaci Deska, a mělo to velký ohlas, a já začal po představení živě muzicírovat a zvat si hosty. Je v tom mnoho divadelních prvků, mám třeba deset převleků během vystoupení, a občas mi vypomůže i náhoda. Nikdy nezapomenu na večer, kdy jsem hovořil o svém milovaném Tarkovském a o tom, že jedním z klíčových momentů jeho filmů je voda. Najednou zahřmělo, v koutě zapraskalo, utrhla se kus stropu a dovnitř se začala hrnout voda. Goldflam příběhl s kbelíkem a návštěvníci mysleli, že je to v naší režii... Divadlo je fascinující tím, co není domluveno, co vznikne mimoděk. Chyby na divadle jsou někdy pravým požehnáním. Stejně je to při nahrávání muziky. Když to tak vezmu kolem a kolem, na kumštu mě zajímá hlavně to riziko. Dokonalé věci už méně.

Vojtěch Mojžíš (*4. 11. 1949, Brno)

Skladatel, hudební pedagog a vědecký pracovník. Po maturitě na střední všeobecné vzdělávací škole (1968) studoval skladbu na brněnské JAMU ve třídě Ctirada Kohoutka (1968-1974, absolvoval komorní operou *Faethon a Ikaros*). Na stejné škole poté pokračoval postgraduálním studiem kompozice se zaměřením na hudbu pro děti a instruktivní literaturu (1976-1979), v letech 1980-1985 studoval hudební vědu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Působil jako zpěvák a sbormistr Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého (1974-1975), poté byl zaměstnán jako externí vyučující na Pedagogické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně (dnes Masarykovy univerzity) v Brně (1975-1976, klavírní improvizace), jako učitel hudební výchovy na gymnáziu (1975-1976) a učitel hudby na lidové škole umění (1976-1979), dále jako hudební režisér a editor hudebnin ve vydavatelství Supraphon a Panton (1979-1990), přispíval svými kritkami do *Hudebních rozhledů*, *Gramorevue* a *Harmonie*. Počátkem devadesátých let působil v Editio Supraphon a na ústředí České školní inspekce, krátce byl též učitelem hudební teorie Pražské konzervatoře a Školy umění a managementu. Od roku 1995 vyučuje na Konzervatoři a vyšší odborné škole Jaroslava Ježka (hudební teorie, hra partitury) a je kurátorem sbírek fonotéky Hudebně historického oddělení Českého muzea hudby.

Ve svých skladbách vychází ze stylových podnětů Nové hudby šedesátých let, kde byl ovlivněn především svými brněnskými učiteli: Ctiradem Kohoutkem, Miloslavem Ištvanem a Aloisem Piňosem. Svá díla však obohacuje také o některé tradiční postupy či folklórní inspirace. Skladby mají často charakter meditací, silné jsou v Mojžíšově tvorbě rovněž podněty, jež mu poskytuje architektura a krajina. První Mojžíšovy kompozice zazněly na koncertech Studia soudobé hudby JAMU, výraznější úspěch mu však přineslo až ocenění jeho symfonického obrazu *Viničné Šumice* v roce 1978. V ostravské soutěži Generace byla oceněna jeho díla *Deník* (1978), *II. smyčcový kvartet* (1980) a *Sonáta pro klavír a lesní roh* (1981). Mojžíšova skladatelská tvorba zahrnuje jak díla instrumentální, tak vokální. Podstatnou složkou jeho tvůrčího profilu je také tvorba pro děti (*Psaníčko*, *Jak se chodí po jehličích*).

Petra Černocká (*24. 11. 1949, Praha)

Zpěvačka a herečka Petra Černocká, jež se v posledních letech věnovala i moderování televizních pořadů či psaní knížek, oslavila 24. listopadu šedesátiny. Do srdcí posluchačů se zapsala hlavně hity jako *Ovečka*, *Jedou vozy*, *Koukej, se mnou si píseň broukej* či *Nákladák*. Lidé si ji zamilovali také jako filmovou čarodějnici Saxanu z rodinné komedie *Dívka na koštěti*. Je jednou z hvězd české populární hudby zejména sedmdesátých a osmdesátých let disponující libozvučným hlasem, někdy vykročí ze středního proudu k jemnému rocku, jindy k folkové baladičnosti či ke country stylu. Sama také skládala či skládá písničky a písňové texty, vydala více než šedesát singlů, tři gramofonová alba,

po roce 1989 jí vyšlo pět nových a několik vzpomínkových CD. V minulosti podnikla řadu turné doma i v zahraničí. Za svými posluchači jezdí stále mladistvě vyhlížející zpěvačka s koncertním programem i dnes.

Oblíbená interpretka popmusic přitom původně směřovala k opernímu zpěvu. Narodila se v pražské rodině právníka a úřednice, ale její hudební nadání ji přivedlo na pražskou konzervatoř. V roce 1970 absolvovala obor operní zpěv a klavír. Umělecké geny v rodině nesl i její bratr, moderátor a diskžokej Pavel Černocký, a rovněž bratranec, slavný český herec Vlastimil Brodský.

Ještě za studií na konzervatoři začala Černocká vystupovat se skupinou Pastýři vedenou Petrem Hannigem. S kapelou natočila svoji první vlastní písničku *Ovečka*, která se stala populární a často ji uváděl rozhlas i televize. V roce 1968 získala angažmá v divadle Semafor, kde

začínala ve skupině Jiřího Grossmanna a Miloslava Šimka ve hře *Besídka v rašeliništi* a později přešla k Jiřímu Suchému a Jiřímu Šlitrovi. Od roku 1971 spolupracovala řadu let s hudební skupinou Kardinálové Zdeňka Merty, s níž natočila svůj snad největší hit – countryově laděný *Nákladák* (objevil se na její první dlouhohrající desce *Lidi se ptej* z roku 1975) či jiné známé songy jako *Adié, řeknu vám* (1974). Ještě předtím zaujal její hit *Jedou vozy* (1971) z repertoáru polské zpěvačky Maryly Rodowicz. Nahrávala i s velkými hudebními tělesy, s Orchestrem Karla Vlacha například natočila skladbu *Koukej, se mnou si píseň broukej* (1973, vlastní text i hudba) a další. Po rozpadu Kardinálů se nějaký čas objevovala na koncertech po boku zpěváka Jiřího Štědrone se skupinou Golf. Posledních patnáct let vystupuje v komorních recitálech s kytaristou a svým druhým manželem Jiřím Pracným.

IN MEMORIAM

Ve věku 82 let zemřel v Praze 28. září jeden z posledních veteránů českého velkokapellového swingu Vladimír Žižka

Původně vyučený strojní zámečnick a konstruktér bubnoval zprvu v big bandech Zdeňka Bartáka a Vlastimila Klíče. V roce 1958 nastoupil do orchestru Karla Vlacha a od roku 1962 hrál v Tanečním a jazzovém orchestru Československého rozhlasu, spolupracoval s kvartetem Karla Růžičky, Pražským dixilandem, Jazzíčkem Ladislava Gerendáše a se sestavou Ferdinanda Havlíka. V roce 1987 dostal od České jazzové společnosti Cenu Ludka Hulana. Vladimír Žižka působil také v orchestru činohry Národního divadla Praha a jako pedagog na Konzervatoři Jaroslava Ježka.

Pokrok

Nevím, jestli ještě pamatujete celkem nedávnou dobu, kdy jsme hráli kuličky, ba dokonce pořádali v tomto sportu důležité turnaje, cvrnkající kuličky s vervou do kramflekem vyhloubených důlků, kdy si kluci nemohli kdykoli telefonovat mobilními telefony, kdy muži dlouhými tyčemi, podobnými dlouhým rybářským prutům, rozsvěcovali v ulicích měst v podvečerních hodinách plynové lampy zatáhnutím za kovové očko na lampě, aby ve zpětném pořadí za ranního rozbřesku opět za-

táhnutím očka lampy zhášeli, kdy do otevřených oken vlaku, vjíždějícího do nádraží, prodávali pikolící hladovým cestujícím „hórke párky“ a žíznicím „studené pivo či vodu“, kdy nádražáci v červených kšiltovkách dopravovali v malých žebříňácích zavazadla až do domu a za nějakou tu korunu dopravili obsah zavazadel až do skříní.

Spíš si budete pamatovat, že už dávno se pouliční lampy v celém městě rozsvěcejí stisknutím jednoho jediného knoflíku v ústředně.

Takový pokrok!

A takový úsporný úkon, který nahrazuje dříve namáhavou práci! Takto téměř bezpracně se dnes řeší všechny zbytečné pohyby!

Někdy ovšem může pokrok přinést i nežádoucí plody. Před nedávnou dobou došlo při dětském vysílání k trapnosti až ostudné. Herec, který předčítal dětem pohádku, si oddychnul a protože byl přesvědčen, že vysílání skončilo a zvuk i obraz jsou vypnuté, dodal: „Tak a teď si milé dětičky můžete vylízt své prdýlky, a já si dojdou do pokladny pro výplatu.“ Leč vysílání běželo a jeho tvář i slova se objevily na všech zapnutých obrazovkách. Dětské posluchači tomu příliš nerozuměli, ale dospělí z toho měli legraci, protože pochopili, o co jde. Bylo to poprvé, kdy vysílání pro děti přineslo zábavu i jim. Dlužno dodat, že se jim zalíbilo natolik, že protestovali proti potrestání tohoto herce a prosadili, že neztratil práci a mohl v dětském programu pracovat dál.

Jindřich Lion

Václav Klaus jmenoval tři nové ministry vlády premiéra Fischera

Prezident Václav Klaus jmenoval do funkcí tři nové ministry. Šéfem resortu životního prostředí je Jan Dusík, který vystřídal Ladislava Mika. Ministrem pro EU se místo budoucího eurokomisaře Štefana Füleho stal Juraj Chmiel a na nově zřízený post ministra, šéfa legislativní rady vlády nastoupil Pavel Zářecký. Štefan Füle se z dohody dvou velkých stran stává nástupcem Vladimíra Špidly v Evropské komisi, kde bude odpovídat za rozšiřování EU.

Fischer se bude kvůli práci vlády pravidelně scházet s Topolánkem

Premiér Jan Fischer se kvůli zlepšení komunikace s ODS bude pravidelně scházet s předsedou ODS Mirkem Topolánkem. Schůzky by se měly konat každých čtrnáct dnů až tři neděle. Dohodli se na tom na setkání, jehož hlavním bodem bylo potvrzení velvyslance v Austrálii Juraje Chmiela jako nového ministra pro evropské záležitosti. Fischer dal najevo, že je připraven scházet se pravidelně také s lídrem ČSSD Jiřím Paroubkem.

Vláda nesmí prodat letiště v Ruzyni

Vláda nebude smět privatizovat letiště v Praze Ruzyni. Opakovaně tak rozhodla sněmovna, když přehlasovala senátní veto sociálnědemokratického zákona, který tento zákaz zavádí. Zákon nyní dostane k podpisu prezident republiky. Zákaz privatizace letiště podpořili poslanci ČSSD, KSČM, lidovci, někteří nezařazení a dva občanští demokraté: Alena Páralová a Jan Klas. Prodej pražského letiště jako celku jedinému strategickému partnerovi schválila bývalá vláda Mirka Topolánka (ODS) počátkem loňského června. Tehdejší odhady prodejní ceny se pohybovaly kolem stovky miliard korun. Současný premiér Jan Fischer dnes prohlásil, že za současné situace není důvod letiště privatizovat. Sociální demokraté předložili zákon letos v únoru. Jeho hlavním cílem je, aby veškerý majetek letiště se všemi nemovitostmi zůstal ve vlastnictví státu. Zdůvodnili to údajně nestandardní přípravou privatizace bývalou Topolánkovou vládou.

Papež Benedikt XVI. přijal premiéra Fischera

Papež Benedikt XVI. ve Vatikánu přijal premiéra Jana Fischera. Předseda české vlády mu při setkání v papežově knihovně předal pamětní medaili vydanou při příležitosti 20. výročí kanonizace svaté Anežky České. S nejvyšším představitelem katolické církve se Jan Fischer setkal necelé dva měsíce po zářijové návštěvě papeže v Česku. Před schůzkou s Benediktem XVI. český premiér ve Vatikánu položil květiny k hrobkám předchozího papeže Jana Pavla II. a českého kardinála Josefa Berana. Dlouhodobě nedořešeným problémem mezi ČR a Vatikánem je smlouva, kterou obě strany vyjednaly na konci devadesátých let. Česká sněmovna však dokument upravující vztah státu a církve odmítla v roce 2003 schválit. Vatikán ovšem nechce vyjednaný text dokumentu měnit a schválení nadále očekává. Kabinet Jana Fischera nebude řešit další osud

česko-vatikánské smlouvy, protože je to mimo možnosti mandátu jeho úřednického kabinetu.

Kongres ODS změnil stanovy, strana uspořádá ideovou konferenci

Předseda občanských demokratů Mirek Topolánek na 20. kongresu strany uhájil svoji pozici. Topolánek má za to, že kongres potvrdil jeho mandát. V závěrečných usneseních sněm drtivou většinou hlasů odmítl uspořádání nového volebního sněmu v únoru či březnu. Kongres změnil stanovy tak, že bude jednodušší vyloučit ze strany jednotlivce. Napříště už se nebudou moci základní organizace bránit vyloučení svých členů, záležet bude na postoji kraje a širšího vedení ODS. Sněm také uložil širšímu vedení, aby ve výběru delegátů pro příští kongres zohlednil výsledky krajů ve sněmovních volbách. Je to krok, kterým se občanští demokraté snaží zamezit nabírání „černých duší“ regionálními organizacemi a delegáti o něm bouřlivě diskutovali. Kongres odhlasoval, že na Vizi 2020, kterou připravil Topolánkův programový tým, ještě budou pracovat odborné sekce a regiony a schvalovat ji bude ideová konference nejpozději v únoru. Jednání se má současně stát startem volební kampaně. Podle výsledku voleb se pak bude odvíjet další Topolánkův osud.

Sněm TOP 09 skončil, strana je pro snižování veřejných dluhů

TOP 09 se chce v příštích letech podílet jen na takové vládní koalici, která se v programovém prohlášení zaváže „k razantnímu a věrohodnému snižování deficitu veřejných rozpočtů“. V závěrečných usneseních to schválil první stranický sněm, který zvolil předsedou strany senátora Karla Schwarzenberga. Usnesení o snižování veřejných dluhů navrhl první místopředseda strany a někdejší ministr financí Miroslav Kalousek. Bezprostředně po konci sněmu se na prvním jednání poprvé sešlo nově zvolené stranické vedení. V dalších usneseních sněm uložil zvolenému výkonnému výboru, aby neprodleně jmenoval předsedy expertních skupin a zahájil práce na programu pro jarní parlamentní volby tak, aby byl k vnitrostranické diskusi připraven v první polovině března. Sněm také uložil krajským a regionálním organizacím, aby ve spolupráci s partnery z hnutí Starostové a nezávislí zahájili přípravu na komunální volby 2010. Dalším usnesením je poděkování příznivcům na internetové síti facebook, sympatizantům a sponzorům. Další osud TOP 09 bude podle některých politologů záviset především na tom, zda a nakolik se nová strana dokáže prezentovat jako alternativa nejen k ČSSD, ale především k ODS. Reagovali tak na průběh prvního sněmu TOP 09.

SNK-ED zvolila do místopředsednických funkcí Markovou a Procházku

Strana nezávislých kandidátů – Evropští demokraté (SNK-ED) zvolila do dvou místopředsednických funkcí regionální politiky Zdeňku Markovou z kraje Vysočina a Jaromíra Procházku z Jihočeského kraje. Kromě místopředsedů bylo rovněž zvoleno šestičlenné předsednictvo. Jeho

členy jsou Stanislav Boloňský, Petr Dvořák, Ivo Jelínek, Bohuslav Kabátek, Michal Koláček a Alena Machayová. SNK-ED úzce spolupracuje se stranou Věci veřejné, které předsedá Radek John.

John: Do strany Věci veřejné se hlásí sto lidí týdně

Strana Věci veřejné, která se účastní jarních parlamentních voleb, roste raketovým tempem. Nyní už má 490 členů, 700 čekatelů na členství a po internetu registruje 14 500 aktivních příznivců. Do strany Věci veřejné se nyní hlásí sto lidí týdně, řekl na tiskové konferenci po zasedání celostátní konference strany její šéf Radek John. Přestože chce být strana Věci veřejné otevřená, bylo rozhodnuto, že po volbách zpřísní podmínky pro přijímání nových členů. Noví uchazeči budou muset na členství čekat celý rok.

Zemanova nová strana spustila oficiální webové stránky

Nová zemanovská Strana práv občanů (SPO) spustila oficiální webové stránky. Dominuje jim fotografie budoucího předsedy strany Miloše Zemana a slogan „Posílení“. SPO zároveň představila na webu své logo, které obsahuje stylizaci státní vlajky ČR. Na stránkách, které ještě nejsou v plném provozu, je upozornění, že v krátké době bude spuštěna finální verze. Web nové strany je hned na dvou adresách – spoz.cz a zemanovci.cz. Zemanovci zároveň spustili prezentaci na YouTube a na twitteru. Na facebooku má nová strana svůj profil již nějaký čas.

Průzkum: Zájem Čechů o politiku klesl, lidé o ní méně mluví

V Česku za posledních osmnáct let znatelně klesl zájem o politiku. Lidé jí přikládají menší důležitost a méně ji sledují. Pokles se projevuje i tím, že se Češi o politice méně baví s přáteli. Vyplývá to z průzkumů, na nichž řadu let pracovali odborníci z Masarykovy univerzity v Brně a společnosti SC&C. Publikaci nazvanou *Hodnoty a postoje v ČR 1991-2008* odborníci představili novinářům.

Nižší zájem o politiku lze podle politologa Romana Chytilky vysvětlovat několika způsoby. První možnost je, že lidé začínají hledat štěstí a spokojenost v soukromé sféře, a proto se méně zajímají o veřejné dění. Podle dalšího výkladu se politika Čechům vzdaluje. „Je také možné, že výsledek ovlivnilo to, že loňský rok, kdy se sbírala data, byl obdobím relativního politického klidu,“ uvedl Chytilka. Průzkum patří k největším svého druhu. „Studie se zaměřila na širokou škálu postojů české veřejnosti od vztahu k rodině, trávení volného času, přes otázky na důvěru občanů v demokracii až po zájem o politiku a věci veřejné,“ uvedl koordinátor projektu a sociolog Ladislav Rabušic z Fakulty sociálních studií.

Úpadek zájmu o politiku patří ke zřetelným výsledkům studie. „Trend k poklesu rozhodně nezasáhl jen mladší věkové skupiny, ale projevil se ve všech zkoumaných věkových a vzdělanostních skupinách,“ stojí v dokumentu. Klesla také sledovanost politiky. Zatímco před deseti lety ji pravidelně, tedy každý den nebo několikrát týdně, sledovalo asi 80 % lidí, dnes už je to jen polovina. Třetina

dotázaných politiku sleduje méně než jednou týdně, v roce 1999 to přitom byla jen desetina. Zatímco v letech 1991 a 1999 se alespoň příležitostně bavilo s přáteli o politice skoro 90 % odpovídajících, dnes už je to méně než 75 procent.

Dalším výrazným výstupem studie je to, že Češi dvacet let od společenských změn v roce 1989 více tíhnou k rovnostářství. Rovnost začínají upřednostňovat před svobodou. Projevuje se to například v názorech na příjmy. „Od roku 1991 dramaticky výrazně poklesl názor, že příjmy jednotlivce by měly být závislé na výkonu jednotlivce. Naopak narostl názor, že by příjmy měly být více rovnostářské,“ uvedl Chytilka. Zdůraznil, že respondenti dostali otázky na platy ještě před nástupem ekonomické krize.

Od roku 1991 se znatelně zvýšila tolerance k některým menšinám. Vyšší míra tolerance se v průzkumu projevila například ve vztahu většinové společnosti k nemocným AIDS, homosexuálům a Romům. „Tolerance patří k základním znakům demokratické společnosti,“ uvedl Rabušic. Demokracii dnes považuje za velmi dobrý nebo alespoň poměrně dobrý způsob řízení země velká většina lidí. Podíl osob tohoto mínění ale klesl z 92 % v roce 1999 na 80 % v roce 2008, a to ve všech věkových i vzdělanostních skupinách. Podle sociologa Petra Mareše je poměrně vysoký podíl lidí přesvědčen o tom, že systém řízení státu nefunguje příliš dobře.

Vláda vyjádřila politování nad nezákonnými sterilizacemi Romek

Vláda vyjádřila politování nad sterilizacemi převážně romských žen provedenými v rozporu s právem. Podobným případům by měla zabránit připravovaná opatření, řekl po jednání vlády ministr pro lidská práva a menšiny Michael Kocáb. Zdravotnická zařízení by se při provádění sterilizační měla ujistit, že ženy se zákrokem vyslovily informovaný souhlas. Podle některých aktivistů prodělaly sterilizaci na Ostravsku až desítky romských žen. O problému se v Česku začalo hovořit na podzim roku 2004, když Evropské středisko pro práva Romů zveřejnilo podezření z nucených sterilizací.

Expresident Havel: Výjimka z listiny práv EU pro ČR by měla zaniknout

Výjimka z Listiny základních práv EU pro Česko by podle bývalého prezidenta Václava Havla neměla začít vůbec platit, nebo by měla později zaniknout. Řekl to v diskusním pořadu České televize. Výjimku si vynutil současný prezident Václav Klaus jako podmínku pro svůj podpis Lisabonské smlouvy. Zdůvodňoval to rizikem prolomení Benešových dekretů. Některé politické strany a odbory naopak vyjadřují obavy, že výjimka může omezit uplatňování sociálních práv českých občanů. Vláda dodatek vyjednala na říjnovém summitu EU, měl by být včleněn do textu přístupové smlouvy Chorvatska k EU. Do té doby součástí smlouvy nebude, protože nebude ratifikován. Václav Havel připomněl, že výjimka zatím součástí smlouvy není. Podle něj by ČR měla s EU sdílet „její listinu artikulující okruh základních civilizačních hodnot a ideálů“.

Ministr Kocáb: O směřování KSČM ať rozhodne soud

O dalším směřování KSČM by měl podle ministra pro lidská práva Michaela Kocába (za SZ) rozhodnout soud. Do té doby by se měla činnost komunistické strany pozastavit. Kocáb to řekl v diskusním pořadu televize Prima. Předseda KSČM Vojtěch Filip na to řekl, že jeho strana se nevyhýbá debatě, je ale přesvědčený, že dostatečnou přeměnou již prošla. Soud by měl podle Kocába načrtnout určité mantinely a podmínky fungování komunistické strany. Používání některých symbolů a odkazování na některé osobnosti a myšlenky z komunistické historie by totiž mohlo být v rozporu s českou ústavou, domnívá se Kocáb. Připomněl, že si na webových stránkách komunistické strany v kolonce „knihy klasiků“ lze stáhnout například *Manifest komunistické strany*. KSČM se ve svých materiálech hlásí také k odkazu Lenina a Marxe, což Kocáb považuje za nepřijatelné. Podle Filipa není možné se od historie úplně odtrhnout, ale je třeba rozlišovat, co bylo dobré a co špatné, a to prý KSČM dělá.

Zrod Občanského fóra zachycuje nová kniha dokumentů a fotografií

Přepis diskuse z ustavujícího shromáždění Občanského fóra v pražském Činoherním klubu, fotografie, archivní dokumenty, seznam účastníků, ale i rozhovory s pamětníky obsahuje kniha *Občanské fórum, den první*. Vydal ji Ústav pro studium totalitních režimů s městskou částí Praha 1 k 20. výročí událostí 17. listopadu, které ukončily vládu komunistů v tehdejší Československu. Publikování přepisu diskuse z ustavujícího shromáždění Občanského fóra, které se sešlo v neděli 19. listopadu 1989, je podle historika Jiřího Suka významným edičním počinem, který doplní a zpřesní poznání politického převratu, pro který se vžil název „sametová revoluce“, a jeho kolektivního aktéra. Autoři úvodní studie Vojtěch Ripka a Kamil Činál považují akt zakládající Občanské fórum za zásadní dějinný moment, zlomový okamžik určující do značné míry další charakter vývoje Československa. Dopady tohoto setkání je podle nich možné pozorovat i v dnešní české společnosti. Soudí také, že zveřejněné dokumenty mohou vést ke korekci výkladů listopadových událostí historickou obcí.

Tříkrát pohřbený Junák byl počtvrté obnoven před dvaceti lety

Česká odnož skautingu Junák neměla ve své téměř stoleté historii rozhodně ustláno na růžích. Byla tříkrát zakázána, a to vždy totalitními režimy: jednou (v roce 1940) nacisty a dvakrát (v letech 1950 a 1970) komunisty. Svobodně tedy mohla od svého založení v roce 1911 působit jen šestapadesát let, z toho téměř třicet let před druhou světovou válkou a dvacet let po listopadu 1989. Počtvrté obnovili skauti svoji činnost před dvaceti lety, 2. prosince 1989. Dnes má Junák – svaz skautů a skautek ČR – asi 45 000 členů a je nejpočetnější dětskou a mládežnickou organizací v republice. Od roku 1911 prošlo skautskými oddíly se znakem v podobě šestilisté lilie s psí hlavou ve svém středu na půl milionu lidí. Zlatým věkem byla první republika (z asi 10 000 členů v roce 1920 vzrostl počet

skautů na 60 000 v roce 1939), po druhé světové válce měla organizace na čtvrt milionu členů a v roce 1970 se počet odhadoval na 77 tisíc.

Při opravě Karlova mostu mohlo dojít k trestnému činu

Policie se rekonstrukcí Karlova mostu zabývá pro podezření z trestného činu maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti. Pachatelům takového činu podle trestního zákoníku uložit až tři roky vězení, nebo zákaz činnosti. Trestní oznámení na neznámého pachatele podala v polovině října Asociace sdružení pro ochranu a rozvoj kulturního dědictví (ASORKD). Policisté pak koncem října sepsali záznam o zahájení úkonů trestního řízení. Asociaci vadí, že před zahájením oprav mostu nebyl údajně zpracován stavebně-historický průzkum a že nebyli informováni archeologové. Nelíbí se jí také zvolený způsob rekonstrukce. Podle ASPORKD nese trestněprávní odpovědnost vlastník památky, tedy hlavní město Praha. Zástupci stavebníků a magistrátu však opakovaně pochybení, s jejichž odhalením přišla před rokem památková inspekce, odmítají a postup prací hájí. Zároveň ale památkový odbor magistrátu ve svém letošním rozhodnutí uvedl, že město Karlův most při rekonstrukci dostatečně nechrání před poškozením a znehodnocením.

Kardinál Vlk: Anežka Česká se může stát příkladem pro dnešní společnost

Odkaz Anežky České, která byla před dvaceti lety prohlášena za svatou, představuje výzvu pro dnešní společnost i politiku. Při slavnostní mši v chrámu sv. Víta na Pražském hradě to ve svém kázání řekl kardinál Miloslav Vlk. Dvacáté výročí Anežčiny kanonizace a pádu komunistického režimu nabízí podle arcibiskupa možnost zamyslet se nad hodnotami, které společnost postrádá. Anežka může podle Vlka oslovit i mladé. Svatořečení papežem Janem Pavlem II. před dvaceti lety z ní učinilo podle kardinála v dnešním jazyce mladých určitou superstar. Při bohoslužbě kardinál připomněl osud Anežky České, která se jako královská dcera vzdala nabízeného blahobytu a zvolila si život péče o chudé a nemocné. O jejím svatořečení se mluvilo už za jejího života, mnozí se ho snažili prosadit po následujících sedm staletí. Podle kardinála Vlka tomu prozřetelnost chtěla, že ke kanonizaci nakonec došlo až v době komunismu na sklonku osmdesátých let 20. století.

Čs. parašutisté se poprvé vrátili do míst, kde za války cvičili

Před skoro sedmdesáti lety tu absolvovali výcvik speciálních jednotek a teď se sem vrátili kvůli odhalení památníku československým parašutistům. Veteráni druhé světové války Ján Bačík, Tomáš Sedláček a Jaroslav Klemeš přijeli do skotského Arisaigu, ale také kolem něho navštívili místa, kde se oni – i jejich kamarádi jako atentátníci na Reinharda Heydricha Jozef Gabčík a Jan Kubiš – cvičili na seskok do týla nacistické třetí říše. Odlehlejší končiny kolem Arisaigu byly uzavřeny jako vojenský prostor a v letech 1941 až 1943 zde působila Special Operations Executive

(SOE), tedy organizace pro speciální operace. Výcvikem tu prošlo asi pět set cizinců, z toho kolem tří stovek Čechů a Slováků. Celkem sto dvacet sedm jich pak bylo skutečně zařazeno do čtyřiatřiceti výsadek. Z nich se konce války dožilo jen čtyřiačtyřicet a dnes žijí již jen dva.

Slovenští biskupové v dopise vyzdvihli sametovou revoluci

Slovenští katoličtí biskupové v dopise věřícím připomněli a vyzdvihli události sametové revoluce, jejíž dvacáté výročí si Slovinci a Češi připomněli 17. listopadu. Upozorňovali však zároveň na sociální nerovnost, bezcharakterní obchodování či nadvládu techniky. „Těch dvacet let svobody je pro nás všechny velkým Božím darem. Během nich se

nám postupně podařilo integrovat do Evropy a stát se její pevnou součástí,” píše se v dopise. Biskupové zvláště vyzdvihli účast mladých lidí na sametové revoluci. Mládež zároveň vyzvali, aby se zajímala o události z roku 1989 a nedovolila, aby se diktatura opakovala. Církevní představitelé upozornili také na nové překážky, které nová doba přinesla. „Naučili jsme se o všem demokraticky rozhodovat, ale zároveň se slovo kompromis dostalo do našeho slovníku jako synonymum bezcharakterního obchodu něco za něco,” zdůraznili biskupové. Ve společnosti se podle biskupů uplatňuje dvojitý metr. „Když obyčejný člověk něco pokazí nebo udělá špatně, okamžitě následují tvrdé sankce, které jsou oprávněné, ale když tak činí >jiní< lidé, když někdo zpronevěří miliony, často se nevyvodí žádné důsledky,” argumentovali zástupci katolické církve.

Ve věku 71 let zemřel bývalý ústavní soudce a spoluautor ústavy Vojtěch Cepl

Ve věku sedmdesátilet zemřel v Praze bývalý ústavní soudce a jeden z autorů předlohy Ústavy ČR Vojtěch Cepl. Působil jako soudce Ústavního soudu v letech 1993 až 2003. Cepl se narodil 16. února 1938 v Praze. V letech 1956 až 1961 studoval na Právnické fakultě Univerzity Karlovy (PF UK) v Praze, poté pracoval v podniku Transakta. Od roku 1965 do roku 1967 byl asistentem na katedře teorie státu a práva PF UK, v letech 1967 až 1969 absol-

voval postgraduální studium na univerzitě v Oxfordu a výzkumný pobyt na právnické fakultě Michiganské univerzity. Od roku 1969 až do roku 1993 přednášel na PF UK, kde se zabýval dědickým a bytovým právem a efektivností právních norem. Od ledna 1990 byl proděkanem fakulty pro zahraniční styky a vedoucím katedry občanského práva. V tomto období pracoval v legislativních radách a komisích na přípravě různých zákonů, občanského zákoníku a Ústavy. Po skončení funkčního období soudce Ústavního soudu působil Cepl opět jako pedagog na právnické fakultě.

Staré zámecké schody se zase otevřely pro pěší

Staré zámecké schody se zase otevřely pro pěší. Jejich kompletní rekonstrukce, která začala v létě, skončila. Město za ní zaplatilo 20 milionů korun. Staré zámecké schody byly vybudovány v 16. století. Současnou podobu získaly v letech 1835 až 1837, kdy se schodiště naposledy kompletně rekonstruovalo. Nejdříve se opravila a izolovala zeď na jižní straně od schodů a opatřila se dvouvrstvou omítkou. Do jejich základů pronikala vlhkost, protože při dešti tekla voda podél zdi. Po vybudování dešťové kanalizace se začala opravovat samotná dlažba. Staré zámecké schody vedou z Klárova k východní bráně Pražského hradu, odkud mají návštěvníci výhled do palácových zahrad pod Hradem i na Prahu. Každoročně touto trasou projdou statisíce turistů. Schody zpopularizoval písničkou *Po starých zámeckých schodech* Karel Hašler, který má na opěrné zdi Svatováclavské vinice v horní části schodů od října svůj pomník.

Na Barrandově natáčejí ruští filmaři film podle Gogola

Až do konce ledna budou filmaři z Ruska pod vedením režiséra Olega Stěpčenka natáčet v barrandovském filmovém studiu v Praze historický snímek *Vij*. Strašidelný velkofilm na motivy klasika ruské fantazijní literatury Nikolaje Vasiljeviče Gogola se již v České republice natáčel, a to na

zámku Brštejn v letech 2007 až 2008. „Snímek se natáčí minimálně v jednom ateliéru. Filmaři využijí také přilehlý pozemek a exteriérový bazén,” uvedla generální ředitelka společnosti Barrandov Studio Janka Vozárová. Upozornila, že filmový štáb využije i barrandovských kostýmů, rekvizit, laboraťů a dekorací. Příběh zavádí kartografa Jonathana Greena do Transylvánie raného 18. století. Tam zjistí, že vesnice, ve které se ocitl, je jiná než ty, které doposud poznal, stejně jako lidé v ní žijící. V hlavních rolích se představí Alexej Čadov a Anna Čurinová. Za kamerou stojí Vladimír Smutný a kostýmy vytvořila Jarmila Konečná.

Posmrtná maska Chopina je poprvé mimo Polsko

Do Prahy byla letecky dopravena bronzová posmrtná maska světově známého hudebního skladatele Frédérica Chopina. Vzácná památka byla vystavena 17. října v katedrále sv. Víta u příležitosti slavnostního koncertu, který zahájí celoroční oslavy 200 let od Chopinova narození. „Jednalo se o výjimečnou příležitost prohlédnout si masku tohoto oblíbeného skladatele, Chopinovo muzeum v Polsku ji vůbec poprvé zapůjčilo k vystavení v zahraničí,” řekl ČTK mluvčí ministerstva kultury Jan Cieslar. V katedrále na Pražském hradě přesně v den Chopinova úmrtí zaznělo Mozartovo *Requiem*, které na Chopinovo přání zaznělo na jeho pohřbu před 160 lety. Skladbu provedl pro tuto příležitost sestavený Chopin Symphony Orchestra and Choir řízený polským dirigentem Lukaszem Borowiczem. „Důvod, proč

Polsko zapůjčilo vzácnou památku do České republiky, je vděčnost za to, že se v Karlových Varech a Mariánských Lázních mohl Chopin po své emigraci setkávat s přáteli a členy rodiny," uvedl pro ČTK ředitel Polského institutu v Praze Maciej Szymanowski, který masku doprovázel při jejím převozu z Varšavy.

Frédéric François Chopin, rodným jménem Fryderyk Franciszek Chopin (22. února nebo 1. března 1810, Żelazowa Wola u Varšavy – 17. října 1849, Paříž) byl polský hudební skladatel, klavírní virtuoz. Je považován za nejvýznamnějšího představitele hudebního romantismu. Dvojitá jména je patrně dán jeho původem ze smíšeného polsko-francouzského svazku (otec byl francouzský emigrant, matka pocházela ze zchudlého šlechtického rodu z Polska). Jeho prvními učiteli hudby byli Češi, Vojtěch Živný a Václav Würfl. Poté studoval na varšavské konzervatoři u Elsnera. Jeho skladby jsou dokonalým obrazem myšlení skladatele i doby romantismu, ve které žil. Byl nadšen myšlenkou polské národní svobody a netajil se tím. V roce 1830, když poprvé hrál svou *Fantazii na polské písně* (opus 13), byl oslavován jako polský národní skladatel. Ale to už pobýval ve Vídni, a ne v Polsku, odkud ho definitivně vyhnaly události spojené s listopadovým povstáním (1830) proti ruské nadvládě. Druhou polovinu života pak Chopin prožil ve francouzském exilu, zde složil většinu z více než dvou set skladeb. I když v Paříži rychle zdomácněl a stal se obdivovaným přítelem vůdců romantického hnutí, cítil se být Polákem a stesk po vlasti promítal do své hudební tvorby. Vyučoval hudbě, koncertoval. V letech 1838-1839 pobýval na Mallorce (George Sandová jeden z jejich pobytů líčí v *Zimě na Mallorce*), kde těžce onemocněl plicní chorobou. Často pobýval v lázních po celé Evropě. V roce 1848 cestoval po Anglii a Skotsku a onemocněl těžkou tuberkulózou, které podlehl 17. října 1849 v Paříži. Po jeho smrti bylo na jeho přání z těla vyňato jeho srdce a ve stříbrné schránce převezeno do Polska. Je dodnes uloženo v kostele ve Varšavě.

Několikrát pobyl na českém území. V roce 1835 se v Karlových Varech naposledy shledal se svými rodiči, rok nato strávil prázdniny se svou láskou Marií Wodzińskou v Mariánských Lázních.

Chopin měl velký vliv na Bedřicha Smetanu, který prohlásil: „Jeho skladbám měl jsem ve věcech koncertech co děkovat za úspěch a od té doby, co jsem skladby jeho byl poznal a pochopil, věděl jsem též, co mojí úlohou jest“.

Národní památník na Vítkově

Revitalizovaný funkcionalistický monument vybudovaný na vrchu, na němž se v roce 1420 odehrála známá husitská bitva, měl ve třicátých letech připomínat vznik československého státu a hrdinství legionářů za první světové války. Záměr Národního muzea rekonstrukcí smazat pachuč komunistického zneužití je zřejmý. Nesmíme také opominout fakt, že stavba navržená architektem Janem Zázvorkou a interiéry, na jejichž výzdobě se podíleli významní umělci jako například Vincenc Beneš, Otakar Nejedlý, Max Švabinský či Jan Štursa, sochu Žižky vytvořil Bohumil Kafka, je chráněnou národní památkou. Poněchat, co je i po půl století dobré, vymýtit ideologické nánosy a najít smysluplnou perspektivu pro objekt, kte-

rý je také jednou z dominant Prahy, není vůbec jednoduché.

Historie památníku

1882	Založen Spolek pro zbudování pomníku Jana Žižky z Trocnova
1907	Město daruje pozemek
1914, 1923 a 1927	Architektonické soutěže
1931	Vybrán návrh Bohumila Kafky na jezdeckou sochu
1950	Odhalena socha
1954-1962	Mauzoleum Klementa Gottwalda
1990	Odstraněny ostatky funkcionářů KSČ
od 1990	Hledání dalšího využití
červen 2007	Ohlášen záměr využití památníku Národním muzeem pro expozici dějin české a československé státnosti
25. října 2009	Otevření zrekonstruovaného památníku

Monumentální sál

Kardinál Vlk oficiálně povolil prozkoumat kostel sv. Haštala

Kardinál a pražský arcibiskup Miloslav Vlk oficiálně povolil prozkoumat prostor v kostele sv. Haštala, ve kterém by se podle některých předpokladů mohl nacházet hrob svaté Anežky. Přípravná fáze průzkumu začala už koncem října prošetřením místa radarovým přístrojem. Zjistilo se, že by pod podestou hlavního oltáře mohla být dutina se schránkou a kovovým předmětem. Podle určitých indicií by se mohlo jednat o truhličku s královskou pečeti a berlou abatyše.

Pokud by se pod podlahou kostela skutečně našla schránka s ostatky svěťice, musely by ještě projít laboratoři antropologů, případně genetiků, kteří by teprve zjišťovali, kdo opravdu v hrobě leží. Neexistence Anežčinych ostatků dlouho bránila i její kanonizaci, protože až do 20. století bez nich tento proces nebyl možný. Ke svatořečení Anežce pomohla až údajná část její čelisti přechová-

vaná ve španělském klášteře v Escorialu. Část této relikvie po žádosti kardinála Tomáška získala i svatovítská kapitula. Právě tyto ostatky, pokud jsou pravé, by mohly pomoci identifikovat případný pražský nález.

Do rotundy hradu Loket se vrátila na obraze svatá Anežka Česká

Unikátní keramický portrét Anežky České tu má své místo, protože právě v těchto prostorách sv. Anežka podle kronik prokazatelně byla. Dokonce tu měla zabránit popravě. Podle dobových záznamů rotundu patrně v roce 1226 navštívila, uvedl farář loketské farnosti Jiří Majkov. „Je to skutečně originální portrét, který podle návrhu akademického malíře Tauce vytvořil pan Rybáček ze starorolského porcelánu. Jsou to vlastně kachle dělané speciální metodou, aby vydržely i extrémní počasí. Tento portrét byl dělán speciálně pro Loket, protože historicky první zmínka mimořádného působení sv. Anežky se váže právě k Lokti.“ Obraz bude součástí veřejně přístupné expozice.

Pražské Jezulátko nosí korunku, kterou mu dal papež

Pražské Jezulátko už zdobí korunka, kterou mu daroval papež Benedikt XVI. při své nedávné návštěvě České republiky. Jezulátko korunku nad hlavou mělo, když se mu papež přišel v září poklonit a předal svůj dar. Pak ale putovala k jednomu z pražských zlatníků, který na ni přidělal úchyty a doplnil sametový podklad. Poté se definitivně vrátila nad hlavu světoznámé sošky. Ta se také oblékla do adventního oblečku, který bude nosit až do Štědrého dne.

Nejlepší českou restaurací je dle Maurerova výběru La Degustation

Pražská restaurace La Degustation Bohème Bourgeoise, v jejíž kuchyni působí šéfkuchař Oldřich Sahajdák, získala prvenství v české restaurační obci. V žebříčku nejnovějšího vydání gastronomického průvodce *Maurerův výběr Grand Restaurant 2010* obsadila první místo. Loňský vítěz hodnocení restaurace Alcron se letos posunul na devátou příčku. Žebříček byl sestaven na základě hlasování nezávislých hodnotitelů. Pavel Maurer gastronomické žebříčky vydává již třináct let. Znalci letos předpovídali restauraci La Degustation, která se nachází v Haštalské ulici, že získá hvězdičku ve francouzském kulinářském průvodci Michelin. Tu však v Praze obhájila pražská restaurace Allegro v hotelu Four Seasons. Do Top 10 průvodce *Grand Restaurant*, který bude oficiálně zveřejněn v prosinci, se dostala pouze jedna hotelová restaurace, kterou je Alcron. Nově se tam objevila také rodinná restaurace Diana z okrajové části Prahy, která se nachází v penzionu.

Cimrman bude součástí české expozice na Expo 2010

Na světové výstavě Expo 2010 Česká republika představí také Járu Cimrmana, věhlasného fiktivního českého velíkána. Cimrman se tak stal jedním z pěti českých divů, které vybrala veřejnost k prezentaci na kulturní olympiádě v Číně. Celkem Česko na Expo 2010 představí 25 „perel“, například Karlův most, české lázně, Český Krumlov či Led-

nicko-valtický areál, dále kontaktní čočky, lodní šroub či slovo robot. Přibude k nim nově i vymyšlený génius Cimrman z dob Rakouska-Uherska. Kancelář generálního komisaře pro Expo 2010 k informacím o Cimrmanovi pouze sdělila, že by se jeho představení v Číně nebránila. Byl by to vítaný symbol českého smyslu pro humor, řekl ČTK mluvčí české účasti Jiří Potužník. Oficiálně budou lidmi vybrané perly představeny až koncem prosince. Světovou výstavu Expo 2010 Číňané zahájí 1. května příštího roku.

Chloubou mikulovského muzea se stane zrestaurovaný pohřební šlechtický šat

Zrestaurované pohřební šaty Václava Viléma Lobkowicze (1592-1621) se stanou v příští turistické sezóně novou atrakcí muzea v Mikulově na Břeclavsku sídlícího v tamním zámku. Obnova oděvu trvala dva roky. Podle stříhu a zvoleného materiálu vznikl oděv v Itálii, a to patrně v oblasti Milána či Benátek. Unikátní je zvolený dekor – drobné kyticky. Nápad vytvořit expozici pohřebních šatů vznikl v roce 2006 při výzkumu v hrobce mikulovského kostela svatého Václava. Když tehdy vědci otevřeli sarkofág ženy Václava Viléma Markéty Františky Lobkowiczové, za svobodna Dietrichsteinové (1597-1617), zjistili, že se ve velmi dobrém stavu dochovaly nejen její ostatky, ale také oděv. Šlechtična měla i po staletích dochovaný účes, a získala proto přezdívku „vlasatá“ Markéta. Muzejníci v roce 2007 vytvořili ve vitríně, v níž je udržováno stabilní klima, její živůtek, sukni i sametový váček se smotky vlasů. Markéta zemřela při porodu v pouhých dvaceti letech. O prohlídku jejích šatů je velký zájem.

Bitvu tří císařů si v polích u Tvarožné si připomnělo tisíce lidí

Tisíce lidí se sjely do Tvarožné na Brněnsku a okolních obcí kvůli každoroční připomínce slavné bitvy tří císařů. Dopoledne si mohli prohlédnout například manévry nadšenců v historických uniformách v zámeckém parku ve Slavkově u Brna. Zlatým hřebem programu byla odpolední rekonstrukce šarvátky o Telnici, do které se u Tvarožné zapojilo asi osm set nadšenců. Třídenní oslavy začaly už zapalováním ohňů v Jiříkovicích a na vršku Žuráň. Starosta Tvarožné František Kopecký také pokřtil svou novou knihu nazvanou *O Slavkovské bitvě*. Na 250 stránkách v ní popisuje všechny okolnosti slavného střetu tří armád. Každoroční připomínka bitvy vyvrcholila pietním aktem na Mohle míru.

Žižkovská televizní věž je prý druhou nejošklivější stavbou světa

Televizní věž na pražském Žižkově je prý druhou nejošklivější stavbou na světě. Vyplývá to z hodnocení webu VirtualTourist, který výroční žebříček deseti architektonických „katastrof“ sestavil. Ošklivější je prý jen budova Morrisova mechanického divadla v americkém Baltimoru. Podle doprovodného textu, který zveřejnila agentura Reuters, by ošklivost žižkovské televizní věže stačila sama o sobě, aby působila jako pěst na oči, kvůli sochám batolat od umělce Davida Černého však nad ní člověk může jen kroutit hlavou. V pořadí druhý výroční žebříček sestavili návštěvníci a editoři webu, na kterém lidé zveřejňují své dojmy z turistických destinací po celém světě. Vysílač nad pražským Žižkovem se začal stavět před čtyřicet lety na místě někdejšího židovského hřbitova. Zprovozněn byl v roce 1992. Sochy batolat výtvarníka Davida Černého se na více než dvousetmetrovém tubusu, přezdívaném Kosmická raketa, Jakešův prst nebo Biřákova jehla, objevily před devíti lety.

Čeští kuchaři se už potřetí střetli o knedlíkového „oscar“

Již třetí ročník soutěže o nejlepší český houskový knedlík hostil pražský hotel InterContinental. Akce má podle organizátorů přispět k obnově kvality a pověsti této pochoutky a zvýšit renomé tradiční české gastronomie. Do soutěže se přihlásily dvě desítky soutěžících, kteří předvedli výsledky svého kuchařského umění porotcům z řad profesionálních kuchařů i známých osobností. Patronát nad celostátní gastronomickou přehlídkou převzal bývalý ministr zahraničí a senátor Karel Schwarzenberg.

Messner dostal na festivalu alpinismu skleněný cepín

Legendární horolezec Reinhold Messner obdržel na Smíchovském festivalu alpinismu v Praze skleněný cepín. Organizátoři tak chtějí odstartovat tradici udělování cen významným osobnostem alpinismu. Cepín, který je vyroben z několika druhů skla, připravili pořadatelé i pro Rakušana Petera Habelera. Habeler s Messnerem uskutečnil první výstup na Mount Everest bez použití kyslíku. Festival se na Smíchově uskutečnil již po šesté.

Svatováclavská přilbice se vrátila mezi poklady Pražského hradu

Svatováclavská přilbice, která je jednou z nejvýznamnějších českých památek, se po restaurování vrátila do stálé expozice na Pražském hradě. Železná přilbice z 10. století je spjata s postavou patrona českých zemí svatého Václava, kterému podle legendy patřila. Nyní je umístěna ve speciální schráně z nerozbitného skla, kde je udržováno stálé klima. Svatováclavská přilbice s křížem je známa z typických zobrazení sv. Václava a po staletí byla součástí svatovítského pokladu. Pražský hrad jí má dlouhodobě zapůjčenou od Metropolitní kapituly u sv. Víta. „Dalo by se říci, že je to nejvýznamnější kus železa, který v Česku máme,“ řekla novinářům kurátorka sbírek Pražského hradu Milena Bravermanová. Helma podle ní asi nebyla pouhou

ozdobou, ale ocitla se skutečně v boji. Některá její místa totiž byla pravděpodobně poškozena už v době jejího užívání. V době Karla IV. už byla veřejně vystavována jako jeden ze symbolů svatováclavského kultu. Kromě helmy do expozice *Příběh Pražského hradu* přibyla také truhla a zrestaurovaná textilie, v nichž byly zřejmě z Itálie do Čech přivezeny ostatky českého knížete Konráda II. Oty, který zemřel v roce 1191 na morovou nákazu po bojích u Neapole.

Vodní hamr v Dobřívě na Rokycansku se stane národní památkou

První technickou památkou v Plzeňském kraji, která se stane národní kulturní památkou (NKP), bude od ledna vodní hamr v obci Dobřív na Rokycansku. Objekt mapuje historii podbrdského železářství od 14. století. Zařadí se mezi významné technické památky ČR podobně jako vítkovické železářny. Vodní hamr je největší a nejvýznamnější památka svého druhu v ČR.

Tereza Budková je nejfotogeničtější v soutěži krásy Miss Earth

Nejfotogeničtější dívkou na ekologicky zaměřené soutěži krásy Miss Earth na Filipínách se stala první česká vicemiss 2009 Tereza Budková. Podle sdělení pořadatelů soutěže Česká Miss, která ji do Manily vypravila, získala titul Miss Photogenic. Odborníci z poroty ocenili mimo jiné přirozenost české reprezentantky. Budková se na Filipíny vypravila s projektem o záplavách a spolupráci dobrovolných hasičů při záchranných akcích. Českou republiku zastupovala mezi devadesáti dívkami z celého světa.

Hornická muzea a skanzeny přitahují stále více turistů

Památky na dolování podzemního bohatství v Česku přitahují rok od roku více turistů. Podle šetření agentury Mag Consulting se návštěvnost hornických atrakcí za posledních deset let zvýšila zhruba čtyřnásobně na letošních 450 000 návštěvníků. Výlety do podzemí tak již nejsou záležitostí úzkého okruhu nadšenců. Neobvyklý zážitek nabízí návštěvníkům také Hornické muzeum v Příbrami, kde do dolu Drkolnov fárají návštěvníci stejně jako kdysi havíři, tedy sjezdem úpadní štolou do podzemí po padesátimetrové skluzavce. K nejnavštěvovanějším patří také muzeum stříbra v Kutné Hoře nebo skanzen Mayrau na Kladně.

Dana Zátopková dostala obraz od boxerské legendy Rosti Osičky

Slavná česká olympionička Dana Zátopková už dostala předčasně vánoční dárek. Boxerská legenda Rostislav Osička ji nechal vybrat jeden ze svých obrazů, jejichž malováním tráví téměř všechny svůj volný čas. Chtěl tak ukázat svůj obdiv olympijské vítězce v hodů oštěpem z roku 1952, která je i boxerskou fanynkou. Ateliér Osičky zdobí portréty jeho dcery a bývalé ženy, květinová zátiší, obrazy moře, koní, krajiny, ale také malby znázorňující historii boxu. Osička má za sebou již několik menších výstav, nyní však pracuje na větším malířském projektu věnovaném bojům o libyjský Tobruk za druhé světové války.

Havlův večer přinesl výjimečný koncert

Výjimečný koncert, při němž se setkaly uznávané pěvecké osobnosti různých stylů, i hold takzvané sametové revoluci z úst světových státníků přinesl slavnostní večer, který v Pražské křižovatce uspořádal k 20. výročí listopadových událostí exprezident Václav Havel. Koncert zahájily písně americké písničkářky Suzanne Vega. Následovalo vystoupení jednoho z otců amerického undergroundu a zakladatele slavných The Velvet Underground Lou Reeda. V hudební koláži pokračovala americká písničkářka Joan Baezová – jedna z ikon protestního hnutí šedesátých let. Baezová zazpívala píseň Johna Lennona *Imagine*, spirituály *Swing Low, Sweet Chariot* a *We Shall Overcome*. Poslední píseň, která provázela i československou sametovou revoluci, si s ní v sále zazpívali i někteří hosté, mezi nimi bývalá ministryně zahraničí USA Madeleine Albrightová či kardinál Miloslav Vlk. Koncert vyvrcholil vystoupením americké sopranistky Renée Flemingové, která je jednou z nejuznávanějších operních div současnosti. Flemingová za doprovodu Pražské komorní filharmonie pod taktovkou jejího zakladatele Jiřího Bělohlávky zazpívala v češtině árie z Dvořákovy *Rusalky* a Smetanova *Dalibora*. Bonusem, který se zřejmě již v hudebních dějinách nebude

opakovat, byl duet Flemingové s Reedem, v němž zazpívali jeho píseň *The Perfect Day*. Všichni pozvaní zpěváci na závěr akce společně zazpívali spirituál *Freedom*, který Havel věnoval občanům zemí, kteří stále žijí v nesvobodě a trpí útlakem státní moci: Severní Koreje, Barmy, Tibetu, Běloruska, Íránu, Dárfúru, Zimbabwe, Kuby, Venezuely a dalších.

S premiérou brněnského veletrhu umění jsou pořadatelé spokojeni

První ročník veletrhu současného umění *Brno art fair* hodnotí pořadatelé i větší část vystavovatelů jako relativně úspěšný. Galeristům se dařilo uzavírat obchody, návštěvnost se podle předběžných údajů blížila očekávaným třem až čtyřem tisícovkám lidí. Podobná akce v Česku dosud chyběla. Přehlídku zaměřenou na současné umění uspořádaly Veletrhy Brno s Moravskou galerií v Brně, zúčastnilo se jí asi čtyřicet státních i komerčních galerií, aukčních společností a dalších institucí spjatých s výtvarným uměním. Patrně nejsledovanějším exponátem na brněnském výstavišti se stala kopie olejomalby Františka Kupky *Prisme*. Originál nabízí pražská Galerie Miro za 39 milionů korun, což je částka výrazně převyšující český aukční rekord.

Vánoční zvyky a pověry

Vánoční svátky jsou opředeny mnoha pověrami. V dřívějších domácnostech jimi býval vyplněn slavnostní ráz Štědrého večera. Známa vánoční pověra: třesení bezem – bývá jakýmsi úvodem do tajů a záhad Štědrého večera. Děvčata třesou na zahrádce bezem (někdy jim stačí plot) a říkají: „Třesu, třesu bez, ozvi se mi pes, kde můj milý dnes!“ Kde zašteká pes, v tu stranu se vdají. Když náhodou žádné psisko nezašteká, dovedla si vesnická děvčata pomoci. Tlukou na kurník a když se ozval kohout, během roku se vdají. Když se ozve slepice, musí ještě dlouho čekat na ženicha. Někde děvčata házela po Štědré večeři do koruny jabloně nebo hrušky kousek větvičky. Zachytí-li se větvička po prvním hození, znamenalo to, že příštím rokem se vdá. Kolikrát spadne, tolik roků musí na milého čekat. Není-li zamrzlá studánka, chodí se do ní dívat. Co v ní uvidí, během příštího roku se jim vyplní. Kdyby snad náhodou všechny tyto pověry selhaly, doufají děvčata ještě v tu poslední, jež snad je potěší. Rozběhnou se pod kolnu ke hranici dříví a přinesou v náručí do kuchyně několik kousků našťipaného dříví. Pak je spočítají. Přinesou-li sudý počet, brzy se vdají, napočítají-li lichý počet, zůstanou příštím rokem svobodná.

Také hospodáři mají své pověry. Přinášejí po Štědré večeři dobytku kousek vánočky a jablka, aby byl příštím rokem chráněn ode všeho zlého. Pak jdou do sadu a dají ovocnému stromovi rybí kosti a skořápky z ořechů. I ohni hodí několik drobtů, aby neškodil. Ani na studánku nezapomenou. Dostane kousek vánočky, aby dávala dobrou a zdravou vodu.

Na vánoční svátky hospodyně peče chléb. Hospodář o Štědrém večeru vezme nůž, zakrojí jej do chleba a nechá jej v chlebě do rána. Zrezaví-li nůž, bude příštím rokem nedostatek chleba. Je-li čistý, bude chleba hojně.

Rázu zábavného jsou pověry (některé patří i dnes k Štědrému večeru) – házení střevícem, slévání olova, krájení jablka a pouštění svíček v ořechové skořápce po vodě.

Vánočních pověr je mnoho. Každý kraj má své a všechny jsou krásné a tajuplné.

Vánoční hody

Vlastní Vánoce začínaly Štědrým dnem, 24. prosince. Štědrý den patřil k nejvýznamnějším dnům v roce. Byl chápán jako den zcela výjimečný, a proto se mu připisovala zvláštní moc. V tento den se udržovala řada zvyků modifikovaných místně i časově. Prakticky všechny úkony dne měly podtext určité výpovědi. Toto zhuštění je dáno několika faktory. Především vlastní příchod Spasitele, oslava jeho narození je nejvýznamnějším argumentem – tento křesťanský svátek je jedním z nejvýznamnějších svátků církevního roku, mísí se s ním i jeho časové zařazení na konec roku. Uklizeno, napečeno, vyzdobený byt a slavnostní pokojná nálada. Všechno, co se v tento den událo, mělo magický dopad na nastávající rok. Nikdo se s nikým nezlobil, nehádal. Hlavním bodem, vlastním počátkem oslav, byla slavnostní večeře. Tradičně začínala s východem první hvězdy. Slavnostní jídelníček byl různý podle krajů i podle sociální vrstvy. Měšťanské a bohatší vrstvy společnosti tradiční skladbu večeře dosti brzy porušovaly a obohacovaly ji soudobými jidly. Mezi ně již v 19. století patřila ryba na několik způsobů včetně rybích polévek, někde se jedl pečený krocan, plnění hlemýždi, ve středních Čechách byl častý králík v omáčce nebo řízky, přestože obecně panoval ještě na Štědrý večer půst od masa kromě ryb. Na stole, ve městech dříve než na vesnicích, nechybělo různé cukroví, později vánoční dort, jižní ovoce, tradiční punč, lihoviny, káva apod.

Venkovské vrstvy a prostí lidé obecně udržovali štedrovečerní jídelníček dlouho v původní tradici. Na venko-

vě bylo důležité, aby se na vánoční stůl dostaly všechny plodiny, které se v roce urodily, a navíc se mnohým z nich připisoval zvláštní význam. Na začátku hostiny se často podával kousek chleba nebo vánoční oplatka s medem. Ve sbírkách se uchovaly i speciální železné formy, v nichž se oplatky pekly.

Ke slavnostnosti patřilo obvykle pokrytí stolu bílým ubrusem, což bylo v selských domácnostech neobvyklé. V běžném provozu byl stůl ve světnici nepokrytý. Avšak v řadě hlavně kulturně zasutých oblastí nebo v chudých rodinách se ani na štědrovečerní slavnost stůl nepokryval. V tradicích blízkých regionech – na Valašsku, Hornácku – se dřevěný stůl svazoval kolem nohou řetězem, ve významu svazku stolovníků a jejich návratu do roka ke stejnému stolu v plném počtu. Někde stačilo jako symbol svazku jablko rozkrájené na tolik dílků, kolik bylo stolovníků, které se společně snědly ve stejném významu budoucí soudržnosti. Samotná plocha stolu měla svou základní úpravu v tradici rodiny, někde i zvyklostech regionu. Na něm se rozložily talíře – pro všechny obyvatele domu i domácnosti, neb každý z domu musel být k večeři pozván. Pokud někdo z rodiny v daném roce zemřel, ponechal se talíř i s polévkou na stole nedotčený pro něj. Pokrmy, které přicházely na stůl, byly připraveny z plodin, které se v roce urodily v hospodářství, tj. především z mouky a obilných produktů, luštěnin, dále to bylo ovoce čerstvé i sušené, ořechy a s vývojem i další doplňky jídelníčku. Na stole byly svíce, bible, chléb; symboly plodnosti se v průběhu 19. století měnily i na položení peněz na stůl. Před jídlem se lidé samozřejmě modlili, někde hospodář či otec rodiny četl patřičný úryvek o narození Páně z bible. Některé z těchto zvyků se v čisté či transformované formě v rodinách stále udržují.

Jídelníček měl svá pravidla. Jak již bylo řečeno, nejedlo se většinou maso. Ve vesnických rodinách nebyla typická ani ryba, i když i tyto zásady nebyly všeplatné. Sestavu jídla lze alespoň rámcově shrnout následovně. Po modlitbě a eventuálním požití kousku chleba s medem se podávala polévka. Dnes se předkládá hlavně polévka rybí, tradiční se vařila z luštěnin – čočky a hlavně hrachu. Hrách sám má v rituálech význam nárůstu bohatství – snadno bobtná, nabývá na objemu. Typy jídel měly krajové varianty. Na Valašsku se dlouho v jídelníčku držela pohanková kaše, jinde kaše jahelná s medem. Častým hlavním jídlem byl náryp s příměsí hub v Podkrkonoší zvaný hubník, ve středních Čechách kuba. V Polabí zůstaly dlouho na jídelníčku Štědrého večera „peciválky“, speciální pečivo polévané švestkovou omáčkou, jinde sirupem a máslem, a řada podobných regionálně i místně rozdílných pokrmů. Tato jídla zůstávala typická ve štědrovečerním jídelníčku obvykle až do 20. století. Dnešní typické jídlo – smažený kapr s bramborovým salátem, který můžeme chápat jako jistou obdobu tradičních míchaných pokrmů, je dnes evropskou raritou české štědrovečerní tabule.

Součástí večeře bylo a zůstalo ovoce. Sušené domácí ovoce – křížaly, sušené hrušky, švestky, rozinky aj. se v minulosti podávaly ve vařené směsi jako velmi chutná příloha zvaná „muzika“. Jinde se vařily pouze švestky a ostatní ovoce se jedlo bez úpravy. Samozřejmě součástí večeře byla tedy čerstvá jablka a ořechy. Především samotné jablko patří k významným objektům zvykoslovné tradice. Jak pro svou podobu – krásného červeného plodu, tak pro skrytou

podstatu, spjatou se vzdáleným symbolem erotiky a plodnosti, vázaným na Orient a evropskou renesanci a sepětí s významem jablka granátového. České jablko dostalo v přenesení podobný význam, nejen v roli někdejšího afrodiziaka, ale i pro symboliku krásného červeného plodu. Krásně vyleštěné červené jablko až dodnes patří k řádně vypravené štědrovečerní tabuli. Vedle jablka jsou dodnes typickým doplňkem stolu ořechy. Ty mají méně známou, ale rovněž výmluvnou roli v řadě zvyků – nejen jako pokrm či dobová pochoutka, ale i pro svou podobu, jako plodina „mnohostní“, signalizující množstvím bohatství.

O Štědrém večeru je prakticky každý „krok“ nějak významný, a daly by se dlouho vypočítávat podobné motivy nejen u sestavy pokrmů. Přesto nelze opomenout jeden z významných, a to pečivo. Podávalo se na závěr hlavních chodů večeře – po polévce a hlavním chodu, např. hubníku či kaši. Nejvýznamnější je dodnes vánočka – houska, štědrovnice. Složitě pletený podélný útvar z dobrého kynutého těsta, plného másla, vajec, koření, rozinek a mandlí. Pečivo je opět další z podstatných motivů oslav významných okamžiků života. Vánočka nebyla jen jedním z chodů večeře, ale obecně významným jídlem celých Vánoc. Dostávali ji sloužící i koledníci darem a původně byla i nejchutnějším, mimořádným dílem pohoštění, dobovou sladkou dobrotou. Jedla se také s různými doplňky – např. jako příloha ke zmíněné ovocné vařenici „muzice“ nebo se namáčela do švestkové omáčky, ale nejčastěji se jedla, a dosud jí, jako samostatný moučník. V průběhu 19. a hlavně 20. století přibýly i další vánoční pochoutky, hlavně vlivem městské kuchyně. Je to dodnes obecně připravovaný závin s jablky – a konečně cukroví. Cukroví samo je fenomén, zasluhující si pozastavení. V posledních generacích se v českých zemích stalo skutečným symbolem domácích Vánoc, chloubou hospodyně, jak pro kvalitu chuťovou, tak pro výtvarné zpracování. Obvyklé bylo sedmero druhů. Dnes počet druhů přibývá. Cukroví musí být. Jí se celé Vánoce, často i v lednu, hostí se jím rodina i návštěvy. Řada receptů na vánoční cukroví je rodinných a přinášejí je kuchařské knihy pro měšťanské domácnosti již v polovině 19. století.

Betlém

Tradice stavění betlémů se klade do období před osmi sty lety, do doby Františka z Assisi, který vystavěl v lese první živý betlém. V 15. a 16. století se začal tento zvyk rozšiřovat ve františkánských a benediktinských kláštřích a poté také v německém prostředí. Odtud se tato tradice přenesla do všech evropských zemí a také samozřejmě do Čech. Až do josefínských reforem to byla záležitost víceméně kostelů. Při těchto reformách byly ale mnohé kostely a kláštery zrušeny a tato tradice byla jako znevážení posvěceného místa z kostelů vymýcena. A právě v tomto období se zvyk stavění betlémů přenesl do příbytků našich předků.

Vánoční stromek

Významným fenoménem Vánoc je také stromek. Je obecně známo, že do našich krajů přišel z německých oblastí, kde měl poměrně zakořeněnou tradici. V Porýní byl například znám již v 17. století jako tzv. zimní máj. Prostřednictvím měst se na přelomu 18. a 19. století začal šířit po Evropě. V Čechách je poprvé zaznamenán v roce 1812 v Praze. V lidových vrstvách se stromek ujímal pomalu, a to i ve městech. Donášení svěží zeleně do vánočních příbytků

bylo odedávnu domácí zvyklostí. V řadě krajů visela nad vánočním stolem „chvojka“, větvička nebo vršek jehličnatého stromku obrácený špičkou dolů, ozdobený ovocem. Známe jej nejen ze sousedního Slovenska a Polska, ale i z Valašska a krajů Čech. O podobném objektu se zmiňuje v roce 1845 Václav Krolmus: „V Čechách o Štědrém večeru mají na koutním stole smrček nebo jedličku, májku okrášlenou věnícem, ovocem, pečivem a oděvem (jablky, hruškami, slívami, mandlemi, rozinkami, perníkem, ptáčky, šátky atd.), osypanou nebo nad stolem zavěšenou obráceně dolů.“

Pro vánoční stromek jsou na rozdíl od popsaných starších objektů právě světla charakteristická. Světlo obecně je výrazným symbolem křesťanských Vánoc, jako již řečený symbol narození Krista – „světlo světa“. Proto na stromcích přijatých jako vánoční zvyk ze Západu světla nesmějí chybět – tradičně v podobě rozžatých svíček.

V této formě spolu s tradičními ozdobami pronikal stromeček i do lidových vrstev a zdomácněl zde s různou intenzitou v průběhu druhé poloviny 19. století. Doplnil tak tradici stavění betlémů a časem na sebe stáhnul hlavní pozornost. Ve venkovských chalupách byly obvyklé menší stromky, ozdobené podle místních zvyklostí a tradice jiných stromků, např. svatebních, tj. jablíčky, domácím i kupovaným pečivem, sušenými plody, posláze svíčkami. Časem na něm přibýly speciální dekorace, drobné vánoční ozdoby a řetězy z papíru a pozlátka. Ve 20. století se pro stromek staly typické skleněné ozdoby. Jejich leskem se násobí osvětlení, a dávají tak vánočnímu interiéru typickou tvářnost. Za nejstarší z nich se považují tzv. „korálové ozdoby“, sestavené z drobných foukaných korálků do tvarů hvězdiček, košíčků, lustříků, lodiček a dalších drobností reálného i symbolického obsahu. Pozdější jsou větší foukané kouličky s různým zdobením. Vedle těchto

ozdob byly a jsou typické i ozdoby krátkodobé platnosti – cukroví, perníčky, čokoláda. I ty mají dobovou podobu. V 19. století a na počátku století 20. se pro stromečky pekly zvláštní druhy pečiva. Oblíbené bylo pečivo pěnové, jehož dobovou tvář zachovali cukráři ještě v dalších generacích 20. století. Vedle tohoto zboží to byly různé tvary perníčků a konečně 20. století přineslo do této sféry vklad tovární výroby čokoládových figurek, balených ve stylu lesku Vánoc do barevných staniolových fólií. Nelze opominout ani rozvoj osvětlovací techniky stromku, kde dnes převažují svíčky elektrické – a odtud se směřuje k dalším technickým vynálezům, umělých stromků, prskavek a blikajících světýlek.

Motivů k současnému vystrojení vánočního interiéru je velké množství. Starou tradici betléma a stromku doplňují další objekty, často spjaté s tradicí sousedních zemí. Například starý anglický zvyk zavěšovat pod lustr jmelí, novější výzdoba oken sestavou žárovek ve tvaru stromku, hvězdy, někdy i exteriérová světelná výzdoba stromu před domem či na balkonech, stejně jako různé věnce a girlandy z chvojí, vedené nejvíce podle tradic Západu a vánoční propagace v médiích.

Tři králové

Vánoční svátky vrcholí Třemi králi. To je svátek připomínající příchod tří mudrců, kteří přišli z Východu za zářící hvězdou do Jeruzaléma a potom do Betléma, kde se poklonili Spasiteli. Přinesli mu dary, zlato, kadidlo a myrhu. Potom odcházejí zase do svých zemí. Tato tradice zůstala dodneška, dodnes obcházejí Tři králové stavení, křídou píší na dveře, Kašpar, Melichar plus Baltazar. I když v latinském překladu se říká, že to má být Kriste, ochraň toto stavení. To jsou zkratky K + M + B a letopočet. Křída má být svěcená, aby byl posílen význam toho vročení.

Reportáž

Svatořečení P. Damiána 11. 10. 2009 v Římě

K první veliké slavnosti v předvečer svatořečení P. Damiána došlo v bazilice St. Maria sopra Minerva poblíž Pantheonu v Římě. Slavnosti zpěvu a modliteb se zde zúčastnilo více než 2 500 lidí z Evropy, Jižní Ameriky, Asie a Spojených států. Jejím průběh řídila Kongregace nejsvětějšího Srdce Panny Marie a Pána Ježíše, k níž P. Damián patřil, a protože jde o kongregaci misijní, využila k tomu čtyři jazyky: španělštinu (ve španělsky mluvících zemích má většinu svých členů), angličtinu, francouzštinu (je původem francouzská) a vlámsčinu.

Vigilie začala nádherným sólovým zpěvem havajské pěvkyně v havajském jazyce a potom velký havajský sbor zazpíval střídavě havajsky a anglicky hymnus na oslavu P. Kamiana, jak novému světcu na Havaji říkali. Z Havajských ostrovů přijelo šest set lidí, v čele s biskupem de Silva z Honolulu. Mezi účastníky bylo rovněž několik belgických kněží Kongregace, včetně P. Paula Mackena, posledního žijícího znalce života a díla P. Damiána.

Zpěvy byly prokládány četbou z dopisů P. Damiána, texty z bible, adorací v silenciu a osobní modlitbou generála Kongregace. Nekonal se mše ani bohoslužba slova,

zato však skupinky havajských křesťanů přinášely k oltáři předměty připomínající život P. Damiána: jeho slaměný klobouk, hoblík a jiné nástroje k obrábění dřeva, které na ostrově Molokai používal při stavbě domků, kostela, ale i rakví, památnou bibli a breviář, jediné předměty, se kterými k nim kdysi jako misionář přijel. Nakonec bylo přineseno rozměrné černé roucho, jímž se přikrývá rakev zemřelých, k připomínce toho, že v Kongregaci skládali novicové sliby tak, že si lehli na zem a byli přikryti tímto rouchem na znamení, že odumírají světu a rodí se pro nový život s Kristem.

Silným zážitkem bylo pro mne setkání s malomocnými z Kalaupapy a několika dobrovolníky, kteří se o ně starají. Znáám je ze svých cest a zmiňuji se o nich ve své knize. Byla tam Meli Watanuki, Boogi, Barbara, Wini Harada, Norbert, Makia Malo... Všichni na vozíku, zestárlí a zesláblí, poslední mohykáni malomocných z Molokai.

V neděli bylo náměstí sv. Petra zcela zaplněné, nádherný slunečný den. Papež Benedikt XVI. se ve své homilii krátce zmínil o každém z pěti nově svatořečených. Když mluvil o sv. Damiánovi, navázal na slova evangelia (Mk 10, 17-30), kde se četlo: „Co mám dělat, abych dosáhl život věčný?“ ptal se jeden mladý člověk Ježíše, a ten mu řekl: „Jdi, rozdej vše chudým a pak mě následuj.“ Papež připomněl: „Damián nejenže opustil rodnou vlast a rodinu, ale

touha následovat Krista pro něho byla dokonce přednější než vlastní zdraví.“

Víme, že P. Damián nemusel mezi malomocnými zůstat, podle biskupova plánu měli být misionáři po určité době vystřídáni jinými. On však s nimi chtěl zůstat, protože to vnímal jako své poslání. Když byl sám malomocněstvím nakažen, jeho představený mu znovu nabídl odchod z kolonie, návrat do vlasti a léčení. Damián však odmítl a byl svým malomocným věrný až do smrti.

Ceremoniálu svatořečení přihlíželo obrovské množství mladých lidí z celé Evropy. Mnozí z nich byli zvědavci – turisté, kteří očividně nebyli ani katolíci ani křesťané. Přesto využili možnosti setkat se s papežem a vidět, jak taková mše probíhá. Chovali se velmi decentně. To například v Česku skoro vůbec není vidět. Spíše můžeme od lidí, kteří se tam ke křesťanství nehlásí, slyšet jen samou kritiku a posměch na adresu církve, papeže i věřících.

ThLic. Peter Žaloudek, Řím, 11. 10. 2009

PROSINEC, LEDEN

Pranostiky

Není-li prosinec studený, bude příští rok hubený.

Je-li prosinec deštivý, mírný a proměnlivý, není se kruté zimy báti.

Pošmurný prosinec dobré znamení pro sady, lučiny a všechno osení.

Je-li studený prosinec, hodně práce bude mít žnec.

V prosinci zima, sníh-li hojně lítá, hojnost všade bývá žita.

Když zmrzlo, jestli roztaje v prosinci, bude nestálá zima v každém měsíci.

Prýští-li ještě v prosinci bříza, nemívá zima mnoho síly.

Hřmění v prosinci zvěstuje silné větry.

Je-li na den svatě Barbory jinovatka, urodí se hojně ovoce.

O svatém Mikuláši často snížek práší.

Prší-li o Mikuláši nebo padá-li sníh, bude příští rok hojně hrachu.

Lucie noci upije, ale dne nepřidá.

Na svatou Lucii jasný den, urodí se konopí a len.

Čas od svatě Lucie po Tři krále černou zimou nazýváme.

Je-li na Štědrý den východ slunce jasný, urodí se jarní obilí.

Jasná noc o Štědrém dnu, mrazy lezou ke dnu.

Padá-li na Štědrý den v noci sníh, urodí se hojně vína.

Mráz na Boží narození – zima se udrží bez prodlení.

Padá-li na Boží hod vánoční sníh, hodně obilí bude na polích.

Když na Štěpána silný vítr bouří, vinař smutně oči mhouří. Lednová zima i na peci je znát.

Boží křtění sníh i led na vodu mění.

Když v lednu mnoho prší a málo sněží, z polí, luk i zahrad se málo těží.

Lednové mlhy věští mokré jaro.

Leden studený, duben zelený.

Suchý leden, mokrá červen.

Když červík v lednu ze země leze, zima až do května se poveze.

Na Tři krále, měkko máme.

Jsou-li v lednu na cestách tlusté ledy, podaří se výborné zelí.

Nechce-li v únoru severňák váti, v dubnu se to musí přec jenom státi.

Mnoho mlh v únoru přivodí mokré léto.

Sněhový únor – sílí úhor.

Teplý únor – studené jaro, teplé léto.

Když na Hromnice ze střeš teče, zima dlouho se povleče.

Svatý Matěj láme vždy led, není-li ho zmrzne hned.

Na svatého Matěje každá myš díra se zavěje.

Je-li pěkné počasí na svatého Blažeje, zvednou se brambory.

Svatá Agáta bývá na sníh bohatá.

Svatá Dorota sněhem stromy ometá.

Svatá Apolena v mlhu je často zahalena.

Krátký masopust – dlouhá zima.

(mk)

Prosinec

Nejtajnější měsíc, který skrývá tolik překvapení pro dětské duše a rozšiřuje jejich zorničky, ať už na začátku měsíce nad nůši svatého Mikuláše, nebo pod vánočním stromčkem. Je hravý a dokonce dovoluje i dospělým, aby se společně se svými dětmi stávali alespoň na chvíli sami dětmi. A hraje-li si dospělý člověk, pak je vše v nejlepším pořádku.

Prosinec by měl být nejkldnější měsíc. Má vše již připraveno k zimnímu spánku. Ale pro nás lidi je to měsíc nejspěchanější. Snad je to i tím, že po zhasnutí lampičky ráno se jen párkrát otočíme a už si při večerním rozsvěcení říkáme dobrý večer. Úbytek dne svádíme často na Lucii, která noci upíjí, ale dne nepřidá. Nejkratší den a nejdelší noc nám dává Tomáš, který nejen slaví svůj svátek 21. prosince, ale také zimní slunovrat.

Ani počasí nebývá zimní tak, jak bychom si ho přáli. Kolem svatého Mikuláše k nám proniká obvykle teplejší vzduch od západu a přináší oblevu. Druhá obleva začíná na vánoce. Tradičně na Adama a Evu čekejte oblevu. A tak nám nezbyvá než snít o vánočních bílých, zachumlaných do závějí, tak jak je známe z vánočních blahopřání.

Prosinec má mezi měsíci jeden veliký klad – vzhledem ke svým svátkům, vyhání z lidí sobectví, snad i závist a z lidí dělá lidi. V zimní přírodě nechává rozkvést lásku. To snad nedokáže ani máj.

(mk)

Leden

Leden k nám vkročil v prvním dnu roku dveřmi a my jsme ani nepostřehli zaklepání. Snad jsme ho přeslechli při novoročním přípitku. Nabídl jsme mu po starém zvyku novoroční vánočku se zapečeným hráškem. Snad ho právě on ve vánočce najde. To proto, aby nám přinesl na celý rok štěstí. S kouskem svěcené křídly nám posleze napíše nad dveře K + M + B, což neznamenalo jména Tři králů, ale latinsky: „Christus mansionem benedicat“, tedy „Kristus ať požehná příbytek“.

Stavba dopravně-logistického centra v České Třebové

Město Česká Třebová, kde leží i významný železniční uzel, by se v horizontu několika let mělo dočkat až miliardové investice, informuje Deník.cz. Akciová společnost Metrans, dceřiná společnost HHLA (Hamburger Hafen and Logistics AG), se rozhodla pro stavbu dopravně-logistického centra právě v České Třebové. Po terminálech v Praze – Uhřetěvsi, Lípě nad Dřevnicí a Nýřanech by se mělo jednat o další terminál v České republice. Nové překladiště v České Třebové by mělo vyrůst na výjezdu směrem na Semanín, kde už město schválilo prodej jedenácti hektarů pozemků společnosti Metrans. Součástí logistického centra měla být také pětipatrová budova, odkud bude v budoucnu řízena kontejnerová přeprava v rámci střední Evropy. Pro nádraží v České Třebové bude tato stavba především znamenat nárůst počtu nákladních vlaků. Všechny kontejnerové vlaky jedoucí přes střední Evropu pojedou totiž přes toto překladiště. Denně by jich do něj mělo podle odhadů přijet dvacet a devatenáct odjet. Část kontejnerů by měly odvážet kamiony. Stavba překladiště by měla přinést 800 až 900 nových pracovních míst, a také rozvoj samotného města Česká Třebová.

Aktuálně.cz: Neuskutečněné volby stály stát 67,2 milionu korun

Státní pokladnu přišlo organizování podzimních sněmovních voleb, které se nakonec neuskutečnily, na 67,2 milionu korun. Informoval o tom on-line deník Aktuálně.cz. Nejvíce za přípravu voleb zaplatil Český statistický úřad, a to 36 milionů korun. Peníze dal hlavně za pronájem 300 počítačů a sítí pro přenos dat, účty za benzín, právní služby, poštovné, cesty, telefony nebo speciální software. Předčasné volby se měly na základě dohody ODS a ČSSD konat v říjnu, na kdy je i prezident Václav Klaus vyhlásil. Jejich uskutečnění znemožnil Ústavní soud, když dal za pravdu stížnosti poslance Miloše Melčáka. Další pokus prosadit volby o měsíc později ztroskotat na neochotě ČSSD hlasovat o rozpuštění sněmovny, kterým by se cesta k volbám otevřela.

ČSÚ: Průměrná mzda v ČR vzrostla proti roku 1988 reálně o 70 procent

Průměrná mzda v ČR vzrostla v roce 2008 při započtení inflace proti roku 1988 o 69,4 procenta. Na semináři Českého statistického úřadu o tom informoval ředitel odboru statistiky trhu práce Dalibor Holý. V roce 2008 činila průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců 27 247 Kč, o dvacet let dříve byla 3 431 korun. Nejvyšší nárůst mezd za dvacet let zaznamenali vedoucí pracovníci v pojišťovnictví a peněžnictví (o 239 procent na 106 800 Kč), odborní pracovníci v bankovníctví a pojišťovnictví (o 152 procent na 43 500 Kč) a odborní pracovníci v personalistice (o 132 procent na 38 800 Kč). Naopak reálný pokles mezd postihl v tomto období horníky (o 11 procent na 30 100 Kč), výrobce a opraváře kožené technické konfekce (o osm procent na 14 000 Kč) a obsluhu důlního zařízení a razících štítů (o tři procenta na 32 500 Kč).

Mobilní školka

Česká republika v posledních letech opět začíná bojovat s dopady nerovnoměrného demografického vývoje. Zatímco v průběhu devadesátých let i na počátku nového tisíciletí se v zemi neustále snižovala porodnost a klesal i počet dětí nastupujících do mateřských školek, v posledním období se situace výrazně změnila. Ženy ze silných populačních ročníků ze začátku sedmdesátých let se koenečně odhodlaly mít děti a na vývoji počtu narozených lidí to hned bylo silně poznat. Jenže mezitím už mnohé vesnice a města v rámci úsporných opatření zlikvidovaly nebo alespoň silně redukovaly provoz všech svých školních i předškolních zařízení. Nyní pak musí čelit těžko zvládnutelnému tlaku na dříve značně snížené kapacity v těchto institucích. V některých lokalitách využili skutečnosti, že původní objekt školy či mateřské školy neprodali, ale pouze pronajali, a vrací tyto stavby svému původnímu účelu. To ovšem často vede zase k dalším problémům, protože v budovách dnes sídlí jiné sociální služby. Velmi často ale byly objekty škol a školek prodány soukromým investorům a obec či městečko teď stojí před velkým problémem. Zároveň je v mnoha případech jasné, že se jedná opět pouze o dočasnou vlnu, která během několika let zase opadne a budovy zůstanou nevyužity. Se zajímavým řešením tohoto dilematu přišli v severočeském Rychnově u Jablonce nad Nisou. Jde o lokalitu, kam se v posledních letech přistěhovalo velké množství mladých lidí s malými dětmi, takže ve zdejší školce najednou nebylo dost místa. Její rozšíření by přitom stálo kolem 13 milionů korun, což bylo pro rozpočet malé vesnice neúnosné. Pak se ale zdejší představitelé rozhodli využít varianty, kterou nabídla vizovická firma Koma Modular Construction. Jedná se o přenosný, rychle montovatelný objekt z přenosných modulů, který lze snadno uzpůsobit pro potřeby mateřské školky a v případě opadnutí demografické vlny může být snadno předělán třeba na klubovnu nebo na šatny pro místní sportovce. Stavba navíc vyjde asi o třetinu levněji než budování klasických staveb a její výhodnost pro školní objekty již vyzkoušeli odběratelé firmy v Norsku a Nizozemsku. Ti si navíc pochvalují snadnou přestavitelnost i mobilnost objektů, které lze snadno zmenšovat či naopak rozšiřovat. Do Itálie, do města La Aquila postiženého zemětřesením, firma Koma Modular Construction dokonce nedávno poslala celou základní školu, do níž se vejde dvaadvacet tříd. V současnosti už o školu z „kontejnerů“ projeví zájem i představitelé dalších radnic. V Jablonci nad Nisou by tímto způsobem rádi vystavěli jesle a zdejší nemocnice zase zvažuje, zda si takto neopatrí mateřskou školku pro děti svých zaměstnanců. Vizovická firma jedná také s obecními zastupitelstvy v Poběžovicích a Ždírci na Plzeňsku a pokud se budovy osvědčí, lze počítat i s klientelou z dalších lokalit. Dosud Koma Modular Production vyvází ze své produkce obytných, skladovacích a sanitárních kontejnerů zhruba 70 %. Její moduly používala americká armáda v Iráku a její kontejnerové VIP toalety se staly součástí stadionů jak při mistrovství světa ve fotbale v Německu v roce 2006, tak na fotbalovém mistrovství Evropy v Rakousku a ve Švýcarsku. Pokud se ale rozběhne naplno zájem českých měst a obcí o přenosné školky a školy, bude její produkce vidět čím dál víc především v České republice. A rakouské obce možná získají zajímavou inspiraci. (MaFr)

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Sdružení žádá zastavení převozu vzácných nosorožců z dvorské ZOO

Občanské sdružení Safari Archa 2007 vyzvalo ředitelku Zoologické zahrady ve Dvoře Králové nad Labem na Trutnovsku Danu Holečkovou, aby zastavila přípravy transportu vzácných severních bílých nosorožců z dvorské ZOO do Afriky. Sdružení má k transportu několik výhrad, například tvrdí, že převoz nedoporučují někteří světoví odborníci. Podle sdružení není dostatečně zpracována a eliminována hrozba úhynu těchto vzácných zvířat dlouhým transportem, aklimatizací a vystavením novým mikroorganismům a parazitům. Hradecký kraj v říjnu vyměnil tři ze sedmi

členů představenstva dvorské zahrady. Důvodem byl údajně jejich zdrženlivý postoj k transportu, kraj však tvrdí, že změna má zlepšit komunikaci mezi vedením ZOO a zastupiteli. Představenstvo ZOO letos v září přesun zvířat pozastavilo.

V pražské ZOO uhynula samice gaviála indického

V pražské ZOO uhynula po zánětu žaludku samice gaviála indického. Zahrada je chována jako jediná v Evropě. Zbýlých šest zvířat je zřejmě v pořádku.

VĚDA

Jan Pirk: ČR má metodu, která může pomoci lidem s prasečí chřipkou

Česká republika má k dispozici léčebnou metodu, která by mohla pomoci některým pacientům nakaženým virem takzvané prasečí chřipky. ČTK to řekl přednosta kardio-centra pražského Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM) Jan Pirk. Podle něj by se metoda mohla využít zejména u mladých lidí, které napadl virus H1N1 a způsobil jim závažné plicní onemocnění. O metodě informoval v diskusním pořadu České televize hlavní hygienik ČR Michael Vít. V Česku již zemřelo několik lidí s virem prasečí chřipky, všichni předtím trpěli závažnou chorobou. Podle Pirka by se metoda mohla v budoucnu využít například u mladých žen nakažených virem prasečí chřipky, které prodělaly porod, nebo u těhotných. Metoda by naopak asi neměla smysl u starých a chronicky nemocných pacientů, dodal expert.

compatibility complex – MHC). Klíčové bylo odhalení, jak je uspořádaný. Celý koncept MHC se podařilo vyvinout právě v jeho laboratoři.

Jan Klein se narodil se v roce 1936 ve Štěplovci u Opavy. Už během studia na opavském gymnáziu se věnoval zkoumání místní flóry. Na Vysoké škole pedagogické vystudoval biologii a chemii, učil na pražském Nerudově gymnáziu. Poté odešel do Ústavu experimentální biologie a genetiky ČSAV, obhájil doktorskou práci v oboru imunogenetiky a absolvoval studijní pobyt na Stanfordově univerzitě v Kalifornii. V době okupace v srpnu 1968 byl na vědeckém kongresu v Tokiu. Vzhledem ke svým dřívějším konfliktům s komunistickým režimem se rozhodl zůstat v zahraničí. Ve Spojených státech působil na Stanfordově univerzitě, pak na Michiganské a Texaské univerzitě. V roce 1977 se stal ředitelem Biologického ústavu Maxe Plancka v Tübingenu. Zde pracoval až do roku 2004. Poté se vrátil do Spojených států a působí jako emeritní profesor na Pensylvánské státní univerzitě.

Světově uznávaný imunogenetik profesor Jan Klein dostal cenu Česká hlava

Jan Klein patří k zakladatelům imunogenetiky, kromě toho se věnoval také evoluční biologii, patří k nejcitovanějším vědcům na světě. Publikoval zhruba šest stovek vědeckých článků. Žije a působí od roku 1968 v zahraničí. Vědu považuje za součást kultury a je i přesvědčen, že bez vědy by nebyl národ. Celý život se věnuje výzkumu histokompatibilnímu komplexu. Na

začátcích výzkumu se vědělo, že jde o soubor genů, které ovlivňují slučitelnost tkání při transplantacích. Časem se ukázalo, že jeden gen hraje hlavní roli a v případě jeho nekompatibility dojde k odvržení transplantované tkáně velmi rychle. Pro tento soubor genů začal Jan Klein razit termín hlavní histokompatibilní komplex (major histo-

Právnická fakulta v Plzni má novou vědeckou radu

Práva v Plzni provedla zásadní změny ve své vědecké radě. Po skandálech, které se s děním na škole v minulých týdnech objevily, více než zdvojnásobila počet členů rady. Usednou v ní významní domácí odborníci. Jsou mezi nimi například bývalí ministři spravedlnosti Jaroslav Bureš a Karel Čermák, ombudsman Otakar Motejl, soudci Ústavního i Nejvyššího správního soudu a další. Nechybí ani zástupci ostatních českých právnických fakult.

Kohák: Ocenění od Akademie věd je pro mne tečkou za repatriací

Filozof Erazim Kohák považuje ocenění od Akademie věd České republiky za ukončení svého návratu do vlasti. Čestnou medaili za mimořádné zásluhy o vědu, vzdělanost, kulturu a věci veřejné a za přínos pro akademii, která je nejvyšším oceněním této nejvýznamnější vědecké

instituce v zemi, mu předal předseda akademie Jiří Drahoš. Kohák se ČTK svěřil, že se po desítkách let, které prožil v USA, snaží už dvacet let vrátit domů. Prvním krokem prý bylo získání tramvajenky, druhým přidělení rodného čísla a pak občanského průkazu. „Získání tohoto významání, to je pro mě takové znamení, že jsem doma,“ dodal.

Kohák je významným českým filozofem. V letech 1948-1989 žil v exilu. Kohákoví rodiče jako demokraticky orientovaní stoupenci Masaryka a spolupracovníci Ferdinanda Peroutky opustili po převratu 1948 republiku a Erazim Kohák se tak ocitl jako čtrnáctiletý v exilu. Později ve Spojených státech vystudoval filozofii a religionistiku, působil jako evangelický farář i jako profesor filozofie

na univerzitě v Bostonu. Po takzvané sametové revoluci v roce 1989 se vrátil do České republiky. Měl zásadní podíl na opětovném etablování české filozofie. Od roku 1990 do roku 1995 střídavě přednášel na univerzitě v Bostonu a na Univerzitě Karlově. V roce 1995 se vrátil do České republiky natrvalo.

V uplynulém dvacetiletí vydal řadu knih, ve kterých formuloval své filozofické postoje, vycházející z fenomenologie a tradičních protestantských hodnot: *Krise rozumu a přirozený svět*, *Dopisy přes oceán*, *Člověk, dobro, zlo* a například nejnovější publikace *Domov a dálava*.

Čestnou medaili De Scientia et Humanitate Optime Meritis získali letos také historik František Šmahel a biofyzik Emil Paleček.

ARCHEOLOGIE

Gigantický archeologický výzkum odkryl největší rondely v Evropě

Archeologové dokončili dosud nejrozsáhlejší archeologický výzkum v Česku. Při stavbě dálničního obchvatu Kolína prozkoumali čtyřicet hektarů pozemků a shromáždili stovky tisíc nálezů. K nejvýznamnějším patří čtyři rondely, z nich dva jsou největší v Evropě. Pravěké rondely mají kruhový nebo oválný tvar obvykle o průměru od 50 do 200 metrů. V neolitu se objevovaly v Podunají a odtud se šířily na Moravu, do Čech, Bavorska, Porýní a nakonec až do Británie. Vnitřní prostor nebyl obýván. Nacházejí se v nich jámy (možná obětní) a pozůstatky pecí a ohnišť. Na funkci rondelů nemají vědci jednotný názor. Někteří si myslí, že sloužily ke kultovním účelům, jiní tvrdí, že měly význam vojenský, nebo sloužily jako místa k obchodní výměně, nebo ke společným pracím.

Vedoucí výzkumu Radka Šumberová z Archeologického ústavu AV popisuje rondely „...jako takové kruhové areály, které jsou ohrazeny příkopy, které mají typický hrotitý tvar profilu a jsou zpravidla na čtyřech místech přerušeny branami. Těch příkopů může být dokonce několik, jeden z nalezených rondelů je dokonce tvořen čtyřmi kulatými příkopy, které ohraničují obrovský prostor o vnějším průměru asi 215 metrů. Přesně se neví, k čemu tyto rondely sloužily, někdy se jako analogie uvádí anglické Stonehenge, ty mají podobný tvar a jsou tvořeny kamenými kruhy, nikoli příkopy. Pro interpretaci jejich významů v našem prostředí existuje samozřejmě spousta teorií,“ dodává expertka.

„Mohly sloužit k nějakým duchovním účelům, je to právě jedna z možností, jedna z interpretací, ale není samozřejmě jediná. Další takové možnosti jsou spíše prozaičtější, někdy se mluvilo o tom, že by to mohly být pouze ohrady pro dobytek, od těchto ryze praktických vysvětlení se ale spíše ustupuje. Dnes taková poslední teorie je, že to byly prostory, které sloužily ke shromažďování nějaké větší komunity a buď tam mohly probíhat obřady, o kterých se právě mluví v kontextu se Stonehenge, nebo se tam mohly uskutečňovat třeba nějaké pravidelné oslavy svátků, které musely být pro tu pravěkou společnost velice důležité. Ale to už částečně souvisí i s duchovním světem.“

Restaurátoři odhalili další část fresek v sázavském klášteře

Restaurátoři odhalili další kus svatoprokopské legendy zachycené na freskách křížové chodby klášteře v Sázavě. Obrazy doprovázené latinskými prorockými texty se téměř dvě stě let ukryvaly pod vrstvou malby. Byl mezi nimi i výjev znázorňující založení klášteře v roce 1032, který letos restaurátoři obnovili, řekla ČTK kastelánka Slávka Matoušová. „Je více než symbolické, že právě v roce milenia příchodu Prokopa do Sázavy se začal zpod nátěrových vrstev obnažovat výjev znázorňující založení klášteře,“ dodala. Dlouho ale nebylo jasné, ke komu nebo k čemu směřují pohledy zobrazených postav sv. Prokopa, přemyslovského knížete Břetislava I. a biskupa Šebíře. Až na konci října se pod rukama restaurátorky Renaty Novotné-Zemanové objevila tvář Panny Marie, která byla spolu se sv. Janem Křtitelem původní patronkou sázavského klášteře a českých zemí.

Archeologové našli pod kostelem ve Vranově kryptu s ostatky

Archeologové objevili při záchranném výzkumu v kostele ve Vranově nad Dyjí na Znojemsku kryptu se čtrnácti lidskými ostatky. Vše nasvědčuje tomu, že v ní byli v 18. století pochováni významní vranovští občané. Jejich totožnost je ale zatím neznámá, řekl archeolog David Humpola. Výsledky bádání ukazují, že jeden z pohřbených byl kněz. U dalšího se našla medaile, patrně amulet. Předmět nyní odborníci zkoumají v laboratoři.

Archeologové objevili v Mělníku semínko vinné révy z 9. století

V Mělníku se pěstovala vinná réva již na úsvitu českých dějin v 9. století. Je to doba vlády prvních historických přemyslovských knížat. Jak uvedl Petr Meduna z Archeologického ústavu Akademie věd, semínko bylo objeveno u raně středověké hradby z 9. století. „To semínko je téměř jako nové. Objeveno bylo díky proplavování. Při této metodě se vzorky zeminy plaví. Plovoucí zůstává na hladině, kal se usadí na dně. My sebereme semínka a potom se analyzují.“

Víno bývá ve středověkých legendách spojováno s kněžnou Ludmilou a knížetem Václavem. „Historickým faktem je, že kněžna Ludmila byla první křesťanskou panovnicí Čech. Pochopitelně potřebovala mít někde ve své blízkosti nějakého duchovního, který by vykonával křesťanské obřady. A ten duchovní se zase neobešel bez vína. Součástí křesťanského ritu je víno. Je otázka, zda víno bylo dovážené nebo pěstované na místě. Obecně se historici kloní k tomu, že v okamžiku, kdy se šířilo křesťanství, tak souběžně s ním se šířilo i pěstování vinné révy. Čili ta legenda má svým způsobem pravdu.“

Podle legendy svatý Václav dokonce sám révu vinnou pěstoval, sklízel hrozny a lisoval je. Na vinohradě a při přípravě hostie a mešního vína mu často pomáhal přítel Podiven. Objevení dokladů o počátcích vinařství v tradičním českém vinařském městě bylo od počátku „tajným snem“ archeologů. I nález jediného semínka je jedním z nepočetných dokladů výskytu révy na českém území. Další semena z té doby byla objevena v Praze a Lovosicích.

O post riaditeľa SND sa uchádzajú siedmi kandidáti

Na Ministerstve kultúry otvárali obálky s prihláškami do výberového konania na post generálneho riaditeľa SND.

Všetkých sedem prihlásených podľa hovorca rezortu Jozefa Bednára splnili kritériá a môžu sa zúčastniť ústneho vypočutia kandidátov, ktoré bude 11. decembra.

O najvyšší post v SND sa uchádzajú operný režisér Pavol Smolík – poverený vedením SND, Otokar Klein – operný spevák, Marián Chudovský – operný režisér, Ľubica Krénová – publicistka v slobodnom povolání, Tomáš Šimerda – riaditeľ a umelecký šéf Opery Severočeského divadla opery a baletu Ústí nad Labem, Ján Zavorský – umelecký šéf Divadla Jána Palárika v Trnave – a Karel Drgáč – prvý riaditeľ Štátnej opery Praha. Marián Chudovský sa zúčastnil už konkurzu na riaditeľa SND v roku 2006, ktorý vtedy vyhrala Silvia Hroncová. Aj Karel Drgáč sa hlási po druhý raz, pred tromi rokmi bol z konkurzu vyradený kvôli nesplneniu formálnych kritérií svojej prihlášky.

Vo výberovej komisii tentoraz zasadne Dušan Jamrich, herec a bývalý dlhoročný generálny riaditeľ SND, tanečník Vlastimil Harapes, riaditeľ Divadla Astorka Korzo '90 Vladimír Černý, Dagmar Podmaková, riaditeľka Kabinetu divadla a filmu SAV, scénograf Juraj Fábry, Jozef Tkáčik zo Slovenskej filharmónie, hudobný kritik Pavel Unger a Ingrid Timková za zamestnancov SND, za jej predsedu bol zvolený šéf Sekcie umenia MK SR Peter Kováč. Vypočutie kandidátov bude podľa Bednára otvorené pre akreditovaných novinárov. (ao)

Medzinárodná konferencia Laban v Bratislave Aplikácie výskumu pohybu v tanci, divadle a tanečno-pohybovej terapii

V dňoch 27. – 29. novembra 2009 sa v Bratislave konala konferencia Laban, venovaná 130. výročiu narodenia Rudolfa Labana, bratislavského rodáka a svetovo uzná-

Pohřebiště u Dětkovic

Mladohradištní pohřebiště s nejméně patnácti celými a osmi narušenými hroby objevili archeologové u Dětkovic na Prostějovsku. Jeden z hrobů, který doposud zůstává zakrytý, skrývá zřejmě mimořádné překvapení – proti zvyklostem a na rozdíl od ostatních v lokalitě je zcela odlišně orientovaný. „Je pravidlem, že zesnulí v této době jsou ukládáni do hrobů v natažené poloze s hlavou k západu. Jeden z hrobů se naprosto vymyká a je zatím záhadou, proč tomu tak je,“ řekl Miroslav Šmíd z prostějovského pracoviště Ústavu archeologické památkové péče Brno. V jednom z hrobů našli archeologové kostru mladé dívky, další skrývaly ostatky dětí s přívěskem korálků či robustní kostru vybavenou záušnicí a železným nožikem. Nad opačně orientovaným hrobem krčí archeologové rameny. „Může být výrazně starší, příští dny práce na něm napoví více. Stejně jako u dalšího hrobu, který naznačuje opakované otevření a manipulaci s ostatky. Mohlo jít o rituální zásah, kvůli obavám z vampýrů,“ naznačil Šmíd.

vaného teoretika pohybu, ktorý významne ovplyvnil vývoj tanečného umenia dvadsiateho storočia. Nadväzuje na konferenciu Laban pre 21. storočie, ktoré organizovalo v septembri 2006 v Bratislave občianske združenie Asociačia Bratislava v pohybe v spolupráci s Laban/Bartenieff Institute of Movement Studies LIMS® v New Yorku. Hlavným cieľom konferencie bolo uviesť Labanove pohybové teórie a princípy do povedomia komunity ľudí profesionálne pracujúcich s pohybom v oblastiach performančných umení a tanečnej a pohybovej terapie. Prioritou konferencie sú úzko prepájať teoretické informácie s praktickými skúsenosťami. Dlhodobým cieľom konferencie je aktívne motivovať rozvoj potenciálu slovenskej odbornej komunity prostredníctvom spolupráce s odborníkmi predovšetkým v Európe, prípadne iných kontinentov. Prednášky, panelové diskusie a praktické workshopy sú určené umelcom (tanečníkom, tanečným pedagógom, choreografom, hercom, režisérom), divadelným teoretikom a kritikom, tanečným a pohybovým terapeutom, pedagógom, psychológom, sociológom a záujemcom z príbuzných odborov. (ao, DÚ)

Opustil nás František Rell

V pondelok 9. 11. 2009 odišiel vo veku 96 rokov na večnosť významný divadelník, zakladateľ Slovenského divadla Prešov (dnes Divadlo Jonáša Záborského), Opery DJGT Banská Bystrica (dnes Štátna Opera), posledný riaditeľ Tatra Revue, prekladateľ, upravovateľ, režisér František Rell (narodil sa 11. marca 1913). (ao, DÚ)

Typický vreckár je chlapec do 14 rokov

V ten deň sa Anna Kolárová zastavila cestou z telocvične v supermarkete. Zatvorený plecniak si pri nakupovaní vložila do nákupného vozíka. Pri pokladni v ňom už hľadala peňaženku márne. „V tej istej chvíli hlásila krádež peňaženky aj ďalšia pani, tá v nej nanešťastie mala aj všetky doklady,“ opisuje Bratislavčanka. „Strážna služba iba

skonštatovala, že to predpoludnie sme už tretia a štvrtá obeť.“

Stále málo ľudí si uvedomuje, že polícia nevaruje každoročne pred vianočnými sviatkami pred vreckármi náhodou. S týmto druhom kriminality sa totiž síce snaží bojovať, nie však veľmi úspešne. Za vlaňajšok sa mužom zákona podarilo objasniť iba 14 percent vreckových krádeží, za prvé tri štvrtiny tohto roka 17 percent. Problém je aj v tom, že ak škoda nepresiahne 265 eur (8 tisíc korún), nejde o prečin, ale iba o priestupok. Zlodejské gangy navyše nasadzujú často do akcie deti, ktoré nemajú trestnoprávnu zodpovednosť. „Najčastejším páchatelom vreckových krádeží je dnes chlapec vo veku do 14 rokov,“ vraví hovorkyňa policajného prezídia Andrea Polačiková. Podľa štatistík prichytila polícia vlani pri vreckovej krádeži 46 detí, za tri štvrtiny tohto roka, teda ešte pred Vianocami, už 38.

Na súkromné bezpečnostné služby, ktoré strážia nákupné centrá, sa verejnosť spoliehať veľmi nemôže. Podľa Milana Kisztnera zo spoločnosti G4S Slovensko si ochranári, čo sa týka zadržiavania vreckárov, plnia skôr svoju občiansku povinnosť. „Našou prioritou je ochrana majetku našich klientov, teda obchodov. Ak zistíme vreckára, tak ako každý iný človek môžeme zakročiť akurát tým, že zavoláme políciu,“ vysvetlil.

Podobne ako veľa ľudí, ani Anna Kolárová sa po vyššie opísanej udalosti, ktorú polícia neobjasnila, nepoučila. Zhruba o rok si v tej istej predajni zavesila na nákupný vozík kabelku. Zlodeji jej ju ukradli celú. „Odvtedy si ju držím v hrsti a upozorňujem každého, kto robí takú chybu, akú som dvakrát urobila ja,“ hovorí. (ao, Pravda)

Kapela Hex oslavuje dvadsiate výročie

Ďuďo, Yxo, Tybyke a Fefe spolu hrajú celé dve desaťročia. Dvadsať rokov fungovania kapely oslávili aj na festivale Zimný Žákovic Open v Bratislave, ktorý sa konal 27. 11. t. r. Na mini-festivale v bratislavskom PKO sa objavili aj skupiny Para alebo Polemic.

Hex je slovenská pop rocková skupina, ktorá vznikla v roku 1989 v Bratislave v zložení Peter Ďuďo Dudák (spev, gitara, klávesové nástroje), Tomáš Yxo Dohňanský (basová gitara, vokály), Jozef Jožko Juríčka (klávesové nástroje), Peter Slameň (bicie) a Martin Fefe Žúži (gitara).

Skupina začala byť mediálne známa po tom, ako sa jej ujal producent Martin Sarvaš a po vydaní maxisinglu piesne „Dobrý motýl“ u hudobného vydavateľstva Monitor EMI, ktorý sa stal spolu s videoklipom vďaka svojej

hranosti v médiách prvým hitom skupiny. Vydala sedem albumov, tri výberovky a DVD s názvom Cesta z mesta. (ao)

Sociálny výbor odobril rodičovský príspevok

Parlamentný výbor pre sociálne veci a bývanie odporučil plénu Národnej rady SR schváliť vládny návrh novely zákona o rodičovskom príspevku. Rodičovský príspevok pre rodičov, ktorí sa rozhodli pre osobnú starostlivosť o dieťa, stratili svoj pracovný príjem a spĺňajú podmienky nároku na materské, by sa mal od začiatku budúceho roka zvýšiť do dvoch rokov veku dieťaťa do súčasných 164,22 eura na 256 eur. Po dvoch rokoch veku dieťaťa do jeho troch rokov by táto dávka mala klesnúť na 164,22 eura. Poslankyňa Klára Särközy (SMK) navrhla, aby sa zvýšený príspevok upravil smerom nahor z navrhovanej sumy 256 eur na 266,6 eura. „Návrh zákona, ktorý predkladá vláda, vychádza zo sumy minimálnej mzdy na rok 2009,“ upozornila. Vláda si pritom dala za cieľ zvýšiť rodičovský príspevok na úroveň čistej minimálnej mzdy. Keďže minimálna mzda sa na rok 2010 zvýši o 4,1 % na 307,7 eura, čistá minimálna mzda bude budúci rok predstavovať 266,6 eura. Podľa štátnej tajomníčky rezortu práce a sociálnych vecí Emílie Kršíkovej je faktom, že minimálna mzda sa od začiatku roka zvýši. „Nemám to odkonzultované, zatiaľ by som to nepodporila,“ povedala o návrhu opozičnej poslankyne. „Nie je vylúčené, ako sa zachováme, keby takáto otázka bola v pléne,“ dodala.

Rodičia, ktorí boli pred narodením dieťaťa nezamestnaní, resp. pracovali len krátkodobo, dočasne a nespĺnili podmienky nároku na materské, by mali od januára budúceho roka rodičovský príspevok poberať naďalej v súčasnej výške 164,22 eura so zachovaním jeho valorizácie v závislosti od zmeny životného minima. „Zavedenie tohto zákona si vyžiada v roku 2010 výdavky v sume približne 278,2 mil. eur, v roku 2011 asi 301,65 mil. eur a v roku 2012 približne 311,33 mil. eur,“ konštatuje ministerstvo práce a sociálnych vecí.

Rodičovský príspevok navrhuje ministerstvo poskytovať len rodičom, ktorí sa rozhodnú pre osobnú starostlivosť o dieťa a nevykonávajú žiadnu zárobkovú činnosť. Rodičia, ktorí sa rozhodnú pre vstup alebo návrat na trh práce ešte pred skončením nároku na rodičovský príspevok, by mali mať nárok na nový jednorazový príspevok vo výške 25 % sumy poberaného rodičovského príspevku. „V prípade, ak rodičovi, ktorému bol jednorazový príspevok poskytnutý, vznikne z dôvodu osobnej starostlivosti o dieťa opakovaně nárok na rodičovský príspevok, navrhuje sa tento poskytovať vo výške 75 % zo sumy rodičovského príspevku za príslušné kalendárne mesiace,“ uvádza ministerstvo práce a sociálnych vecí. Za rodičov, ktorí sa rozhodnú pre osobnú starostlivosť o dieťa a ktorým sa bude poskytovať rodičovský príspevok, bude aj naďalej platiteľom poistného na starobné dôchodkové poistenie, invalidné poistenie a zdravotné poistenie štát.

Mesto zverejnilo svoje pamätihodnosti

Mesto Bratislava má zoznam takmer 330 pamätihodností, do mesiaca by mal byť zverejnený na internete. Ide o nehnuteľnosti i hnutel'nosti v jednotlivých mestských častiach,

ktoré sú podľa ich samospráv hodné ich zachovania. Ako povedala predsedníčka komisie kultúry a ochrany historických pamiatok pri mestskom zastupiteľstve Helena Doktorovová, mala by tak zostať „zachovaná historická pamäť mesta“. Do vytvorenia pamätihodností v hlavnom meste sa však nezapojilo všetkých sedemnást mestských častí. Výnimkou je Staré Mesto, ktoré v uznesení z novembra tohto roka nesúhlasilo s vedením takéhoto zoznamu. Samospráva sa totiž obáva určitého tlaku niektorých skupín na ich ochranu.

Pamätihodnosť na rozdiel od národnej kultúrnej pamiatky, ktorá je zapísaná v ústrednom zozname, žiadny zákon nechráni. Podľa staromestskej hovorkyne Aleny Kopřivovej sa tak môže stať, že vlastník takejto pamätihodnosti príde na stavebný úrad so žiadosťou o jej zbúranie. Ten nebude mať inú možnosť, ako vydať súhlasné stanovisko a „vlna kritiky“ sa podľa hovorkyne samosprávy Starého Mesta znesie na hlavu starostu. Ak sa však zmení legislatíva, mestská časť je pripravená zmeniť svoj súčasný postoj a zoznam pamätihodností vypracovať.

Najviac pamätihodností v zozname pamätihodností mesta má Záhorská Bystrica (51). Za ňou nasledujú Vajnory (43), Rača (33), Devínska Nová Ves (32), Ružinov a Dúbravka (po 26), Nové Mesto (24), Rusovce (20), Devín (14), Podunajské Biskupice (13), Petržalka (12), Karlova Ves a Lamač (po 9), Čunovo (8), Jarovce (5) a Vraňa (4).

Ladovú plochu sprístupnili už 5. decembra

Ladovú plochu pre korčuliarov a amatérskych hokejistov sprístupnili vo Vajnoroch už 5. decembra 2009. Slávnostné otvorenie vajnorskej ľadovej plochy bolo spojené s vítaním Mikuláša. Vajnorská ľadová plocha však bola tento rok sprístupnená pre kolektívy ešte skôr – od 30. novembra a hráči ju môžu využívať do 28. februára 2010. Počas týždňa bude plocha predpoludním určená školám a kolektívom a od obeda do 16.00 h. verejnosti. Počas víkendov si bude môcť verejnosť zakorčuľovať od 11.30 do 17.30 h. Zvyšné termíny sú určené pre kolektívne športy na ľade. Osobitný rozpis pripravila mestská časť pre verejnosť počas jarných prázdnin. Obyvatelia Vajnory, ktorí sú tam prihlásení na trvalý pobyt, majú vstup na ľadovú plochu od pondelka do štvrtka zadarmo. V zostávajúce dni zaplatia dospelí jedno euro a študenti 50 centov. Tí, čo vo Vajnoroch nebyvajú, zaplatia počas všetkých dní 1,30 eura, stu-

denti 0,65 eura. Školy a kolektívy majú vyhradené termíny na prenájom ľadovej plochy, ktoré si musia vopred dohodnúť s prevádzkovateľom ľadovej plochy. Pre záujemcov o zakúpenie cenovo zvýhodnených lístkov na neobmedzené využívanie ľadovej plochy v čase pre verejnosť sú k dispozícii peramentky na miestnom úrade.

Nové kino by mohlo fungovať v roku 2012

Obyvatelia Bratislavy by sa mohli dočkať nového kina ako náhrady za zbúrané kino Hviezda v roku 2012. Kino bude súčasťou multifunkčného komplexu Metropolitan Star, ktorý nedávno získal právoplatné územné rozhodnutie, uviedol zástupca investorskej spoločnosti Lighthouse Bratislava City Towers, s. r. o., Pavol Bobek. S výstavbou nového komplexu v prieluke medzi Námestím 1. mája a Banskobystrickou ulicou by sa malo začať v marci 2010, dokončenie stavebných prác sa predpokladá v prvom štvrtroku 2012. Podľa platného uznesenia mestského zastupiteľstva ako aj kúpnej zmluvy by tu malo kino fungovať desať rokov. Táto lehota začne plynúť po nadobudnutí kolaudačného rozhodnutia. Od záujmu verejnosti bude závisieť, ako dlho bude kino fungovať po tejto lehote. Súčasťou projektu by mali byť okrem kina aj byty, administratívne priestory, obchodno-prevádzková pasáž a podzemné parkovisko. Budovu spolu s kinom a záhradným kinom zbúrali pre zlý technický stav, dôvody však boli aj ekonomické. Kino malo len jednu sálu, vybavenie bolo opotrebované. V posledných rokoch svojej existencie nedokázalo konkurovať novým viacsálovým multiplexom v nákupných centrách. Napríklad v roku 2005 prišlo v priemere na jedno predstavenie do Hviezdy 35 divákov. Majitelia obrovský priestor nedokázali v zime vykúriť, preto kino nefungovalo, v lete tam zase bola horúčava. Verejnosť stratila záujem o kino aj napriek cene lístka, ktorá bola asi o 30 až 40 percent nižšia ako v multiplexoch. Odstránenie troch nadzemných podlaží bývalého kina Hviezda, lavičiek v bývalom Záhradnom kine, premietačích kabín a vonkajšieho oplatenia smerom do Banskobystrickej ulice povolilo Staré Mesto žiadateľovi Lighthouse Bratislava City Towers 2. apríla 2008. Búracie práce sa začali v júni. Spoločnosť Bioscop, ktorá je personálne prepojená so spoločnosťou Lighthouse Bratislava City Towers, si kino kúpila od mesta za takmer dva milióny eur. Predtým musela vyrovnáť všetky vzťahy týkajúce sa objektu, zrušiť predbežné opatrenie a súdne spory iniciované nájomníkmi proti mestu Bratislava.

Výstava na hrade spomína na november

Výstava približuje udalosti pádu komunistického režimu v Československu a postupný prechod k demokracii s dôrazom na dianie na Slovensku. Návštevníkom je sprístupnená do 31. decembra 2009 na Západnej terase Bratislavského hradu. Námestia plné ľudí, spolupatričnosť, eufória a nadšenie z veľkej šance začať odznovu vyjadrujú atmosféru novembrových dní. Fotografie, plagáty, výzvy, skartované dokumenty ŠtB, uniforma príslušníka VB, prestrihnutý ostnatý drôt – to všetko patrí k dobe, ktorú výstava zachytáva. Návštevníci na nej nájdu i dosiaľ nevystavované predmety, materiály a zaujímavé informácie. Súčasťou výstavy je aj najnovší filmový dokument Ústavu

pamäti národa November +20, ktorý prináša spätný pohľad na udalosti roku 1989. Sloboda, pluralita názorov a dôstojnosť sú symbolmi demokracie a často zaznievali práve v tých osudových dňoch. Novembrová revolúcia sa odohrala v uliciach a jej hlavnými aktérmi boli ľudia, mnohí si preto spomenú, akú úlohu zohrali v tých prevratných časoch. Výstava *November '89* je možnosťou nezabudnúť a posunúť odkaz nežnej revolúcie ďalším generáciám.

Panelová verzia výstavy *November '89* je vytvorená aj v nemecko-anglickej a taliansko-francúzskej verzii. Pri príležitosti 20. výročia nežnej revolúcie bude prezentovaná aj v Slovenskom inštitúte v Berlíne a Slovenskom inštitúte v Ríme.

Nové byty získalo pätnásť Petržalčanov

„V dvanástich prípadoch boli byty vypratane po neplatičoch. Dva nájomné byty poskytla miestna samospráva občianskemu združeniu Pomoc ohrozeným deťom a slúžia ako prechodné, utajené bývanie pre obe domáceho násillia, týrané ženy. V aktuálnom zozname uchádzačov o nájomne byty je zaevidovaných takmer 1 500 žiadostí, pričom mestská časť má k dispozícii spolu 799 bytov. V tomto roku získalo nové byty 24 Petržalčanov,“ informoval hovorca petržalskej samosprávy Ľubomír Andrassy. Nájomníci sú podľa L. Andrassyho vyberaní zo zoznamu žiadateľov o byt a musia splniť kritériá definované v zásadách hospodárenia s bytmi. Podľa platných zásad môže o byt požiadať Petržalčan, ktorý má v mestskej časti trvalý pobyt najmenej 5 rokov, nevlastní inú nehnuteľnosť určenú na bývanie a jeho mesačný príjem je vyšší ako 1,2-násobok životného minima. Pred podpisom zmluvy musí nájomca zaplatiť na účet mestskej časti zábezpeku vo výške trojnásobku mesačného nájomného. Súčasťou dohody je notárska zápisnica, ktorá umožní úradu pristúpiť k exekúcií bez rozhodnutia súdu, ak si nájomca prestal plniť zmluvné podmienky.

Pod Novým mostom už osadili stĺpiky

Aj kritika občanov, ktorým sa nepáči situácia pod Novým mostom, prinútila mesto, aby urobilo niektoré dopravné opatrenia. Pod mostom nedávno pribudli nové stĺpiky, ktoré definitívne zabraňujú vjazd áut cez chodník a parkovanie na ňom zo strany komunikácie vedúcej na Staromestskú ulicu. Pod mostom, kde sú nástupištia MHD, sa totiž už dávnejšie rozmohlo nelegálne parkovanie áut. Autá tu parkovali a stále ešte parkujú napriek značke zakazujúcej vjazd do tejto lokality a povolujucej jazdu výlučne pre potreby mestskej dopravy. Vzhľadom na to, že na relatívne malom priestore sa denne premelú tisíce cestujúcich, je v priestore logicky vylúčený pohyb motorových vozidiel, vrátane parkovania. Napriek zákazu vjazdu však mnohí vodiči jazdia a zvykli si aj na odstavenie svojich áut. Porušenie predpisu ich zrejme netrapi, rovnako ako tých, ktorí parkujú na chodníku tesne za značkou pred vjazdom do areálu autobusového nástupiska. Nové značky síce čiastočne pomôžu, ale treba pripomenúť, že nezabránili vjazdu a parkovaniu z opačnej strany, kadiaľ sa môže vodič dostať len cez zákaz vjazdu. Zo strany výjazdu na Staromestskú pritom pribudla aj nová zákazová značka.

Podľa informácií z magistrátu mesto upravilo režim pre

zásobovanie stánkov, ktoré sú pod Novým mostom. Pre zásobovanie je vjazd povolený od 5.00 do 9.00 h. Mesto potvrdilo aj osadenie stĺpikov pri priechode pre chodcov a po týchto úpravách tu už môže zakročiť aj mestská polícia. „Pre neexistujúce dopravné značenie tak doteraz nemohla urobiť,“ uvádza mesto v stanovisku. Treba však pripomenúť, že dopravná značka Zákaz vjazdu je pred vjazdom na nástupisko osadená už dlho.

Jeden z našich čitateľov si myslí, že s aroganciou vodičov pod Novým mostom je potrebné niečo urobiť a dávať im napríklad vysoké pokuty ako trebárs vo Viedni. „V každej vyspelej krajine si vedia urobiť poriadok s vodičmi. U nás to nefunguje, ako aj všetko ostatné, víťazí tu arogancia a korupcia,“ myslí si čitateľ. Miesto pod Novým mostom je podľa neho akoby zabudnuté a potrebovalo by rekonštrukciu. Konečná autobusov tam podľa neho nepatrí a MHD by mala pokračovať k novému divadlu alebo až na Mlynské nivy. Pod Novým mostom by mal byť podľa jeho mienky napríklad park.

Oznam Divadelného ústavu

Milí priatelia, milovníci divadla a divadelnej literatúry,

Divadelný ústav Vám aj v tomto roku ponúka na **bratislavských Vianočných trhoch na Hlavnom námestí** svoje publikácie z deviatich knižných edícií, prezentačné CD-ROMy a DVD a časopis *kød – konkrétne o divadle* (aj staršie čísla) v spoločnom stánku s Hudobným centrom a Filmovým ústavom.

Navštívte nás v stánku B31 do 23. decembra 2009 denne od 10.00 do 20.00 hod. a spravte radosť na Vianoce priateľom či sebe zaujímavou divadelnou publikáciou.

Tešíme sa na Vás na Hlavnom námestí v Bratislave!

Kultúra v Bratislave

V Slovenskej národnej galérii na Štúrovom námestí sa v dňoch 25. 9. až 15. 11. 2009 konala výstava pod názvom *Bruselský sen*. Výstava bola venovaná svetovej výstave EXPO '58. Išlo o prvú medzinárodnú výstavu v povojnovom období, na ktorom sa zúčastnilo aj Československo. Výstava *Bruselský sen* bola koncipovaná ako divácky príťažlivá sonda do kultúry prelomového obdobia na hranici „temna“ päťdesiatych a „zlatých“ šesťdesiatych rokov.

EXPO '58 bolo veľmi úspešné pre vtedajšie Československo, ktoré získalo viacero ocenení – Laterna magika, Polyekran, diela českých a slovenských sklárov, absolútnym víťazstvom pre Československo bolo otvorenie dverí do nového životného štýlu.

Pestrý a atraktívny výber exponátov z oblasti úžitkového umenia približuje dizajnovú vlnu, ktorá je v súčasnosti opäť aktuálna.

Prípravila K. O.

Na Bajkalskej ulici vyrástol nový obytný súbor Tri veže a zo strany Športovej haly Pasienčky bola otvorená nová reštaurácia Towers Restaurant. I keď je reštaurácia len krátko otvorená, už teraz si získala prvých stálych zákazníkov pre svoju dobrú kuchyňu, i keď ceny v reštaurácii pre túto lokalitu sú rovnako vysoké ako v centre mesta.

Prpravila K. O.

Socha T. G. Masaryka dostane nové miesto

Pred budovu Slovenského národného múzea na Vajanského nábreží v Bratislave na prázdny pylón bude osadená socha prvého československého prezidenta T. G. Masaryka; ide o repliku pôvodnej bronzovej sochy, ktorej autorom bol český sochár Ladislav Šaloun (1870-1946). Socha je vysoká asi 2,2 metra, podstavec, na ktorom bude socha postavená, bude tiež 2 metre vysoký. Slávnostné odhalenie sochy by malo byť 10. marca 2010.

Prpravila K. O.

POSTREHY ZO SLOVENSKA

Rajecké Teplice Rajec

Na návšteve u primátora Rajeckých Teplíc RNDr. Petra Dobeša, viceprezidenta Slovenských liečebných kúpeľov Rajecké Teplice, a. s., Zdenka Miškolciho a u primátora Rajca Ing. Jána Rybárika

I. Rajecké Teplice – perla Slovenska

Vodný svet Aphrodite Rajecké Teplice

- Nachádzajú sa uprostred prírodných krás Rajeckej doliny. Rajecké Teplice, kúpele a príroda akoby tvorili jeden harmonický celok, jedno ozdravovacie sanatórium.

- Do architektonickej sústavy patria kúpeľné domy Aphrodite a Laura, kúpeľné hotely Veľká Fatra, Malá Fatra, ďalej hotely a penzióny Diplomat, Relax, Daniela. Návštevníci Rajeckých Teplíc zvlášť vyhľadávajú kultúrne, ubytovacie, gastronomické, regeneračné centrum Raj Sampé; stánok je situovaný v tichom prostredí Rajeckých Teplíc, vedľa riečky Kunerádky. V staviteľskej projekcii vyniká Kostol Božského Srdca Ježišovho.
- Osobnosti, ktoré sa zaslúžili o rozkvet Rajeckých Teplíc: František Thurzo, Juraj Thurzo, Valér Šmialovský, Rudolf Flamm, Štefan Letz, Viliam Zsigmondy, Vincent Borbás, Ladislav Szabo, Jozef Pekara, Richard Sedlák a iní.
- Rajecké Teplice ospievala vo svojej básnickej tvorbe Ľudmila Podjavorinská.

RNDr. Peter Dobeš, primátor Rajeckých Teplíc
predstavitel' mestského zastupiteľstva, verejný činiteľ

„Vážený pán primátor,
prichádzam z podnetu šéfredaktorky Klubu, časopisu Čechov a Slovákov vo Viedni, Ing. Helyny Baslerovej. Odovzdávam Vám a Vašej samospráve pozdrav a prosím o Váš rozhovor.“

Pán primátor, ako by ste charakterizovali Rajecké Teplice?

Rajecké Teplice sú vzdialené 14 kilometrov od politicko-administratívneho, kultúrneho, dopravného a priemyselného centra Žiliny v južnom výbežku Žilinskej kotliny, vo venci hôr Strážovských vrchov a Malej Fatry. Patria do Žilinského samosprávneho kraja. Vďaka termálnym prameňom s hydrouhličitano-vápenato-horečnatou vodou

Rajecké Teplice poznajú v Európe i vo svete.

Dopravný uzol v Žiline umožňuje Rajeckým Tepliciam spojenie s Viedňou a Budapešťou nielen železnicou, ale aj osobnou a autobusovou dopravou. Z Prahy sú Rajecké Teplice dostupné aj leteckou linkou Žilina – Hričov – Praha. Vďaka dopravnému prepojeniu Rajecké Teplice navštevujú pacienti a hostia z Českej republiky, Rakúska, Nemecka, Poľska, Ruska, Lotyšska. Mesto je vyhľadávanou lokalitou tak po stránke turistickej, ako aj liečebno-medicínskej. Hodno spomenúť, že v Rajeckých Tepliciach sa často konajú rôzne sympóziá a konferencie. Vďaka krásnej prírode, zásobám zdravej pitnej vody, čistému ovzdušiu, termálnym vodám, ľudovej architektúre, historickým pamiatkam sa každá kúpeľná sezóna stáva zaujímavou – Rajecké Teplice sú práve v takomto období výnimočne príťažlivé. Z tohto dôvodu je prioritou sféra služieb, ktorá má vykazovať vlastnosti európskeho rozmeru.

Pán primátor, akou cestou sa uberali Rajecké Teplice po 17. novembri 1989?

Revolúcia vytvorila predpoklady pre celkový rozmach Rajeckých Teplic. Umožnila voľný pohyb osôb, cestovanie. Je to prínos, vďaka ktorému možno privítať väčší počet pacientov a hostí v Rajeckých Tepliciach. Ďalším pozitívom je sloboda podnikania.

V Rajeckých Tepliciach pôsobí veľa ekonomických subjektov. V konkurencii sa musia presadiť. To však znamená učiť sa podnikaniu a ovládať právne a morálne zásady sociálne orientovanej ekonomiky. Azda najdôležitejšou otázkou je spolupráca Mestského zastupiteľstva so Slovenskými liečebnými kúpeľmi, ktoré sú najväčším zamestnávateľom obyvateľov Rajeckých Teplic. Treba vyzdvihnúť spoluprácu s partnerskými mestami Dolní Benešov a Pozlovice z ČR a Gminou Wilamowice pri Bialsko-Białej v Poľsku, ako aj kooperáciu s mestom Epe v Holandsku. Pripravujú sa koncepčné rozvojové zámery mesta do roku 2013. Tu sú obsiahnuté všetky stránky, všetky komponenty rozvoja mestského organizmu. Medzi iným sa jedná o vylúčenie autobusovej dopravy z centra mesta. Tiež sa stimuluje úloha vybudovať námestie ako „fórum“, miesto pre stretávanie sa a diskusiu. Som primátorom tretie volebné obdobie a dobre poznám priority Rajeckých Teplic.

Pán primátor, aké sú Vaše postoje o vývoji regiónu, keďže ste aj poslancom Žilinského samosprávneho kraja?

Z hľadiska rozvoja Žilinského samosprávneho kraja možno uviesť viaceré priority, ktorým treba venovať pozornosť. Popri ekonomických otázkach sa vyžaduje riešiť celá paleta problémov v oblasti školstva, kultúry, zdravotníctva a v sociálnej oblasti. Významnou je otázka dopravnej infraštruktúry. Ďalej je to problém zadĺženosti niektorých subjektov v správe samosprávneho kraja. Nemožno vynechať tvorbu a ochranu životného prostredia. Rád by som prispel svojimi skúsenosťami v oblasti regionálneho rozvoja k cezhraničnej spolupráci v rámci Euroregiónu Beskydy, tiež v oblasti tvorby projektov na získanie finančných dotácií z prostriedkov EÚ pre rozvoj regiónu. Dovoľujem si vyzdvihnúť hlavnú konštantu práce poslanca: tou je dôvera občanov, ktorá je východiskom pre úspešnú verejno-politickú činnosť každého poslanca. To sa vzťahuje tak na poslancov Žilinského samosprávneho kraja, ako aj na moju prácu v Rajeckých Tepliciach.

Vážený pán docent,

ďakujem Vám za návštevu. Potešilo ma, že o Rajeckých Tepliciach sa bude písať vo Vašom časopise, ktorý má medzinárodné dimenzie. Odovzdajte prosím pozdrav šéfredaktorky Klubu, časopisu Čechov a Slovákov vo Viedni, Ing. Helene Baslerovej.

RNDr. Peter Dobeš
primátor Rajeckých Teplic
Rajecké Teplice, 2009

Vážený pán primátor,

ďakujem Vám za prijatie a za rozhovor. Želám Vám veľa pracovných úspechov vo Vašej verejno-politickej činnosti v prospech obyvateľov Rajeckých Teplic.

Univ. Doc. JUDr. Marián Veliký, CSc.
spolupracovník Klubu, časopisu Čechov a Slovákov vo Viedni

II.

Kúpele Rajecké Teplice

V sústave národného kúpeľníctva Slovenska majú kúpele Rajecké Teplice osobitné postavenie. Kúpele sú na celkovom vzostupe. Určujúcim činiteľom sa stala privatizácia, ktorá priniesla mnohé pozitíva.

Zdenek Miškolci, viceprezident Slovenských liečebných kúpeľov Rajecké Teplice, a. s., vedúci predstaviteľ spoločnosti

Vážený pán viceprezident,

prichádzam z podnetu šéfredaktorky Klubu, časopisu Čechov a Slovákov vo Viedni, Ing. Heleny Baslerovej. Odovzdvám Vám pozdrav a prosím o Váš rozhovor.

Pán viceprezident, ako sa Vám darí realizovať liečebno-medicínsku funkciu kúpeľov?

Hlavným balneologickým prostriedkom je hydrogenuhlíčanovo-vápenato-horečnatá termálna voda s teplotou 38 °C. Má priaznivé účinky na pohybové ústrojenstvo, neurologické ochorenia a choroby z povolania. Úspešná je liečba stavov po úrazoch a operáciách kĺbov a chrbtice. Pestrá ponuka procedúr umožňuje navrhnúť liečebný program tak povediac ušitý na mieru podľa aktuálneho zdravotného stavu klienta. Medicínsku starostlivosť zabezpečuje kvalifikovaný tím lekárov a odborného personálu. Ak nepotrebuje odbornú lekársku starostlivosť a si chce iba oddýchnuť a načerpať nové sily, môžete si vybrať z bohatej ponuky balíčkov v štýle wellness relax, wellness špeciál a wellness beauty. Zaujímavá ponuka uspokojí aj najnáročnejších zákazníkov. Procedúry sú aplikované v priestoroch s najmodernejším technologickým vybavením a prístrojmi, čo v kombinácii s luxusným prostredím hotela Aphrodite pôsobí na klientov pozitívne a blahodárne.

Pán viceprezident, aká je klientela vo Vašich kúpeľoch?

Rôznorodá klientela je zastúpená domácimi klientmi zo zdravotných poisťovní, samoplatcami a cestovnými kancelárkami. Zo zahraničnej klientely je najviac zastúpená návštevníkmi z ČR, Rakúska, Nemecka, Poľska, Ruska, Lotyšska a Ukrajiny. V menšom počte sú zastúpené národy z celého sveta.

Vážený pán docent,

som potešený pozornosťou Vášho časopisu. Naozaj úprimne ďakujem. Odovzdajte prosím pozdrav šéfredaktorky Klubu, časopisu Čechov a Slovákov vo Viedni, Ing. Helene Baslerovej.

Zdenek Miškolci
viceprezident Slovenských liečebných kúpeľov
Rajecké Teplice, a. s.
Rajecké Teplice, 2009

Vážený pán viceprezident,

ďakujem Vám za rozhovor a prajem Vám veľa pracovných úspechov.

Univ. Doc. JUDr. Marián Veliký, CSc.
spolupracovník Klubu, časopisu Čechov a Slovákov vo Viedni

III.

Rajec

Rajec je mestom dávnej histórie, remesiel, kultúry, vzdelanosti. Zvláštnosť dejín mesta spočíva v tom, že v Rajci kedysi žili vedľa seba dve národné society – slovenská a nemecká. Komunity Východu a Západu. Slováci povzniesli poľnohospodárstvo, Nemci remeslá a manufaktúrnú výrobu. V spätnej reflexii akoby už v tom čase v nevelkom meste Rajec vznikali určité prvky priateľstva národov Európy a to tak, ako to dnes poníma EÚ. V urbanistickom členení sú vzácnosťou pamätihodnosti renesančného slohu – Mestské múzeum, Radnica, Trojičný stĺp, Kostol sv. Ladislava, Slniečné hodiny, Torzo Židovského cintorína a pod. Rajec dal národu osobnosti, ktoré sa zaslúžili o vedu, kultúru a umenie na Slovensku – Ján Hallicenus, Peter Andrej Huljak, Jozef Huljak, Ján Čerňanský, Juraj Slota Rajecký, Andrej Šrábik, Ján Frivaldský, František Matulay, Jozef Žucha, Karol Stráňai, Rudolf Pribiš, Etela Balogová-Harantová a iní.

Ing. Ján Rybárik, primátor Rajca, predstaviteľ mestského zastupiteľstva, verejný činiteľ

Vážený pán primátor,

prichádzam z podnetu šéfredaktorky Klubu, časopisu Čechov a Slovákov vo Viedni, Ing. Heleny Baslerovej. Odovzdávam Vám pozdrav a prosím o Váš rozhovor.

Pán primátor, aký vývoj zaznamenal Rajec po 17. novembri 1989?

Mesto Rajec, ako všetky ostatné mestá po roku 1989, začalo tak povediac vlastný život so samosprávou, ktorá sama rozhodovala o svojich predstavách a potrebách. Po revolúcii sa začali realizovať projekty, ktoré sa z rôznych dôvodov nedali realizovať za socializmu. Zriadilo sa sociálne zariadenie pre starých a odkázaných občanov s názvom Domov vďaky, zriadilo sa Mestské múzeum v priestoroch renesančnej budovy bývalého mestského pivovaru, potom nastalo obdobie transformácie a privatizácie mestského majetku, ktorá bola nie vždy realizovaná s rozumom. Medzi pozitívne transformácie patrí Poliklinika Rajec, ktorá bola transformovaná v prospech občanov, pacientov, ale aj v prospech lekárov. Zrekonštruovali sme budovy mesta

a zdokonaľovali sme činnosť samosprávy. Začali sme s výstavbou nových bytových domov v meste hlavne pre mladé rodiny.

Pán primátor, aké otázky rieši Vaša samospráva v súčasnosti?

Po vstupe do EÚ sa na Slovensku rozbehlo financovanie jednotlivých odvetví z finančných prostriedkov EÚ. Toho času sa samospráva snaží využiť čo najviac finančných prostriedkov zo spomínaných fondov. Pripravili sme veľa projektov, niektoré už aj realizujeme, napr. rekonštrukcia školy, škôlky, umeleckej školy, rekonštrukcia námestia – pamiatkovej zóny, veľa projektov riešime prostredníctvom rezortu životného prostredia, cez rezort vzdelávania a v neposlednom rade sú to komunikácie. Dúfam, že naše žiadosti na projekty budú natoľko zaujímavé, že získame pre ne finančné prostriedky a zmodernizujeme naše mesto a zatriktívime ho pre našich občanov a pre všetkých návštevníkov.

Vážený pán docent,

ďakujem Vám za návštevu. Som veľmi rád, že sa o našom meste bude písať v Klube, časopise Čechov a Slovákov vo Viedni. Pozdravujem šéfredaktorku Klubu, Ing. Helenu Baslerovú.

Vážený pán primátor,

ďakujem Vám za prijatie a za rozhovor a prajem Vám veľa úspechov vo Vašej verejno-politickej činnosti.

Univ. Doc. JUDr. Marián Veliký, CSc.
spolupracovník Klubu, časopisu Čechov a Slovákov vo Viedni

Poznámky

Rajecké Teplice – Poluvsie sú rodiskom hrdinu protifašistického odboja v Československu Jozefa Gabčíka; ako príslušník čs. brannej moci vo Veľkej Británii sa Jozef Gabčík zúčastnil atentátu na zastupujúceho ríškeho protektora Čiech a Moravy Reinharda Heydricha 27. mája 1942 v Prahe. Rajecké Teplice – Poluvsie sa zapísali do dejín Čechov a Slovákov.

Kúpeľný dom Skalka je majetkom Českých dráh v Prahe. Pacienti a hostia z ČR sú stálymi návštevníkmi Rajeckých Teplíc. Takto sa aj v Rajeckých Tepliciach udržiava a zušľachťuje prirodzená hodnota bytia našich národov – idea vzájomnosti a spolupatričnosti Čechov a Slovákov.

Kultúra je duchovným prejavom bytia národa. Touto cestou sa uberá kultúra i v Rajeckých Tepliciach; národný, ľudový charakter kultúry sa obohacuje o črty národných kultúr Európy. Počas Kultúrneho leta vystupujú v Rajeckých Tepliciach rozmanité umelecké súbory zo Slovenska, Čiech a Moravy, ako aj z iných krajín nášho kontinentu.

Na poli kultúry plní dôležitú funkciu Mestské zastupiteľstvo a tiež Vincencia Jakubská, predstaviteľka manažmentu kúpeľov.

Pramene:

Peter Dobeš, Rajecké Teplice, 2007
Anna Tordová, Dokumenty. Rajec, 2009

Univ. Doc. JUDr. Marián Veliký, CSc.
Rajecké Teplice – Bratislava – Viedeň, 2009

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
www.sokol-wien.com

Tel./fax: ++43 1 604 87 04
Starosta:

Dr. Thomas Frey-Materna
(e-mail: thomas.frey-materna@rl.co.at)

Čestný starosta:
Dipl. Ing. Jiří Nováček
(e-mail: novacek.wien@aon.at)

Sokol informuje

Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickým zkušeností.

Přijďte se podívat,
srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:
s. Marie Pibilová, tel. 330 97 87
s. Irena Floriánová,
tel. 0650/90 194 90

Sokolský adresář:
www.sokol-wien.com

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Sokol Vídeň XX
Helena Rybáková
tel. 01/332 46 10

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každé pondělí
17:00 – 18:00

Bližší informace:
Mag. I. Mühlbergerová
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info přes den: Pavel Vlček, tel. 01/86 99 297)
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis
--------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň I/V

3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 –	rekreační volejbal
-------	---------	--------------------

Sokol Vídeň II

2, Blumauergasse 2 – tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	18:00 – 21:00	muži
---------	---------------	------

Sokol Vídeň III/XI

Info (volejbal): N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy)
---------	---------------	-------------------

Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 15:00. Hosté vítáni.

Info: Werner Kallin, tel. 0699/19 68 20 53, e-mail: sokol-10@chello.at

10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. a záznamník: 01/600 20 20)

Úterý	17:00 – 18:00	tanečky pro malé děti Sokol X
	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
	20:00 – 22:00	foťbal Sokol X
Středa	18:00 – 22:00	Volejbal Sokol III (18:00-20:00, 20:00-22:00)
Čtvrtek	09:00 – 10:30	Jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorostenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: jar.hovorka@gmx.at, tel. 0699/12 68 12 46

Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	17:30 – 18:45	základní sport. gymnastika (žactvo 3-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII

17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pondělí	16:30 – 17:30	cvičení rodičů s dětmi
	17:30 – 18:30	cvičení žactva
	19:00 – 21:00	trénink oddílu stolního tenisu
Středa	17:00 – 19:00	trénink oddílu stolního tenisu
Čtvrtek	17:30 – 18:30	cvičení žactva + stolní tenis
	19:30 – 21:00	cvičení žen
Pátek	18:00 – 19:15	cvičení žactva + stolní tenis
	20:00 – 22:00	cvičení mužů

Sokol Vídeň XXI

(Info: karl.brousek@bmukk.gv.at)
21, Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18:00 – 21:00	gymnastika, míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------------------

Pochod zdatnosti

Pochod zdatnosti usporiadala dňa 26. 10. 2009 Sokolská jednota Viedeň III/XI pre svojich členov, ale aj nečlenov. Organizátorom pochodu bol brat starosta M. Miříčka a stredne náročný trojhodinový pochod v Národnom parku Lobau bol zároveň venovaný aj Napoleonovi a bojom, ktoré sa tu odohrávali. Za pekného slnečného počasia sa pri Kaisermühlen stretlo asi šesťdesiat nadšencov pohybu. Počas pochodu sa viedli príjemné rozhovory, ktoré mali pokračovanie pri poháriku vína v lokále Weinlaube LUDL.

Účastníčka pochodu K. O.

Oslava „120 let trvání“ tělocvičné jednoty „Fügner“ SOKOL VÍDEŇ XVI/XVIII

Nadešel rok 2009, pro naši jednotu vzácné jubileum, které jsme chtěli vzpomenout důstojnou oslavou. Vybrali jsme si pro ni 28. listopad 2009, termín blízký historickému datu založení jednoty.

Po dlouhých přípravách plných shonu nadešel náš významný den. Tělocvična slavnostně vyzdobená a přidružená výstava historických exponátů z minulosti i příspěvků ze současného života jednoty očekávaly v sobotu návštěvníky ze všech konců Vídně i z vlasti. Již před polednem dorazil autobus s účastníky ze Sokolské župy Slovácké, kteří měli na pozvání naší jednoty účinkovat v našem programu. Bylo to velmi přátelské a dojemné přivítání sester a bratrů, kteří s nadšením vstupovali do naší sokolovny. Po prohlídce tělocvičny a místa pro jejich výstup se naši hosté odebrali ke slavnostnímu obědu do blízké restaurace.

Před začátkem naší oslavy, který byl určen na 15:00 hodin, se pozvolna zaplňovala tělocvična návštěvníky všech věkových kategorií, od těch nejmenších až po nejstarší. Bylo radostné pohledět po dlouhé době do známých tváří jak sokolů, tak i jiných krajanů.

Při zaznění slavnostních fanfár sokolského pochodu *V nový život* byla sokolovna již přeplněná. Starosta jednoty a zároveň také župní starosta bratr Dr. Tomáš Frey-Materna v sokolském slavnostním kroji doprovázený po svém boku malými žáky Luizinkou a Christophem v tradičním žakovském úboru přivítal všechny přítomné, mezi nimi všechny zástupce velvyslanectví, menšinových organizací a bratrských jednot. Po přečtení zdravic došlých ze zahraničí, dokonce až z Austrálie a Kanady, přijímal osobně zdravice a dary jednotlivých funkcionářů. Po tomto slavnostním zahájení začal program náš oblíbený umělec bratr Vladimír Stejskal za klavírního doprovodu doc. Jana Krále (JAMU) melodramem na báseň Svatopluka Čecha *Péro sokolí*. Ve svém projevu k dějinám jednoty seznámila vzdělavatelka sestra Mag. Ilona Mühlbergerová návštěvníky s vývojem jednoty, s těžkými i úspěšnými etapami v její historii. Poté opět zazpíval bratr Vladimír Stejskal doprovázen doc. Janem Králem árii *hraběte z opery Antonína Dvořáka Jakobín*. Dále bylo do kulturního programu zařazeno pojednání o spoluzakladateli Sokola Jindřichu Fügnerovi, jehož jméno nese naše jednota a o jehož významu pro Sokol i samotného Tyrše je mnohé neznámo. Tuto stať přečetla naše sestra a herečka Vlastenecké omladiny Dana Šulová. Polku od Bedřicha Smetany *Ze studentského života* zahrál na klavír opět doc. Jan Král. Po básni *Zaklada-*

teli Miroslavu Tyršovi věnované jednotě sestrou Blankou Žmolovou, kterou přednesla za účasti obou malých sokolů sestra Lidka Vohryzková, zazpívala sestra Dana Šulová za hudebního doprovodu nám známého bratra Jaroslava Zimáka z Otrokovic sokolskou píseň *Hoj vzhůru, pestrý sokole*. Při této písni na zakončení první části programu všichni přítomní povstali a s chutí se k nim přidali.

Půlhodinová přestávka přilákala návštěvníky k prohlédnutí výstavy a samozřejmě k bohatému bufetu a bratrským setkáním. V následující druhé části čekalo na hosty mnohé překvapení – „Sokolský dětský telefon“ volal děti do sálu. A tak „vyjel vláček“ s dětmi a maminkami do tělocvičny. Bylo roztomilé, jak si ti nejmenší při jejich výstupu počínali. Jejich vedoucí sestry Mag. Ilona Mühlbergerová a Helca Fárová z nich měly velkou radost. Župní náčelnice a vedoucí mladšího žactva sestra Dr. Dana Frey-Maternová nacvičila se svou skupinkou cvičení s obručemi, které se velmi podařilo. Po jejich čísle byly rychle připraveny švédská bedna, můstek a velká žíněnka, na kterých bylo možné sledovat vývoj dítěte při cvičení na nářadí již od toho nejtělejšího věku. Tímto cvičením si děti zvykají na nářadí a později si cvičení bez něj nedovedou představit.

K pestrému průběhu programu přispěla další dvě čísla připravená hosty ze Sokola X a XII/XV, nacvičená sestrou Mag. Alexandrou Pibilovou, a to moderní tanec v podání dětí a dospělých. Děkujeme jim za tento příspěvek. Starší žactvo naší jednoty nacvičovalo pod vlivem chřipkové epidemie, přičemž se nesešlo ani jednou v plném počtu. Sestry Irenka Plachy (Fárová) a Mag. Ilona Mühlbergerová, které nacvičovaly skladbu s tyčemi (chlapci) a třásněmi (dívky), byly patřičně zoufalé. Při oslavě musely sestry vedoucí Mag. Ilona Mühlbergerová a Lidka Vohryzková za nemocné zaskočít.

Poslední dvě čísla programu nám připravili hosté ze Sokolské župy Slovácké – dvanáct žen s míčky ve skladbě *Kaleidoskop* a čtyři muži v úryvku sletové skladby *Chlapáci*. Byli odměněni bouřlivým potleskem stejně jako všechny ostatní výstupy. Jsme jim vděční, že ochotně přijali naše pozvání a srdečně jim za to děkujeme. Jsme rádi, že se mezi námi cítili dobře a že jsme mohli navázat nové přátelské styky. Doufáme, že si odnášeli příjemné dojmy z tohoto krátkého pobytu.

A již tu byl závěr. Všichni přítomní společně s námi si zazpívali naši skoro již „hymnu“ – sokolskou píseň *Spějme dál*. Bratr starosta poděkoval všem účinkujícím a všem návštěvníkům, vyslovil dík všem členům, kteří se na přípravě a průběhu oslavy podíleli a neodpustil si zvláště poděkovat sestře vzdělavatelce Mag. Iloně Mühlbergerové, která podle jeho slov měla největší zásluhu na úspěchu naší oslavy. Musela mu oponovat, neboť „Nikdo nezvládne takový podnik bez pomoci ostatních.“ Bratr starosta pozval přítomné k přátelskému posezení při hudbě bratra Zimáka.

Spokojení návštěvníci opouštěli naši sokolovnu s hřejivým pocitem, neboť prožili odpoledne v pravém sokolském duchu.

My pořadatelé jsme mohli být nadmíru spokojeni úspěšným a důstojným průběhem naší oslavy. Děkuji jménem svým za veškerou podporu a pomoc všech členů výboru a vedoucích.

Avšak naši radost z úspěchu utlumilo zjištění při rušení naší výstavy, neboť jsme postrádali pro nás tak vzácné

exponáty – dvoje „stopky“, památky po našich bývalých vedoucích, a vzácný vyšíváný odznak na parádní sokolský oblek. Je možné, že některé z dětí v těchto předmětech vidělo hračky, které se jim zalíbily. Proto vyzývám, pokud se tyto památky naleznou, vraťte je prosím do sokolovny. Je to pro nás nenahraditelná ztráta.

Nazdar!

vzdělavatelka Mb

Foto: Jenda Mühlberger

Armádní sportovce na kalendáři opět zvěčnil slavný Saudek

Začalo to v únoru, kdy se světový rekordman v hodu oštěpem Jan Železný chtěl nechat vyfotit s dcerou a partnerkou u Jana Saudka. Krátce na to vznikla i fotografie, na níž pózuje s další českou světovou rekordmankou Barborou Špotákovou a slavnou oštěpařkou historie Danou Zátopkovou. I díky tomu se slavný fotograf nechal přemluvit a podruhé za sebou vytvořil neprodejný kalendář Dukly Praha pro rok 2010. Dukla Praha jej vydává od roku 2002 a jediným sportovcem, který byl zatím ve všech, je deseti-bojař Roman Šebrle. Letos je vyobrazen na červencovém listu jako muž s horou svalů. „Z toho jsem překvapený i já, až jsem se lekl, jak jsem velikej,“ řekl Šebrle s úsměvem. Dvanáct fotografií vyobrazuje současné i minulé hvězdy armádního sportu. Na obalu je sám Saudek.

V desítce ankety Sportovec roku 2009 jsou i dvě poslední vítězky

Vítězky posledních dvou ročníků ankety Sportovec roku rychlobruslařka Martina Sáblíková a oštěpařka Barbora Špotáková jsou v elitní desítce i letos. Předloňská vítězka Sáblíková je jako jediný držitel titulu mistra světa v „top ten“ favoritkou v hlasování i pro rok 2009, Špotáková anketu vyhrála loni díky olympijskému vítězství z Pekingu. Letos je vicemistryní světa. Rekordních 239 sportovních novinářů vybralo do desítky podle abecedního pořadí Lukáše Bauera (běh na lyžích), Tomáše Berdycha (tenis), Petra Čecha (fotbal), Tomáše Krause (skikros), Romana

Kreuzigra (cyklistika), Martinu Sáblíkovou, Barboru Špotákovou, Radka Štěpánka (tenis), Josefa Váňu (dostihy) a Šárku Záhrobskou (sjezdové lyžování). V týmech jsou mezi třemi kandidáty tenisté České republiky, veslařská dvojka s kormidelníkem Václav Chalupa, Jakub Makovička, Oldřich Hejdušek a hokejisté Karlových Varů.

Kalendář Dukly 2010 - srpen: oštěpaři Jan Železný, Dana Zátopková, Barbora Špotáková

My a oni? My s nimi? Nebo my proti nim? – Jak se Češi stavějí k migrantům?

Jsou Češi holubičí povahy, jak jsme si rádi namlouvali v době národního obrození? Máme v sobě skutečně zakořeněné demokratické tradice, toleranci a snášenlivost, jak se zdálo v letech první republiky, pražského jara nebo během sametové revoluce? Nebo je to jen jeden z mýtů, kterými si vylepšujeme vlastní obraz? Společnost je prý

taková, jak se chová ke svým nejslabším členům, dětem a starým lidem, zdravotně handicapovaným nebo sociálně vyřazeným. A dnes také k cizincům, kteří do Česka utíkají ze strachu před násilím ve své vlasti nebo prostě za lepším životem. Tedy ze stejných důvodů, proč do světa odešly statisíce Čechů. Jsme na tyto imigranty připraveni? Umíme je přijmout? A pokud ne, co nám v tom brání? – Odpověď se pokoušeli najít v pořadu Radia Praha.

„Nic než národ,“ pokřikují v ulicích českých a moravských měst stále hlasitěji neonacisté. Nesnášejí Romy, Židy, černochoy i Asiaty. Jistě, jde o extrém. Pravicových radikálů jsou podle policie v Česku řádově jen stovky. Předsudky vůči jiným rasám a etnikům jsou u nás ale daleko rozšířenější. Romští sousedé by podle průzkumu vadili až třem čtvrtinám obyvatel ČR. Jsou tedy Češi xenofobní? Zeptala jsem se socioložky Jiřiny Šiklové:

Jiřina Šiklová: „U nás je určitě větší xenofobie než třeba na západě, protože možnost k nám přicházet je záležitost posledních dvaceti let. Zatímco na západě to bylo naprosto běžné. Druhý důvod, proč tady je určitá averze vůči cizincům, je v tom, že jsme k tomu nebyli vychováni. Kdo sem za minulého režimu chodil? Buď to byly opravdu dovezené pracovní síly, jako třeba byli Vietnamci nebo pracovníci z Kuby, kteří to dostali za odměnu, když bojovali v Angole za zájmy Sovětského svazu, jinak sem dobrovolně lidé vlastně nepřicházeli. Čili my na to nebyli připraveni. Druhá věc, která asi hraje roli, je to, že veřejnost není kultivována. Já se domnívám, že aby člověk kultivoval svůj postoj vůči cizincům, je dobré, když si sám sebe představí v obdobné situaci. Tedy sebereflexe a určité uvědomění si, že i on mohl být nebo některý z jeho předků byl v obdobné situaci.“

Dá se říct, že Češi tuto zkušenost mají, protože z Česka v průběhu 20. století odcházela jedna vlna emigrace a exilu za druhou. Čím to tedy je, že Češi, kteří alespoň zprostředkovaně znají zkušenost exulantů, si nedokážou tuto zkušenost přenést na postoje a pocity imigrantů a cizinců u nás v České republice?

„Asi jednu chybu děláme, že když mluvíme o Češích, myslíme tím asi i Slovensko. Naše hlavní skupiny, které emigrovaly za prací, byly především ze Slovenska. Z Česka se myslím odcházelo spíše do exilu nežli do emigrace. Emigrace je chápána jako odchod do zahraničí z důvodů vyřešení ekonomické situace, zatímco exil je chápán jako odchod za účelem uchování si svého náboženství, politického názoru nebo přesvědčení. A druhá věc, proč si naši lidé nevytvářeli dobrý postoj vůči exilu a emigraci, je v tom, že lidé, kteří od nás odcházeli, o sobě v prvních letech, kdy jim bylo zle, nedávali adekvátní zprávy. Psát: mám se špatně, je to těžké, to je opravdu obtížné. Proto sem vlastně později, když už byla větší svoboda, v osmdesátých letech, přicházely dobré zprávy o tom, jak se ten člověk má. A protože tady nebylo skoro nic, tak když někdo napsal, že má děti na škole, auto, domek, a teď si koupil i druhé auto, aby manželka mohla chodit do práce, tak jsme si mysleli, v jak vysokém standardu ti lidé žijí. A to je právě problém, proč se vytvářela představa, že lidé, kteří odcházeli do exilu, šli za lepším. O prvních letech strádání se mnoho nevědělo. To se myslím promítá do našeho exilu a promítá se to i do postojů vůči lidem, kteří přicházejí k nám.“

Milena Štráfeldová

Poznámka redakce: Otiskujeme toto vysvětlení jako reakci na otázku vyslovenou při jednom programu v Českém centru .

Tak se soudilo před sto a šedesáti lety

V listopadu to bylo sto let, kdy c. k. krajský soud v Plzni odsoudil mého dědu, horníka a sociálního demokrata

Václava Kebrleho pro tzv. zločin veřejného násilí proti stávkokazům na dva měsíce zotřeseného každý měsíc postem a k náhradě nákladů trestního řízení.

O čtyřicet let později, 10. června 1949, byl Státním soudem v Praze odsouzen jeho syn, můj otec František Kebrle, od dětství činný v DTJ a od roku 1925 v sociálně demokratické straně, povoláním odborný učitel, od října 1945 okresní osvětový inspektor a od roku 1946 do komunistického puče v únoru 1948 předseda okresního výboru Československé sociální demokracie ve Stříbře, na dvanáct let těžkého žaláře zotřeseného čtvrtletně tvrdým ložem a k peněžitému trestu 20 000 Kčs.

V odůvodnění rozsudku je doslova napsané, že jmenovaní „...neberou sloučení strany sociálnědemokratické s KSČ na vědomí, že zůstávají příslušníky sociální demokracie a tvoří kádr okresního výboru strany ve Stříbře“ ... Mého otce propustili téměř po jedenácti letech, 16. prosince 1959. ... Jak říkají dnešní komunisté, kteří jsou stále hrdí na svůj zrušný systém (1948-1989), „byly to jen omyly a přehmaty“.

Doufám, že mladá generace už nenaletí na sliby o šťastné sociálně spravedlivé budoucnosti v komunistické společnosti.

Zkráceno – otisknuto Trend 6/2009 – Georg Kebrle, Wels, člen SPÖ od roku 1981

Vážená redakce,

klubové oznámení v zářijovém čísle o negativním postoji českého poradního sboru vůči „Kulturnímu klubu“ při rozdělování finančních podpor spolkového kancléřství a jeho odůvodnění mě jako dlouholetého čtenáře „Klubu“, pražského rodáka žijícího v Rakousku přes čtyřicet let, naplnilo neporozuměním, ba, musím dokonce říci, šokovalo. Nejen naše rodina, ale i naši přátelé oceňují časopis jak po stránce obsahové, tak výtvarné, čeští přátelé ze Švédska, Německa, USA i dalších zemí včetně České republiky obdivují, často se zábleskem zájvosti v očích, při pročítání časopisu nejen rozsah, výběr, aktuálnost a mnohostrannost informací a úroveň příspěvků „Klubu“, ale i rozsáhlost jeho redakčního týmu, který demonstuje cílevědomost a soudržnost české menšiny v Rakousku.

Na tuto vizitku mohou být všichni ti, kdo mají vztah k českému národu a jeho kultuře, právem hrdí. Nevím, jak poradní sbor definuje „projekt české menšiny“, pro mne je jeho stanovisko nepochopitelné.

Pevně věřím, že poradní sbor ještě přehodnotí své rozhodnutí a neohrozí existenci tohoto dlouholetého, úspěšného českého projektu, jehož vybudování stálo hodně úsilí mnoha nadšenců a který tvoří neocenitelnou základnu podporující aktivity Čechů i Slováků v Rakousku i za jeho hranicemi.

Snížení peněžní podpory je závažná věc, najít náhradu za ztracené finanční zdroje nebude lehké. Abych alespoň trochu pomohl, rozhodl jsem se abonovat náš časopis na roky 2010 a 2011 (samozřejmě s okamžitým nevratným poukázáním zaokrouhleného obnosu). Vyjadřuji tím svou důvěru v dobrou věc, která se podle české tradice většinou podaří. Jsem přesvědčen, že neuzávám sám a že většina čtenářů přemýšlí, jak pomoci.

Hodně zdaru!

Dipl. Ing. Tomislav Vašíček

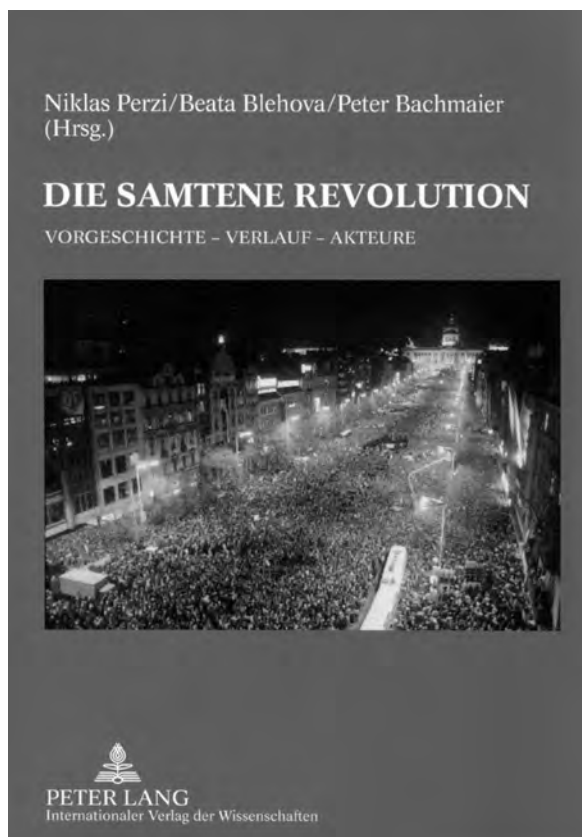
25. září 2009 se konal v restauraci u Stuchlíků již tradiční Klubový literární pořad k Evropskému dnu jazyků, tentokrát věnovaný jubileu – **Ohlas roku 1989 v české, slovenské a rakouské literatuře**. Čtení v českém (ujala se ho Marie Brandeis) a slovenském jazyce (ujala se ho Andrea Ozábalová) z děl Jana Trefulky *Bláznova čítanka*, fejetonů Jan Halady, Mirko Ryvoly *Něžná revoluce v pražských ulicích* a Júlia Satinského *Polstoročie s Bratislavou a Tristo hrmených... prvých sto!*, Jozefa Banáše *Lepší ako včera* a úryvku z knihy dokumentů Petra Placáka *Fízl*. Pořad byl zakončen přečtením příspěvku teologa Petra Žaloudka a veterinárního lékaře Miloše Ondráška *Když je z toho jelen u železné opony úplně jelen*, který jsme otiskly v minulém čísle Klubu.

Foto: Vladimír Čevela

Sametová revoluce 1989 v Českém centru

Ve středu 23. září 2009 v Českém centru představil svou historickou knihu *Sametová revoluce* spoluautor Mag. Niklas Perzi, historik a vědecký vedoucí Waldviertel Akademie. Zároveň se také ujal následující diskuse s pozvanými hosty, kterými byli Beata Blehová – historička, Vídeň, Dr. Ján Čarnogurský – právník, bývalý politik a disident, Bratislava, Přemysl Janýr – informatik, bývalý disident, Vídeň a Dr. Lukáš Valeš – politolog, Brno. Na pořad nepřišly jenom události roku 1989, ale i předchozí vývoj od roku 1968, volba prvního demokratického prezidenta a rozdělení Československé republiky, úloha komunistů v tehdejší nové vládě, otázka nezrušení KSČ, dosažené změny po roce 1989.

DIE SAMTENE REVOLUTION 1989 VORGESCHICHTE - VERLAUF - AKTEURE

autorů Niklase Perziho / Beaty Blehové / Petera Bachmaiera (vydavatel)

Cena: 24,90 eur/288 str. a CD

Der Band blickt 20 Jahre nach der Samtenen Revolution in der Tschechoslowakei auf die damaligen Ereignisse zurück. Neben Historikern, Politikwissenschaftlern und Journalisten kommen auch prominente Akteure aus der damaligen Opposition und der Kommunistischen Partei zu Wort. Dargestellt werden aber auch alternative Entwicklungsmöglichkeiten, die aufgrund der machtpolitischen Konstellationen nicht zum Zug gekommen sind.

www.waldviertelakademie.at

12. 11. 2009 byla v Rakouském kulturním fóru v Praze představena kniha *Die Samtene Revolution 1989* autorů Niklase Perziho / Beaty Blehové / Petera Bachmaiera (vydavatel). Diskuse moderované Niklasem Perzi se zúčastnili Jaroslav Hutka, hudebník a pamětník, Dr. Miroslav Vaněk, historik, Dr. Tomáš Vilímek – oba Ústav soudobých dějin AV, Praha, Václav Žák, žurnalista a vydavatel *Listů*.

4. a 5. 12. 2009 proběhlo v Lanfau sympozium pořádané Waldviertel Akademií na téma *20 let Sametové revoluce – 20 let otevřené hranice*.

Svatováclavské posvícení

Koncem září se na českém velvyslanectví ve Vídni pořádalo již tradiční Svatováclavské posvícení, mj. za účelem prezentace výrobků různých regionů České republiky. Vystavovatelé, kteří byli letos spokojeni se zájmem rakouských partnerů, zde měli možnost představit své výrobky, navázat obchodní styky, setkat se ze zástupci obchodních řetězců a manažerů. Obchodníci i veřejnost si během posvícení pochutnala na vystaveném zboží. Mnozí hosté využili této příležitosti k zakoupení dárků z ruční výroby nebo perníkových produktů. Cimbálová muzika, tahací harmonika a ochutnávky vín zpestřily příjemný průběh večera nabitého velvyslanectví.

Spomienky na revolučný rok 1989

17. novembra 2009 uplynulo od nežnej revolúcie 20 rokov a v predvečer tohoto jubilea sa pod záštitou prezidenta Slovenskej republiky Dr. I. Gašparoviča a prezidenta Rakúskej spolkovej republiky Dr. H. Fischera konal slávnostný koncertný večer v Musikvereinu.

Na spomienkovom koncerte odznela Beethovenova *9. symfónia*. Symfonický orchester Bruna Waltera a Český filharmonický sbor z Brna dirigoval J. M. Händler, sólové časti symfónie odzneli v podaní slovenských sólistov T. Kružliakovej, M. Porubčiakovej, Š. Kocána a ďalších.

Po slávnostnom koncerte sa konala krátka tlačová konferencia za účasti prezidentov Slovenskej a Rakúskej republiky. Na slávnostnej recepcii boli prítomní Dr. I. Gašparovič, Dr. H. Fischer, Dr. P. Lizák, veľvyslanec Slovenskej republiky vo Viedni, ako aj veľvyslanci ďalších republík Jose Maria Pons Irazazabal, veľvyslanec Španielskeho kráľovstva, Dr. Mossino Spinatti, veľvyslanec Talianskej republiky ako aj ďalšie osobnosti spoločenského života.

Na recepcii autorka článku mala možnosť osobne sa zoznámiť s pánom Františkom Mikloškom, ktorý bol jedným z organizátorov a účastníkov Nežnej revolúcie v roku 1989.

Na recepcii boli prítomné aj osobnosti, ktoré majú blízky vzťah k Slovenskej a k Českej republike alebo ich predkovia pochádzajú z týchto republík, napr. Dietmar Greiser, spisovateľ, a Gery Keszler, organizátor Lifeball, ktorého prastarí a starí rodičia pochádzajú zo Znojma a Prahy. S týmto príjemným pánom mala autorka tiež možnosť zoznámiť sa.

Pripravila Dr. K. Ozábalová

Spomienka na Luciu Popp

Slovenský inštitút na Wipplingerstraße začiatkom novembra pripravil hudobný skvost, ktorý bol venovaný nedožitým 70. narodeninám slovenskej opernej speváčky Lucie Popp. Do viedenského Musikvereinu prišli na Luciu Popp spomínať a spievať mladí operní speváci a speváčky M. Masaryková (soprán), D. Šlepkovská (mezzosoprán), T. Juhás (tenor), Š. Kocán (bas). Na klavíri umelcov sprevádzal D. Brunovský. Na slávnostnom večeri odzneli hudobné diela, ktorými sa preslávila Lucia Popp. Na spomienkovom koncerte bol prítomný aj veľvyslanec Slovenskej republiky vo Viedni Dr. P. Lizák s manželkou a organizátorka koncertu, riaditeľka Slovenského Inštitútu, Dr. V. Polaková.

Lucia Popp

Pripravila K. O.

Kulaté stoly

V rámci Klubové spolupráce s Českým centrem ve Vídni proběhlo na půdě Centra několik večerů věnovaných vzpomínce na tzv. sametovou revoluci, ve kterých se přední osobnosti z různých oblastí života ohlíží za dvěma desetiletími demokracie.

6. října 2009 také ve spolupráci se Slovenským institutem diskutoval český spisovatel, autor příběhů o osudech politických vězňů a také skaut **Jiří Stránský** se slovenským humoristou, hercem a moderátorem **Milanem Lasica**. Pořad bravurně s humorem moderoval současný velvyslanec České republiky v Rakousku **Jan Koukal** v českém a slovenském jazyce. Jak sám vysvětlil, studoval totiž v Bratislavě, a proto je mu jazyk i slovenské prostředí blízké.

K tomu, aby mohli zhodnotit uplynulých dvacet let, se oba hosté vrátili až do doby dětství.

Milan Lasica: „Jsem z generace, která se již narodila v nesvobodě. Když jsem začal chodit do školy, bylo již po válce a ve třídě na stěně visely obrazy Masaryka a Beneše. Zanedlouho ty obrazy ze školní stěny zmizely a nahradil je portrét Klementa Gottwalda. Před vyučováním jsme se přestali modlit a začali jsme zpívat *Píseň práce*, přestali jsme chodit do Skautu a Sokola a uvázali nám kolem krku pionýrské šátky. Svobody jsme se dožili, ale neudělali jsme zas tak moc pro to, abychom ji získali. Dá se říci, že nám do jisté míry spadla do klína. Že jsme ji utrpěli. Následky tohoto faktu se projeví hned na začátku. V maličkostech i ve vážnějších věcech.“

Oba hosté se shodli v názoru, „že se svobodou jsme se ještě stále nenaučili komunikovat na takové úrovni, jakou si zaslouží. Některým dnešním politikům chybí pokora a mravnost.“

Milan Lasica: „Pokud žijete ve svobodě, nepřemýšlíte o ní. Pokud v ní nežijete, toužíte po ní, nebo, to je ta druhá možnost, o ní nevíte, a tak vám ani nechybí.“

Jiří Stránský je český spisovatel, scénárista, dramatik a překladatel

Jiří Stránský byl roku 1953 byl zatčen a obviněn z velezrady. Ve vězení prošel několika pracovními tábory včetně jáchymovských uranových dolů. Roku 1960 byl amnestován, od roku 1965 pracoval u Benziny, při této práci externě spolupracoval jako asistent s filmovým studiem Barrandov. Byl znovu odsouzen, po návratu z vězení pracoval dále u Benziny až do roku 1990 a v této době také dále externě spolupracoval s filmem. Po roce 1989 začal znovu publikovat především v *Literárních novinách*, *Listech* a *Lidových novinách*, roku 1990 se stal spisovatelem z povolání, ale ještě téhož roku přijal nabídku vedoucího v zahraničním oddělení Českého literárního fondu. Roku 1992 byl zvolen prezidentem Českého centra Mezinárodního PEN klubu a roku 1995 se stal předsedou Rady Národní knihovny, které předsedal do roku 1998.

Milan Lasica je slovenský humorista, dramatik, spisovatel-prozaik, textař, herec, režisér, moderátor a zpěvák

V letech 1964-1967 pracoval jako dramaturg Československé televize, v letech 1967-1971 byl členem Divadla Korzo v Bratislavě, v letech 1971-1972 divadla Večerní Brno, v letech 1972-1978 zpěvohry Nové scény v Bratislavě. Od roku 1982 byl uměleckým šéfem Štúdia S, kde dnes působí jako ředitel.

Manželka **Magda Vášáryová** je slovenská herečka a diplomatka. V roce 1977 podepsala spolu s dalšími umělci tzv. Antichartu. Po roce 1989 se stala velvyslankyní ČSFR v Rakousku. Nyní je poslankyní Parlamentu Slovenské republiky (Národní rada Slovenské republiky). Hovoří plynule šest jazyky.

Kulatý stůl: Milan Lasica, Jan Koukal a Jiří Stránský

Poslankyně Magda Vášáryová v hovoru s Marií Brandeis – Kulturní klub

15. října 2009 diskutoval zpěvák folkových písní, autor a malíř **Vlasta Třešňák** s redaktorkou **Alenou Zemančíkovou**, redaktorkou Českého rozhlasu.

Ve vztahu k oficiálnímu režimu byl **Vlastimil Třešňák** nesmlouvavý a přímočarý. Po roce 1974 mu byla zakázána jakákoliv veřejná činnost (mimo jiné se angažoval v bytovém divadle Vlasty Chramostové a podepsal Chartu 77). Opět byl nucen střídat nejrůznější zaměstnání. Po výsleších u StB a normalizačních represích odešel do emigrace do Švédska (1982), později se přestěhoval do Německa. Od roku 1995 žije převážně v České republice. Třešňák se vždy pohyboval spíše v okruhu undergroundu. Melodie jeho písní i kytarový doprovod jsou maximálně jednoduché, což posluchačům umožňuje koncentrovat se na text. Jeho zpěvácká interpretace je v českém folku patrně nejexpresivnější, vždy emocionální a tím pro posluchače suggestivní. Od sedmdesátých let též pravidelně spolupracuje s různými cikánskými hudebníky, především s muzikantskou rodinou Kormanových.

Alena Zemančíková napsala řadu scénářů o osobnostech a kulturních úkazech západočeského kraje, věnuje se i literární a divadelní publicistice a kritice. V roce 2004 získala rozhlasovou cenu Prix Bohemia Radio v kategorii Literární pořad za pořad *Lukava*. Prozaické texty publikuje v kulturních periodikách (*Literární noviny*, *Salón Práva*, *Týdeník Rozhlas*), v rozhlasovém vysílání, v povídkovém souboru nakladatelství Listen *Nech mě žít*, ve sborníku *Literárních novin Povídka roku 2006* a v antologii *Ty, která píšeš* (2008). Odborně se věnuje divadelní a literární kritice a teorii rozhlasové slovesné tvorby a mluveného slova. V současné době žije v Praze a pracuje v Českém rozhlase Vltava jako redaktorka literárně dramatické redakce.

27. října 2009: Fotografie k událostem roku 1989: Bohdan Holomíček – Fotografie včera a dnes. Komentovaná diaprojekce prominentního českého fotografa a disidenta. „Fotograf přátelských setkání, zachycující pozitivní situace, okamžiky milosti, záblesky lásky za magického přispění světla.“

Bohdan Holomíček je současný český dokumentární fotograf. Fotografoval od roku 1958 a poprvé vystavoval v roce 1969. V sedmdesátých letech se seznámil s Václavem Havlem a jeho manželkou, kteří nedaleko Janských Lázní vlastní dům v Hrádečku u Trutnova, a fotografuje mimo jiné osoby a dění v kultuře nezávislé na komunistickém režimu. V roce 1995 mu nakladatelství Torst vydalo monografii. V roce 2000 ve stejném nakladatelství vyšla kniha Antonína Dufka *Bohdan Holomíček*.

19. listopadu 2009 diskutoval český žurnalista, politik **Luboš Dobrovský** s **Johny Krčmářem**, žurnalistou žijícím ve Vídni (ČTK, Reuters), pořad moderovala **Petra Krčmářová**.

Bývalý ministr a velvyslanec Luboš Dobrovský připomněl spontánní demonstraci v pondělí 20. listopadu 1989, kdy přišlo na Václavské náměstí v Praze kolem 100 000 lidí. V té době už začala divadelní a studentská stávka, ale komunistické vedení zřejmě ještě žilo v naději, že se situace uklidní a že demonstrace nebudou dál pokračovat tak, jak se stalo na počátku roku, kdy demonstrace také přestaly. To, že se sešlo tolik lidí, byla razantní a i překvapivá změna proti předchozím několikatisícovým demonstracím. Komunisté se už nesnažili zasahovat, policie jen hlídala

mosty, aby se demonstranti nedostali na Hrad. Policejní kordon hlídal také sídlo policejních složek v Bartolomějské ulici a Ústřední výbor KSČ. V pondělí 20. listopadu vyšlo ráno necenzurované *Svobodné slovo*, které o událostech informovalo. I další média se pak začala vymykat komunistické kontrole. Luboš Dobrovský nesouhlasí s názory, že hlavním impulsem k prvnímu masovému shromáždění byla fáma o mrtvém studentovi při zásahu proti demonstraci na Národní třídě v pátek 17. listopadu. Rozhodující roli to nesehrálo, protože všechna důležitá rozhodnutí už padla, už 18. listopadu byla při demonstraci na Národní třídě vyhlášena generální stávka. Je také názoru, že Helsinský proces měl na revoluci nesporný vliv.

Luboš Dobrovský, Petra Krčmářová, Johny Krčmář

Helsinský proces

V letech 1975-1989 probíhaly diskuse, během kterých se různé skupiny kritizující režim odvolávaly na závěrečný bod z Helsinek, když v komunismu narážely na nedodržování základních lidských práv.

Vyslovil se k tajné schůzce Václava Havla s komunistickým předsedou vlády M. Čalfou, který setkání inicioval, a nabídl Václavu Havlovi spolupráci při prosazení jeho prezidentské kandidatury ve Federálním shromáždění. Vnímál Čalfu jako inteligentního, schopného a loajálního politika, který novou vládu, která nebyla na tuto skutečnost připravena, procesovou práci v poslanecké sněmovně naučil.

Poznámka: 10. prosince 1989 byla nově ustanovena (21členná) federální vláda v čele s M. Čalfou, v níž poprvé byli komunisté po jednačtyřiceti letech v menšině (jen deset členů KSČ, z nichž tři ještě ukončili do ledna 1990 členství v KSČ, sedm nestraníků, po dvou za socialisty a lidovce), složila slib do rukou prezidenta G. Husáka; byl to jeho poslední oficiální akt. Vznikla „vláda národního porozumění“.

Vzpomněl také rozdělení Československa, které si doslova „vydupal“ bývalý slovenský premiér Mečiar, a vyzdvihl v tomto případě dobrou práci Václava Klause, věnoval se otázce nezrušení KSČ a ohodnotil vývoj v ČR jako uspokojivý.

John Krčmář se vrátil k událostem v roce 1968, kterých byl jako redaktor ČTK přímým svědkem, do doby obsazení ČSSR vojsky Varšavské smlouvy. Jako již reportér Reuters vnímal rozdělení Československa trochu z jiného hlediska jako společného rozhodnutí mezi Mečiařem a Klausem. Byl stejného názoru, že volba Václava Havla českosloven-

ským prezidentem byla správná, v té době neměl Alexander Dubček již co říct.

(Redakční poznámka: Následovaly nejrůznější dotazy a k jednomu z nich jsme našli v článku My a oni? My s nimi? Nebo my proti nim? – Jak se Češi stavějí k migrantům? redaktorky ČR Mileny Štráfaldové možná hledanou odpověď.)

Luboš Dobrovský je novinář a politik, překladatel z ruštiny a polštiny, bývalý ministr obrany. Vstoupil do komunistické strany a v letech 1959 až 1968 byl redaktorem Československého rozhlasu. Poté do roku 1989 pracoval v dělnických profesích. V roce 1970 byl vyloučen z KSČ a později se stal signatářem Charty 77. Na přelomu let 1989 a 1990 byl mluvčím Občanského fóra, od ledna do června 1990 působil jako mluvčí ministerstva zahraničních věcí. Od října 1990 do června 1992 byl ministrem obrany Československé federativní republiky. Poté byl do února 1996 vedoucím Kanceláře prezidenta republiky Václava

Havla. V letech 1996 až 2000 byl českým velvyslancem v Ruské federaci.

Jan „Johny“ Krčmář, Österreicher tschechischer Herkunft, wurde aus der Juridischen Fakultät der Universität Prag ausgeschlossen, arbeitete in verschiedenen Handwerks-Jobs, darunter Holzfäller, Stahlarbeiter, später freiberuflicher Übersetzer. Von 1965-1969 Redakteur der tschechoslowakischen Nachrichtenagentur ČTK (war Autor der letzten zwei Berichte der ČTK, als die Russen im August 1968 in das Gebäude eindringen). Trat 1969 ins Reuters Büro in Prag ein, wurde 1981 gezwungen, die Tschechoslowakei zu verlassen und nach Wien transferriert. In Wien arbeitete Krčmář als Reuters Korrespondent für Zentral- und Ost-Europa. 1995-1998 Büro-Leiter von Reuters in der Slowakei mit Sitz in Bratislava. Seit 1998 in Pension – lebt in Wien.

Foto: Vladimír Čevela

Nadstandardně ošetřený Zdravý nemocný

Divadelní spolek Vlastenecká omladina představil v sobotu 14. listopadu v divadelním sále školy Školského spolku Komenský svou inscenaci Molièrovu hry *Zdravý nemocný*. Nemalý počet diváků tak mohl zhlédnout příběh o věčném hypochondrovi Arganovi, jenž neváhá sáhnout hluboko do svého měšce, aby si mohl dopřávat předražené klystýry, které ho podle jeho lékařů mají vyléčit. Návštěvníci představení se mohli zasmát poštilému Arganovu plánu provdat svou dceru za přehnaně dychtivého syna svého lékaře a oženit svého syna s o patnáct let starší dcerou lékárníka, aby měl zajištěnou stálou a levnou lékařskou péči. A že se diváci nasmáli vydatně! Jak by také ne, když herci věnovali svým postavám nemalou dávku nadšení a komediálního talentu.

Režisér Zdeněk Homolka angažoval kromě stálých členů spolku také „externistu“ Zbyňka Hádera ze spřáteleného divadla v jihomoravských Boleradicích. Že to byla výborná volba, potvrdil nadšený potlesk publika ozývající se několikrát i na otevřené scéně. Patřil však nejen jemu – skvělé výkony podali také ostatní herci. Dokonce ani samotný režisér při rozdělování rolí také nezůstal zkrátka – svěřil si roli Harlekýna uvádějícího celé představení – verše, které své roli sám napsal, potěšily a pobavily zároveň, stejně jako humor, jímž celou hru okořenil a nenásilně přiblížil dnešnímu publiku. Scéna a kostýmy si v ničem nezadaly s profesionálním divadlem, díky nadšení herců i diváků však byla atmosféra představení mnohem příjemnější než při leckteré návštěvě profesionálního divadla. Herci zkrátka svému *Zdravému nemocnému* věnovali nadstandardní péči.

Po vydařeném představení se samozřejmě slavilo. Také diváci, kterých bylo podle slov Omladinářů nejvíce za poslední roky, mohli společně s herci pokračovat v zábavě – povídat si, tančit, zpívat a občerstvit se nápoji a pokrmy připravenými členy spolku. Vlastenecká omladina tak dokázala, že své příznivce umí nejen pobavit, ale také nakrmit.

Všem, kteří se na představení podíleli, patří obrovský dík. Nejen za umělecký zážitek, ale také za to, s jakým nad-

šením udržují i tady ve Vídni češtinu jako živý jazyk určený ke komunikaci i k pobavení. A tak jakkoliv se název divadelního spolku může zdát v dnešní době příliš patetický, nenechte se zmást – nejde o žádný přežitek z minulých století – v Omladině to totiž pořádně žije!

Jana Eichlerová

Foto: V. Čevela a G. Worring

Zatýkáni antifašistů po připojení Sudet k Německu, Aš, 1938, katalog k výstavě, vydalo Muzeum města Ústí nad Labem v roce 2008 v rámci projektu „Dokumentace osudů aktivních odpůrců nacismu, kteří byli po skončení druhé světové války postiženi v souvislosti s opatřeními uplatňovanými v Československu proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu“

Protifašistická demonstrace, Ústí nad Labem, 1933, katalog k výstavě, vydalo Muzeum města Ústí nad Labem v roce 2008

Rudolf Sieber byl syn německé rodiny z Ústí nad Labem. Po uchopení moci Adolfem Hitlerem a odchodu manželů do USA byli jeho rodiče žijící v Ústí nad Labem vystaveni nenávisti nacistů. Hned po skončení války v uniformě americké armády navštívila herečka, která svým herectvím a šarmem povzbuzovala bojovnou morálku amerických vojáků přímo na frontě, naposledy Ústí nad Labem. Ale už v září 1945 se Sieberovi rodiče ocitli s dalšími odsunutými Němci z Československa v nuzných podmínkách internačního tábora v Lipsku. Dietrich proto využila svého vlivu v americké armádě, aby jim zajistila lepší životní podmínky.

Filmový producent a režisér Rudolf Sieber, manžel herečky Marlene Dietrich, a jejich dcera Marie, okolo roku 1933

(Zkráceno z katalogu výstavy)

Zapomenutí hrdinové ...také oni byli proti fašismu

Byli občany a občankami Československa, ve své vlasti aktivně bojovali proti nacionálnímu socialismu, a přesto se jim nedostalo náležitého ocenění: němečtí antifašisté v českých zemích. Putovní výstava *Zapomenutí hrdinové* vypráví o činnosti a osudech těchto lidí. V rámci jejího otevření se 4. listopadu 2009 za velkého zájmu veřejnosti konala v Hlavní knihovně vídeňské Univerzity pódiová diskuse na dané téma.

Diskutanti: Ondřej Matějka – občanská iniciativa Anti-komplex, Praha; Oliver Rathkolb – přednosta Institutu pro současné dějiny Vídeňské univerzity (mj. zpracoval archiv bývalého spolkového kancléře Dr. Bruna Kreiského), Vídeň; Jana Stárek – historička, Vídeň; Petra Stuiber – publicistka, Der Standard, Alena Wagnerová – spisovatelka, Německá republika. Moderace se ujal šéfredaktor Radia Praha Gerald Schubert. Přítomné přivítal osobní vzpomínkou na smutné osudy vlastní rodiny žijící v Ostravě Georg Winckler, rektor Univerzity Vídeň. I přes antifašistickou činnost byl jeho otec z bývalého Československa vypovězen, Rakousko, kde žila jeho rodina, ho nepřijalo. I přes nedůstojné vyrušování z řad lidí, kterým české pojmenování Ostravy nebylo po libosti, rektor vášně utlumil a své vzpomínání i vysvětlení, proč tedy používá českého názvu, za potlesku dokončil.

Projekt *Dokumentace osudů do dnešního dne* byl iniciován v roce 2005 Českou republikou, poté co vláda (bývalý premiér Jiří Paroubek ve Vídni) vyslovila veřejné uznání a omluvu za spáchanou křivdu a uvolnila potřebné dotace. K začátkům a průběhu projektu promluvil Jiří Čisťecký, šéf sekce Střední Evropa Ministerstva zahraničních věcí ČR. S výstavními panely s dramatickými osudy jedinců a k výstavě samé promluvil a výstavou provedl kurátor výstavy *Zapomenutí hrdinové* Tomáš Okurka z Městského muzea v Ústí nad Labem. Maria Seissi, vedoucí Univerzitní knihovny a archivu, informovala přítomné, že tato knihovna je největší vědecká knihovna v Rakousku spravující 6,7 milionů knih. Knihovna nabízí také nepřehledné množství informací elektronickou formou. Čtenářům Klubu známa vídeňská historička Jana Starek seznámila posluchače se svým dílčím úkolem k výstavě – interview s bývalými ob-

čany Československa žijícími v Rakousku či s jejich rodinnými příslušníky, např. s osudem Leo Zahela či příběhem příslušníka slavného šlechtického rodu Heinricha Haugwitz (mj. ukryl na svém zámku v Náměšti nad Ostravou archiv českého tělovýchovného spolku Sokol), což vždy nebylo emočně i časově jednoduché. Diskuse k tomuto velice citlivému úseku společných dějin byla vedena na akademické úrovni, byla konstruktivní a natolik rozmanitá, že není možné bez slovního záznamu a pro nedostatek místa otisknout fundované výklady a názory každého diskutanta.

Výstava a pódiová diskuse proběhla ve spolupráci Institutu pro současné dějiny Vídeňské univerzity, Českého centra Vídeň, Národního archivu, Bank Austria Creditanstalt a Muzea města Ústí nad Labem.

Více informací k výstavě: Muzeum města Ústí nad Labem, www.zapomenutihrdinove.cz.

Výstava *Grenzgeschichten. Fall des Eisernen Vorhangs*

3. listopadu 2009 byla otevřena dokumentární výstava *Příběhy hranice. Pád železné opony*, kterou připravilo Forschungszentrum für historische Minderheiten (FZHM). Návštěvníky a hosty přivítala Mag. Regina Wonisch, která také informovala o svých pohnutkách při přípravě této výstavy, jejíž je kurátorkou. S uceleným zpětným i dnešním pohledem na příčiny pádu železné opony z politického nadhledu evropského socialisty a také z pohledu ekonoma a též s dalším vývojem situace dnes demokratických států Polska, Německa, Slovenska či České republiky seznámil pozorné posluchače ve svém referátu dr. Alfred Gusenbauer. Pojem „hranice“ probral ze všech možných hledisek as. prof. Eduard Staudinger. V rámci této výstavy bylo v kooperaci s Filmovým archivem Austria promítnuto na třicet retrospektivních filmů různé provenience.

Film *Kolja*

V rámci projektů *Dvacet let demokracie* byla ve spolupráci s ZÚ a ČCV na velvyslanectví 9. listopadu 2009 promítnuta hořká filmová komedie *Kolja* z roku 1996 na námět Pavla Taussiga režiséra Jana Svěráka a scénaristy Zdeňka Svěráka. Lidský příběh vztahu starého mládence-hudebníka k přiřazenému šestiletému ruskému synovi Koljovi se odvíjí na pozadí politických změn v ČSSR mezi lety 1968-1989. Příběh vyvrcholí koncertem Smetanovy *Vltavy* pod taktovkou exulanta dirigenta Rafaela Kubelíka v již demokratickém Československu. I když Klub *Kolja* již v rozmezí let několikrát promítal, neztratil nic na své výpovědi a také diváci o něj právem neztratili zájem. V roce 1996 získal Oskara za nejlepší cizojazyčný film.

Dvadsať rokov po

11. novembra sa uskutočnilo sympóziu pod názvom *Dvadsať rokov po* v Diplomatickej akadémii vo Viedni. Sympóziu sa konalo pod záštitou Slovenského veľvyslanectva, Slovenského inštitútu, BMEIA vo Viedni, Rakúsko-Slovenskej spoločnosti a Diplomatickej akadémie vo Viedni. Na sympóziu boli prítomní priami účastníci Sa-

metovej revolúcie Dr. E. Busek, Dr. E. Brix, Dr. W. Persché, Dr. J. Čarnogurský, Dr. P. Kresánek, E. Vášáryová, prof. M. Porubiak, J. Krčmář, K. Földvári, Dr. I. Marton a Z. Mistríková.

Pripravila Dr. K. Ozábalová

Slávnostný koncert

16. novembra v predvečer výročia Sametovej revolúcie sa vo Wiener Musikvereine uskutočnil slávnostný koncert – *Deviata symfónia* od Ludwiga von Beethovena, na ktorom vystúpili M. Porubčiaková, T. Kružliaková, P. Brešlik a Š. Kocián, dirigent Jack Martin Händler.

Pripravila Dr. K. Ozábalová

Symposium *Die „Wende“ vor zwanzig Jahren und die Volksgruppen / „Obrat“ před dvaceti lety a národnostní menšiny*

Wiener Arbeitsgemeinschaft für Volksgruppenfragen – Volksgruppeninstitut / Vídeňské pracovní společenství pro národnostní otázky uspořádalo 12. listopadu ve Staré radnici / Alten Rathaus ve Wipplingerstrasse sympozium na téma „*Obrat*“ před dvaceti lety a národnostní menšiny. Na přípravě sympozia se za česko-vídeňskou stranu podílel Kulturní klub, který také prezentoval jako pamětníky této doby historičku dr. Janu Stárek a Dipl. Ing. Vašíčka (připomínáme, že v minulém čísle Klubu byl uveden obsáhlý rozhovor s panem Vašíčkem a jeho manželkou). Jako referent s českým příspěvkem byl pozván český historik dr. Stanislav Brouček, který ale kvůli důležitému termínu v Akademii věd ČR nestačil do Vídně na sympozium včas dorazit. Jeho příspěvek na téma *Domácí postoje k zahraničním Čechům v novodobých dějinách se zaměřením na rok 1989* v jeho zastoupení přečetl Richard Basler, Kulturní klub. Příspěvek, který vzbudil všeobecný zájem, bude také otisknut v maďarském tisku. K udanému tématu referovali např. státní sekretář Dr. Boris Jesih, Slovinsko, nebo historik Dr. Géza Jeszenszky, bývalý ministr zahraničí Maďarska v zastoupení. I přes pozdní hodinu bylo oběma pamětníkům kladeno množství otázek, jež byly zodpovězeny nejen fundovaně, ale i s jistou dávkou entuziasmu.

Senátor Karel Schwarzenberg vyznamenán

Institut pro Dunajský prostor a střední Evropu – IDM a Spolkové ministerstvo pro vědu a výzkum udělilo 24. listopadu 2009 Cenu střední Evropy 2009 českému senátorovi Karlu Schwarzenbergovi. V slavnostním sále paláce zemského sněmu Dolních Rakous v Herrengasse pozdravil přítomné dr. Erhard Busek, laudatio pronesl dr. Jiří Gruša. Tato cena byla již udělena např. prof. Juraji Sternovi, rektorovi Ekonomické univerzity Bratislava, nebo Daně Němcové, poslední mluvčí Charty 77. Český senátor Karel Schwarzenberg cenu obdržel jako bývalý předseda zástupců Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva, bývalý kancléř prezidenta Václava Havla a bývalý ministr zahraničí ČR. „Cenu“, kterou uděluje IDM od roku 1994, převzal Karel Schwarzenberg z rukou dr. Erharda Buseka, předsedy představenstva IDM a bývalého rakouského vicekancléře, ministra vědy a ministra kultury. K četným gratulantům se připojili i zástupci Kulturního klubu Helena Basler a Marie Brandeis.

V dalším čísle Klubu otiskneme interview s Karlem Schwarzenbergem o tomto vyznamenání.

Foto: Vladimír Čevela

Výstava Wenzel von Böhmen – Heiliger und Herrscher

25. listopadu 2009 byla v Prunksaalu rakouské Národní knihovny / ÖNB otevřena výstava *Wenzel von Böhmen – Heiliger und Herrscher / Český Václav – svatý a panovník*. Četné hosty v přeplněném sálu přivítala generální ředitelka knihovny dr. Johanna Rachinger a sponzor výstavy, generální ředitel Pojišťovny UNIQA AG, dr. Konstantin Klien. Výstavu otevřel spolkový prezident dr. Heinz Fischer, slavnostního projevu se ujal senátor Karel Schwarzenberg.

Knížní umění raného novověku, poprvé veřejnosti představený rukopis o životě sv. Václava s třiatřiceti zachovanými miniaturami se sbírky UNIQA ve srovnání s manuskriptem pražského malíře Matthiase Hutského z roku 1585 ze sbírky ÖNB, vzácné historické dokumenty, mezi nimi například tzv. Krumlovský obrazový kodex ze 14. století, jsou jedny z mnoha vystavených exponátů. Kurátorem výstavy je dr. Andreas Fingernagel.

Výstava je otevřena do 31. ledna 2010. Prunksaal ÖNB, Josefsplatz 1, 1010 Wien, tel.: 534 10-0, www.onb.ac.at.

Otevřeno: Út – NE 10:00-18:00, ČT 10:00-21:00.

Dr. Konstantin Klien, dr. Johanna Rachinger, dr. Heinz Fischer

Karel Schwarzenberg při slavnostním projevu v ÖNB

Foto: Vladimír Čevela

NSS zrušil územní plán Břeclavska se spornou silnicí do Vídně

Nejvyšší správní soud zrušil územní plán Břeclavska, jehož nejspornější částí je trasa silnice R52 mezi Brnem a Vídní. Silnice R52, která má spojit Brno s Vídní, patří ke kontroverzním dopravním stavbám. Spory se vedou především o to, zda rozšířit silnici I/52 z Brna do Mikulova, nebo využít dálnici D2 z Brna do Břeclavi a odtud postavit přípojku na státní hranice. Variantu přes Břeclav dlouhodobě prosazují ekologové, kteří se bojí poškození přírody u Novomlýnských nádrží a Chráněné krajinné oblasti Pálava. Na vyjádření Nejvyššího správního soudu čekala Evropská komise, která již dříve postup českých úřadů při schvalování územního plánu Břeclavska kritizovala. Do vyjasnění celé věci na soudní úrovni proto odmítla spoluúčast evropských peněz na projektu. Rakouská vláda letos v létě avizovala, že svou část rychlostní silnice dokončí podle plánu i přes dopady krize a škrty v rozpočtu. Rakušané totiž na své části dálnice již pracují. Poslední úsek by měl být dostaven v roce 2013.

Karl Musil slaví 70

První sólový tanečník Vídeňské státní opery oslavil počátkem listopadu sedmdesáté narozeniny. Bohatý život Karla Musila vychází v knižní podobě – vzpomínky *Kleiner Mann, wie hoch das Bein* vycházejí v nakladatelství Böhmlau Verlag. Biografie je plná zážitků a dojmů ze setkání s osobnostmi z různých oblastí společenského života – od baletu až po politiku. Karl Musil se narodil 3. listopadu 1939 ve Vídni. Navštěvoval školu Komenský v 16. vídeňském okrese a vyrůstal v Sokole. Jeho matka zpívala v českém pěveckém sboru Lumír.

VÝROČÍ

24. července 1854 se narodil ve Vídni český krajan prof. **Konstantin Jireček**, který se stal v Bulharsku reformátorem tamního školství a napsal první dějiny bulharského národa. Vrátil se po letech do Vídně, aby se ujal úřadu vedoucího katedry slovanské filozofie a historie na Vídeňské univerzitě. Zemřel 10. ledna 1918 ve Vídni.

3. května 1879 se narodila ve Vídni manželům prof. Tomáši Garrigue Masarykovi a jeho manželce Charlottě dceři **Alice Masarykové**.

24. října 1904 se na žádost vídeňských Čechů usnesl rakouský říšský soud na tom, že Zemská školní rada vídeňská musí otevřít **dvacet českých veřejných škol ve Vídni** pro 5 177 školou povinných dětí. Soud přitom konstatoval, „že Čechevé vídeňští nejsou národním kmenem a že česká řeč není ve Vídni řečí v zemi obvyklou“.

26. září 1919 bylo ve Vídni otevření první české soukromě reálné gymnázium.

5. září 1924 se ve Vídni narodil **Josef Boček**, dlouholetý předseda krajského ochotnického spolku Vlastenecká omladina. Zemřel ve Vídni dne 14. května 2005.

2. listopadu 1924 byla otevřena **první česká sokolovna** ve Vídni.

23. července 1934 zemřel ve Vídni **Jan Havlíček-Trenčán**, nestor česko-vídeňských malířů. Narodil se v roce 1856 v Brně a malířství vystudoval ve Vídni u profesora Hlaváčka.

20. října 1949 bylo ve Vídni založeno **Sdružení Čechů a Slováků**.

30. října 1974 byl ve Vídni v Rakousku založen nový krajský spolek **Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku**.

4. května 1994 byl ve Vídni při spolkovém kancléřství Rakouské republiky zřízen český poradní sbor – tzv. **Beirat**.

S použitím bulletinu ČSÚZ/-jk-

VZPOMÍNKA

Osvald Polívka (24. 5. 1859, Enns u Lince, Rakousko – 30. 4. 1931, Praha)

Po absolvování pražské techniky byl O. Polívka zaměstnán u Achille Wolfa, od roku 1885 několik let asistoval u Josefa Zítka a od roku 1890 byl samostatně činný architekt. Zprvu spolupracoval s Antonínem Wiehlem na neorenesanční stavbě Pražské městské spořitelny na Starém Městě

pražském (1892-1894), neorenesanční byla rovněž bývalá Zemská banka, kterou v letech 1894-1896 postavil na Příkopech v Praze. Na její výzdobě se podílel Mikoláš Aleš, S. Sucharda a Celda Klouček. Po dvou letech byl Polívka pověřen stavbou Živnostenské banky (zbořena), na níž se již projevil prvky neobarokní. Ty plně rozvinul až na Městské pojišťovně (dnes Ministerstvo obchodu) na Staroměstském náměstí (1899-1901), která nahradila po

asanaci starší barokní budovu. Největší význam však mají až Polívkovy stavby ovlivněné modernou, secesní Novákův dům ve Vodíčkově ulici (1901-1904), budova Pojišťovny Praha na Národní třídě (1903) a pozdější sousední dům Topičova nakladatelství (do 1908). Na výzdobě těchto budov se rovněž podíleli významní čeští umělci: malíř Jan Preisler a sochař L. Šaloun. Zároveň Šaloun a J. Mařatka sochařsky obohatili i další stavbu, budovu Nové radnice na Mariánském náměstí (1906-1911). S Antonínem Balšánkem vybudoval Obecní dům (kde navrhoval předně interiéry). Ve své době také Polívkovy secesní stavby dávala avantgarda za příklad špatné moderny. V pozdějším díle (druhý palác Zemské banky na Příkopech, 1908-1911) se odvrátil od moderny směrem ke střízlivějšímu neoklasicismu, ovšem ještě s výraznými prvky neorenesance. Po vzniku Československa se už šedesátiletý Polívka významněji neuplatnil, nicméně bizarnost a ornamentálnost jeho architektonického projevu dodnes dotváří malebnost pražské scenérie a s novou vlnou zájmu o secesi se kritika avantgardy dvacátých let jeví jako přehnaná.

Jaromír Krejcar (25. 7. 1895, Hundsheim, Rakousko – 5. 4. 1949, Londýn, Anglie)

Spolkový dům Jednoty soukromých úředníků
Praha – Vinohrady, 1930-1931

Architekturu studoval u Jana Kotěry na pražské Akademii výtvarných umění, v roce 1922 se stal členem uměleckého spolku Devětsil. Krejcar jako jeden z prvních v Čechách razil v projektech budov určených k bydlení, rekreaci, kultuře

a administrativě, v urbanistických návrzích, v teoretických a kritických textech pojetí funkcionalistické architektury jako paralely moderní průmyslové civilizace, techniky a sociálně spravedlivé společnosti. Krejcarovo pojetí avantgardní architektury bylo inspirováno moderní poezií letadel nebo zaoceánských parníků. Uplatnila se např. v jeho prvním projektu vily Vladislava Vančury (1924) aj. Hold elektrickému světlu vzdal Krejcar, a to Československým pavilonem na mezinárodní výstavě v Paříži (1937). Budova s plně proskleným zevním pláštěm a s dominantou vysoké věže, sestavená z kovových částí a připomínající lodní stěžeň, byla působivá zvláště v noci, když zářila jako maják. S pařížským pavilonem kontrastuje letní dům ve Frenštátě pod Radhoštěm (1939-1940, zbořen 1985), připomínající domky, jaké v závěru své životní dráhy projektoval Jan Kotěra. Po druhé světové válce působil Krejcar krátce jako profesor brněnské architektury, roku 1948 emigroval do Londýna.

František Weyr (25. 4. 1879 Vídeň – 29. 6. 1951, Brno)

Český právník, právní filozof, státovědec, statistik. František Weyr patřil mezi vynikající zemské úředníky, kteří přešli plně do služeb nového státu a zapojili se do budování jeho správních i vědeckých organizací. Vystudoval práva na české univerzitě v Praze, v letech 1903-1909 byl úředníkem politické správy vídeňského místodržitelství, ústřední statistické komise, ministerstva vyučování. Roku 1912 se habilitoval na pražské právnické fakultě, vyučoval rakouské ústavní a správní právo na pražské technice, roku 1919 byl jmenován řádným profesorem na české technice v Brně. Byl členem Revolučního národního shromáždění za stranu národně-socialistickou, zároveň vedl Státní úřad statistický a Státní radu statistickou. Patřil k zakladatelům Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, byl jejím řádným profesorem a prvním děkanem (1919-1920, později ještě 1927-1928 a 1935-1936). V roce 1923-1924 byl rektorem Masarykovy univerzity. Weyr byl členem řady československých i zahraničních vědeckých organizací. Jako teoretik se zabýval zároveň právní vědou a filozofií, byl jedním z tvůrců normativní právní teorie. Spolupůsobil při vzniku mnohých zákonů Československé republiky včetně ústavy. Byl spoluredaktorem *Slovníku veřejného práva československého* (vycházel v letech 1929-1938 a 1945-1948, celkem šedesát svazků) a mezinárodní *Revue Internationale de la Théorie du Droit*. Mezi jeho nejdůležitější práce patří *Základy filosofie právní* (1920), *Soustava československého práva státního* (1924) a *Teorie práva* (1936). Publikoval v našich i zahraničních odborných časopisech. Po válce znovu působil na právnické fakultě v Brně, ale roku 1948 byl penzionován a nemohl ani publikovat. Napsal ještě řadu studií a rozsáhlé paměti. (pj)

Školský spolek Komenský
s hlubokým smutkem oznamuje,
že náhle zemřel jeho dlouholetý člen
a bývalý místostarosta

Dr. Jan Petřík.

Za jeho dlouholetou nezištnou a obětavou
práci ve prospěch české menšiny a našich
škol mu vyjadřujeme vřelý dík a věnujeme
mu věčnou vzpomínku.
Čest jeho památce!

Pohřeb se konal 10. prosince 2009
na hřbitově Baumgarten,
Waidhausenstrasse 52, 1140 Vídeň.
Zádušní mše se koná v pátek,
18. prosince 2009, v 17.00 hod.
v českém kostele na Rennwegu.

do 19. 01. 2010
Fotovýstava: Am Fuße Europas
Petr Baran – Gero Fischer – Petr Francán

Petr Baran, Fotograf, Filmemacher, Pädagoge
an der JAMU (Kunstakademie) in Brno
Gero Fischer, Linguist am Institut
f. Slawistik/Uni Wien Fotograf
Petr Francán, Fotograf, Multimediakünstler,
Pädagoge an der JAMU (Kunstakademie) in Brno
Galerie auf der Pawlatsche
Spitalg. 2-4, Wien
www.univie.ac.at/pawlatsche

SRDEČNĚ GRATULUJEME!

Dr. Erwin Pröll
Landeshauptmann

Frau
Irena RÁČEK
Hauptplatz 6
3714 Sitzendorf

St. Pölten, am 13. Oktober 2009

Sehr geehrte Frau Ráček!

Ich darf Sie herzlich zu einem Festakt am Dienstag, dem 10. November 2009, um
12.00 Uhr, in das Regierungsviertel einladen, um Ihnen das Intimationsdekret zum
Berufstitel „Professorin“ zu überreichen.

Die Festveranstaltung, zu der auch Ihre Gäste willkommen sind, findet im Landtagssaal,
3109 St. Pölten, Landhausplatz 1, Haus 1b, statt.

Für Rückfragen steht Ihnen das Protokoll des Landes Niederösterreich gerne zur
Verfügung.

Ich freue mich schon heute, Ihnen diese Auszeichnung überreichen zu dürfen und
verbleibe bis dahin mit freundlichen Grüßen

3109 St. Pölten Landhausplatz 1 Haus 1a Telefon +43 (0) 2742 9005 DW 15407 Fax +43 (0) 2742 9005 DW 15403
post.lad@protokoll.noel.gv.at Internet www.noel.gv.at DVR 005986

Světový den míru

21. září 1981 ustanovila valná hromada OSN, že se každoročně tento den bude oficiálně jmenovat a oslavovat jako Světový den míru (International Day of Peace). Tento den se konají po celém světě a také i v Rakousku různé akce, které se zabývají tématem míru, spolupráce a porozumění mezi národy. Každoročně se také vyznamenávají osoby a osobnosti, které svou činností nějakým způsobem k tomuto porozumění přispívají. Letos byla vyznamenána a oceněna titulem Velvyslanec míru (Ambassador for Peace) za své zásluhy na poli mezinárodní kultury a hlavně za organizaci slavnosti Festival národů členka Kulturního klubu paní **Eva Zemanová.**

GRATULUJEME!

Jaromír Šlápota slaví sedmdesátiny

29. října 1939 se v Únanově na Znojemsku narodil současný předseda Československého ústavu zahraničního Jaromír Šlápota. Vyučil se zámečnickem, při zaměstnání vystudoval gymnázium a poté střední stavební školu. V roce 1969 se stal členem Československé strany lidové. Od roku 1980 do roku 1989 působil v mnoha funkcích. V roce 1990 byl zvolen do Parlamentu ČSFR, v té době byl současně členem ÚV KDU-ČSL. Jako poslanec federálního shromáždění se setkával s problematikou čs. krajanů ve světě. Začal spolupracovat s Československým ústavem zahraničním a 10. října 1991 se stal jeho členem. Funkci předsedy ČSÚZ vykonává od 25. června 1992. Tuto čestnou funkci vykonává po celé období úspěšně a významně přispívá ke zlepšování vztahů s krajanů a k prohlubování vzájemné spolupráce.

Výbor a redakce Kulturního klubu přeje panu Šlápotovi hodně úspěchů ve funkci předsedy ČSÚZ, pevné zdraví a spokojenost v osobním životě!

Od roku 1990 je Kulturní klub zahraničním kolektivním členem Československého ústavu zahraničního.

Minulý rok přestaly vycházet *Kanadské listy*

„Veden úctou ke statečnosti veteránů druhé světové války a znechucen surovostí, s jakou se k nim zachovali českoslovenští komunisté po únoru 1948, jsem vydával *Kanadské listy* po 42 let.“ Ing. Mirko Janeček

V roce 1966 začal Mirko Janeček pod pseudonymem Jan Doubrava vydávat v Torontu cyklostylovaný oběžník Klubu nových přistěhovalců českého a slovenského původu pod názvem *Hlas nových*. Od ledna 1973 zpravodaj vycházel pod názvem *Kanadské listy*, staly se postupně zpravodajem přinášející fakta o osudech a aktuálních životních událostech exulantů a krajanů. Přinášely zprávy z České republiky i ze Slovenska a zasloužily se o to, aby krajané ani v dobách totality neztratili svůj vztah a pouto k domovu.

Loňským rokem *Kanadské listy* skončily, ale nikoliv plány jejich vydavatele. Mirko Janeček se stěhuje do České republiky a kromě jiného připravuje vydání paměti a sborníků o vojácích, letcích a parašutistech.

Přejeme panu Janečkovi i jeho manželce do budoucnosti hodně zdraví a elánu k vykonání všech jejich záměrů.

Výbor a redakce Kulturního klubu

Jakub Jan Ryba

Česká mše vánoční: Hej mistře

Z celého srdce zveme všechny krajany ke spoluúčasti na zkouškách na „Rybovku“, kterou budeme zpívat při půlnoční mši svaté 24. 12. 2009 ve 22 hodin a pro ty, kteří nemohou přijít na půlnoční, ji budeme opakovat v neděli 10. 1. 2010 v 10 hodin.

Zkoušky jsou každou středu od 25. listopadu od 19:00 hodin na kůru českého kostela na Rennwegu 63, 1030 Vídeň
Přijďte mezi nás. Těšíme se na vás.

Jiří Čech – sborníčník

Starosta města Vídně dr. Häupl se stal novým prezidentem Rakousko-české společnosti

Na valné hromadě Rakousko-české společnosti, která se konala 16. září 2009, byl ve slavnostních místnostech vídeňské radnice jednohlasně zvolen vídeňský starosta dr. Michael Häupl novým prezidentem. Jeho zástupci jsou zemský hejtman Erwin Pröll, bývalý poslanec Johannes Prochaska a generální ředitel Dr. Ludwik Scharinger. Pokladními byli zvoleni komerční rada Eduard Harant a komerční rada Dkfm. Karel Kolařík. Novým generálním tajemníkem je bývalý absolvent české školy, ing. Michal Polák.

Nový prezident uvedl, že vyrostl v Ottakringu, v jednom z vídeňských okresů, který v době jeho mládí měl početnou část česky mluvícího obyvatelstva. Během své funkční doby plánuje dr. Häupl zintenzívnit rakousko-české styky na různých polích.

Schůze se zúčastnili ing. Helena Basler, Mag. Dr. Marie Brandeis a Richard Basler, členové Rakousko-české společnosti.

Komerční rada Eduard Harant vyznamenán

„Stavitel mostů“ mezi Vídní a Prahou, komerční rada Eduard Harant, zakladatel Rakousko-české společnosti, jejíž prezidentem byl až do skonání bývalý starosta města Vídně dr. Helmut Zilk, obdržel na návrh českého velvyslance v Rakousku dr. Jana Koukala 21. října 2009 tzv. Centropre integrationspreis. Tato cena je od roku 2007 dotována městem Vídní a Raiffeisenlandesbank ve výši 10 000 €. Vyznamenaný Eduard Harant použije tento obnos na vybudování vědecké knihovny v Dolních Dunajovicích, která se nachází v nově vybudovaném Domě dr. Karla Rennera. Tato budova byla vystavěna za přispění Rakousko-české společnosti a slavnostně otevřena před třemi lety.

Zleva Reinhard Karl (Raiffeisenbank), komerční rada Eduard Harant, Kurt Puchinger, vídeňský ředitel plánování

do – 31. ledna 2010

Výstava Wenzel von Böhmen – Heiliger und Herrscher / Český Václav – svatý a panovník

Rakouská národní knihovna / ÖNB, Prunksaal,
 Josefsplatz 1, 1010 Wien

Otevřeno: ÚT – NE 10:00-18:00, ČT 10:00-21:00 hod.

Tel.: 534 10-0, www.onb.ac.at

Zápis do 5. třídy Bilingvního reálného gymnázia II. stupně Školského spolku „Komenský“ pro školní rok 2010/2011

Rodiče nebo zákonní zástupci odevzdají podklady k zápisu ve dnech **8. – 12. února 2010** od 8:00-16:00 hodin v ředitelně gymnázia (řed. H. Huberová) Prosím o telefonické dojednání termínu na tel. 890 44 04-60.

Podklady pro zápis:

1. Školní zpráva za 1. pololetí IV. třídy (8. postupný ročník)
2. Vyplněná přihláška (formuláře se nachází v kanceláři školy nebo na internetové stránce www.orgkomensky.at)

Automaticky jsou přijati ke studiu žáci sekundární školy Komenský, kteří byli pozitivně hodnoceni a z hlavních předmětů nemají známku „dostatečnou“.

Vzhledem k tomu, že se na gymnázium hlásí vždy větší počet žáků, než můžeme přijmout (z kapacitních důvodů maximálně 24 žáků), budou probíhat stejně jako v minulých letech přijímací pohovory.

Přijímacího pohovoru dne **29. 6. 2010** se musí podrobit pouze ti žáci naší sekundární školy, kteří měli z některého hlavního předmětu „dostatečnou“, nebo nebyli z některého předmětu klasifikováni, respektive ti žáci, kteří se k nám hlásí ze zahraničí.

Přijímací zkouška bude probíhat formou ústního pohovoru v jazyce německém a anglickém.

Přeji hodně štěstí a úspěchů všem uchazečům!

Mag. Helena Huberová, ředitelka gymnázia

Bilingvní gymnázium II. stupně Školského spolku „Komenský“

(otevřeno ve školním roce 2000/01, školní pokus dle § 7 školského zákona)

- 5.-8. třída (9.-12. stupeň)
- vyučování podle učebního plánu pro vyšší reálná gymnázia
- čeština / slovenština – alternativní povinné předměty, mateřský jazyk
- němčina – povinný předmět – mateřský jazyk
- angličtina – 1. cizí jazyk
- španělština, francouzština, nebo ruština jako alternativní volitelné předměty – 2. cizí jazyk
- dějepis, etika, náboženství, hudební výchova, výtvarná výchova, tělesná výchova – výuka v jazyce českém / slovenském
- matematika, informatika, fyzika, chemie, deskriptivní geometrie, biologie, zeměpis, psychologie – výuka v jazyce německém

Nepovinná cvičení: divadelní kroužek, pěvecký sbor, chemická olympiáda, volejbal, fotbal, horolezectví

**Spokojené prožití svátků Vánočních
a vše nejlepší v novém roce
přeje Sokol III/XI**

**Tradiční vánoční oslava
se koná 12. 12. 2009 v 15:00 hodin
ve Slovanské besedě,
Drachengasse 3, 1010 Vídeň**

Pořádá Sokol III/XI a České srdce III/XI

Theater Brett Programm Dezember 2009

Vorbestellungen unter
01/5870663 oder 0676/7345566

Sa 19. 12. 2009 20:00 Uhr
CHRISTMAS BLUES

Gastspiel Tanztheater Carousel
So 20. 12. 2009 17:00 Uhr

CHRISTMAS BLUES
Gastspiel Tanztheater Carousel

*Theater Brett, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien,
theaterbrett@gmx.at, www.theaterbrett.at*

Programm detailliert:
19. 12. 2009 um 20:00 Uhr
und 20. 12. 2009 um 17:00 Uhr
Gastspiel Tanztheater Carousel

CHRISTMAS BLUES

Das spezielle Weihnachts-Programm des Carousel Theaters begeistert jung und alt. Stimmung und Atmosphäre, ohne Kitsch. Die schönsten Weihnachtslieder – so, wie man sie gerne wieder hört: In einer edlen Klavierfassung. Klassisch, mit leicht bluesig-jazzigem Einschlag. Walter Baco erzählt, liest, musiziert.

Live-Konzert mit 2 Tänzerinnen. Es tanzen: Sarah Hofmann und Lena Kraus.

Chystá se založení fondu Paměť národa – Fond pro budoucnost

Nezisková organizace Post Bellum chystá založení fondu s názvem Paměť národa – Fond pro budoucnost, jenž chce podporovat povědomí o historii totalitních režimů v Česku a rozvoj občanské společnosti. Myšlenka fondu vznikla v souvislosti s výstavou pod širým nebem *My jsme to nevzdali*.

domácí postoje
k zahraničním Čechům
v novodobých dějinách
(1918 – 2008)

stanislav brouček a tomáš grulich

V rámci zářijového semináře KRAJANÉ A ČESKÁ REPUBLIKA v pražském Senátu byla mj. představena kniha **Domácí postoje k zahraničním Čechům v novodobých dějinách (1918-2008)** autorů Stanislava Broučka a Tomáše Grulicha. Autoři představují svou knihu jako vstup do vážné diskuse, která by měla najít cestu k nápravě. Předseda Senátu MUDr. Přemysl Sobotka v předmluvě k této knize vyzvedl plodnou spolupráci Senátu (Stálé komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí) a Akademie věd ČR (Etnologického ústavu) při hledání seriózních základů moderní české migrační politiky a podobně se vyjádřili i další senátoři jako doc. JUDr. Petr Pithart.

Kniha představuje první ucelený pohled na vztah českého státu, resp. Československa, k zahraničním Čechům, a to od roku 1918 do současnosti. Sleduje tento problém ve třech základních periodách. V první periodě mezi válkami jej charakterizují dva instituty. Jednak Vystěhovalecký zákon z roku 1922 a jednak institut krajanské péče reprezentovaný od roku 1928 Československým ústavem zahraničním a zvláštěními odbory v klíčových resortech československé vlády. To znamenalo, že Československo mělo poměrně jasně formulovanou pozitivní migrační politiku, která se v následujícím období (v letech 1948 až 1989) proměnila v ostrý ideologický boj proti emigraci, kdy byl každý zahraniční Čech považován za potenciálního nepřítele a jeho příbuzní doma zažívali různé formy

diskriminace. Po sametové revoluci se objevila celá řada dílčích iniciativ ve prospěch zlepšení současného vztahu státu ke krajanům. Státní orgány na tyto podněty reagovaly a reagují jen částečně. Přestože se vynakládají nemalé prostředky na kulturní rozvoj krajanových komunit, chybí jasná pravidla tohoto vztahu včetně nějaké ústřední instituce, to znamená autority, která by dokázala vztah krajanů a České republiky řešit v každodenním styku.

Knihu **Domácí postoje k zahraničním Čechům v novodobých dějinách (1918-2008)** autorů Stanislava Broučka a Tomáše Grulicha vydal Public History ve spolupráci s Etnologickým ústavem AV ČR. Možno zakoupit nebo objednat na adrese:

Etnologický ústav AV ČR, Na Florenci 3, 110 00 Praha 1;
tel.: +420 222 824 611; e-mail: gergelova@eu.cas.cz;
cena: 270 Kč.

Autoři:

PhDr. Stanislav Brouček, CSc.

Vystudoval Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze (obor historie – čeština). Je vědeckým pracovníkem Etnologického ústavu AV ČR, kde byl v letech 1990-1998 jeho ředitelem. Věnuje se především problematice migrace. Z posledních prací o českém etniku v zahraničí: *Češi za hranicemi na přelomu 20. a 21. století* (2000 spolu s K. Hrubým), *Cestami demokracie* (2001), *Africký deník Heleny Šťastné-Bübelové* (2001), *Emigrace a exil jako způsob života* (2001 spolu s K. Hrubým a A. Měšťanem), *Kandidáti další existence* (2004), *Exil sám o sobě* (2006 spolu s O. Černým a I. Dubovickým), *K druhému břehu. Češi v prostředí francouzské společnosti 1862-1918* (2007) aj.

PhDr. Tomáš Grulich

Vystudoval Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze (obor historie a etnologie). Poté pracoval v českých muzeích, naposledy v Národním muzeu v Praze. Po roce 1989 externě přednášel na Fakultě sociálních věd UK. Zabýval se především národnostními vztahy. Publikoval řadu odborných statí a je spoluautorem alternativní středoškolské učebnice

dějepisů *Dějiny zemí Koruny české*. V roce 1993 spoluzakladatelem Tiskárny Flora. V roce 2006 ukončil svou podnikatelskou činnost a úspěšně kandidoval do Senátu PČR. V současné době je místopředsedou Stálé komise senátů pro české krajany žijící v zahraničí.

Kateřina Tučková: *Vyhnání Gerty Schnirch*

Brněnské nakladatelství Host vydalo román mladé autorky Kateřiny Tučkové, týkající se odsunu Němců z Brna.

Noc z 30. na 31. 5. 1945. Gerta Schnirch, matka několika-měsíční dcerky, je jen s osobními věcmi „odsunuta“ společně s ostatními brněnskými Němci směrem na Vídeň. Vyčerpávající pochod skončí v Pohořelicích, kde mnoho vyhnanců podlehne epidemii tyfu a úplavice. Gerta

a některé další německé ženy se zachrání při nucených pracích na jižní Moravě, kde setrvávají i po ukončení transportů. Po znovuzískání československého občanství se Gerta vrací do Brna, v němž prožívá další bouřlivé události druhé poloviny dvacátého století. Kromě bolestných otázek viny, odplaty a odpuštění mezi Čechy a Němci, jež tento neobyčejně plastický a působivý román klade, se stáváme svědky netradičního vztahu matky a dcery, který je deformován nejen omezeným prostředím, v němž se jako české Němky vystrnaděné na okraj společnosti směly pohybovat, ale také vzájemným nepochopením dvou generací, obtížnou komunikací a nemožností zprostředkovat osobní zkušenost. Nezaměnitelnou atmosféru příběhu dodává genius loci živelně se rozvíjejícího Brna.

416 stran, vázaná, 299 Kč, ISBN 978-80-7294-315-9
www.hostbrno.cz

Klub přátel Rakouska Praha (KPR)

Jednou z kulturních akcí pořádanou Klubem přátel Rakouska v Muzeu hlavního města Prahy byl křest básnické sbírky mladé členky Klubu Jany Bauerové *Štěstí a náhoda* vydané nakladatelstvím Q-Art. Mladá básnička svojí tvorbou přesvědčila přítomné, že je budoucí nadějí nastupující nové umělecké generace.

Po úvodním slovu předsedkyně KPR přednesla autorka spolu s herečkou Činoherního klubu Janou Břežkovou několik básní. Na závěr úspěšného večera věnovala autorka zúčastněným svoji sbírku.

Ukázka ze sbírky:

Touha po nepoznaném

Toužím poznat místa,
která máš tolik rád,
vidět něco nového
vedle Tebe stát
a láskyplně se smát.

Vyzkoušet dosud nepoznané
a připadat si jak král,
jedno slovo nevyřčené
může znamenat věčný žal.

Česká vláda posoudí odškodné pro zahraniční příbuzné obětí komunismu

Vláda posoudí návrh Senátu, podle něhož by jednorázové odškodnění českých obětí komunistického režimu mohli získat jejich pozůstalí i bez českého občanství. Ti zatím na odškodné nemají nárok. Podle odhadu tvůrců návrhu jich není více než stovka, pro státní rozpočet by to znamenalo náklady ve výši zhruba 17 milionů korun. Stanovisko vlády bude doporučením pro projednávání návrhu sněmovnou. Proti návrhu se podle předkládací zprávy pro vládu postavilo ministerstvo financí. „Základním důvodem pro nesouhlasné stanovisko je dopad návrhu do mandatorních výdajů státního rozpočtu, a to v době, kdy jsou prioritou úsporná opatření, která zahrnují i oblast důchodů,“ uvádí se ve zprávě, kterou ČTK poskytla mluvčí Legislativní rady vlády Simona Cigánková. Podobně kriticky se k návrhu podle zprávy postavilo ministerstvo vnitra, podle něhož má norma legislativní nedostatky. Na totéž upozornilo ministerstvo práce a sociálních věcí, zatímco ministerstvo spravedlnosti žádné připomínky nemělo.

Dosud mají na příspěvek nárok oběti útrap spojených s komunistickým režimem či odbojem a jejich manželé, manželky, případně děti českého občanství a pobírající důchod z českého důchodového pojištění. Senátní novela si klade za cíl napravit tuto situaci. Změna by se týkala zahraničních pozůstalých po českých odbojářích a politických věznicích. Přestože byli vystaveni stejnému příkoří, na odškodné dnes nedosáhnou. „Jsou známy případy, kdy vdovám žijícím v zahraničí nevzniká nárok na příplatek k důchodu nebo zvláštní příspěvek k důchodu právě jenom z důvodu, že nejsou českými státními občankami,“ uvedli autoři novely. Podle místopředsedy Senátu Jiřího Lišky (ODS) se návrh týká prakticky asi 50 až 60 lidí, zejména německých vdov. Průměrná částka odškodného se pohybuje kolem 170 000 korun. Novela zachovává podmínku českého občanství u přímých obětí – tedy účastníků boje za vznik a osvobození Československa a osob perzekuovaných za komunismu. Vychází totiž z předpokladu, že ČR oceňuje vlastní občany, kteří konali v její prospěch, nebo odškodňuje ty, jimž právní předchůdce ČR způsobil příkoří.

Vypísali sůtaž na projekt nového mosta

V súvislosti so zámerom vybudovať most pre chodcov a cyklistov cez rieku Moravu do Rakúska vyhlásila Devínska Nová Ves obstarávanie pre projekt stavebného povolenia Cyklomost Schlosshof – Devínska Nová Ves. Devínska Nová Ves ráta s vypracovaním projektu v roku 2010 a súťažné podklady poskytnú do 30. novembra 2009.

Most pre chodcov a cyklistov bude spájať rakúsky Schlosshof (obec Engelhartstetten) a Devínsku Novú Ves. Za výstavbu nového ocelového mosta bude zodpovedné Dolné Rakúsko, mestská časť preberie úlohu projektového partnera, kraj a Bratislava sú strategickými partnermi. Stavebné práce by sa mali začať v marci budúceho roku, ukončené by mali byť v marci 2011. Predpokladaná cena mosta pre chodcov a cyklistov je šesť miliónov eur. Cez rieku Moravu majú viesť dva mosty – druhý bude cestný. Ide o prvý konkrétny zámer, na ktorom budú spolupracovať

Bratislavský kraj s Dolným Rakúskom. Samotné Dolné Rakúsko si stanovilo cieľ, aby bol cyklomost Schlosshof – Devínska Nová Ves skompletizovaný do otvorenia krajin-skej výstavy Landesausstellung v roku 2011.

Ostrava je konečně napojena na celorepublikovou dálniční síť

Na severomoravské části dálnice D1 se otevřely dva úseky mezi Běloučkami, Hladkými Životicemi a Bílovcem. Zprovozněním nových třiceti kilometrů za 7,6 miliardy korun se Ostravsko napojilo na celostátní dálniční síť. Dálnice doposud nazývaná D47 se oficiálně přejmenovala na D1. Díky dvěma novým úsekům je bývalá D47 sjízdná od Lipníku nad Bečvou v Olomouckém kraji až po Bohumín na Karvinsku. Po dálnici je tak možné dojet z Ostravy, kolem níž vede už od prosince 2007, až do Prahy. Poslední chybějící část z Bohumína k česko-polské hranici se kvůli nedostatku peněz dostaví zřejmě s dvouletým zpožděním v roce 2012. Kromě dvou úseků se otevřel také osmikilometrový obchvat Hladkých Životic postavený za 785 milionů Kč, který ulehčí obci i zastavěné části města Fulnek. Zároveň bude zprovozněna část takzvaného Severního spoje v Ostravě za 966 milionů Kč, která napojí na dálnici centrum města.

ČNB vydala v prosinci vylepšenou bankovku v hodnotě 5 000 Kč

Česká národní banka uvolnila 1. prosince do oběhu novou pěti tisícikorunovou bankovku doplněnou o nové a zdokonalené ochranné prvky. Důvodem je zastaralost původní verze bankovky, která ale nadále zůstává v platnosti. Nové ochranné prvky bankovky 5 000 korun patří ke světové špičce. Upravená pětistovka přitom není první takto vylepšenou bankovkou. Letos v dubnu vydala ČNB zdokonalenou pětistovku, loni v dubnu vydala novou tisícikorunu a v červenci roku 2007 bankovku v hodnotě dva tisíce korun. Pětistovka je v pořadí čtvrtou bankovkou, která nese podpis guvernéra ČNB Zdeňka Tůmy.

Cestování po jihu Čech si mohou lidé vyzkoušet na internetu

Cestování po jižních Čechách si mohou lidé vyzkoušet nanečisto na novém internetovém portálu. Interaktivní průvodce Videotour.cz pomůže naplánovat výlety po kraji a při hledání inspirace. Portál je prvním podobným projektem na jihu Čech, řekl ČTK Petr Štumpf z Jihočeské centrály cestovního ruchu. Videotour funguje jako interaktivní televize, kde si zájemci pouští svůj vlastní program. Interaktivní průvodce, který v současné době zahrnuje asi sto minutových videí, vznikl přibližně jeden rok a přispěla na něj Evropská unie. Návštěvnost webu se bude archivovat pro potřeby Jihočeského kraje. Podle Štumpfa podobná nabídka v regionu dosud chyběla. Jihočeská centrála cestovního ruchu provozuje oficiální informační systém kraje www.jiznicechy.cz a spolupracuje i s provozovateli dalších stránek.

Odboráři: Obchodníci slíbili, že na Štědrý den zavřou ve 14:00 hodin

Odboráři se dohodli s většinou velkých obchodních řetězců, že letos na Štědrý den zavřou své prodejny nejpozději ve 14.00 hodin. ČTK to řekl předseda Odborového svazu pracovníků obchodu Petr Voslař. Někteří obchodníci budou mít letos na Štědrý den otevřeno kratší dobu než loni. Zaměstnanci obchodních řetězců by díky tomu měli mít podle odborářů více času na oslavu vánočních svátků v rodinném kruhu. Provozní doba obchodů není v Česku nijak omezena. Zákonodárci z řad ČSSD a KSČM se sice v roce 2005 pokoušeli zakázat noční prodej v supermarketech a prodej o státních svátcích, pro svůj návrh ale nezískali dostatečnou podporu. Provozovatelé obchodních řetězců tehdy namítali, že by kvůli zákazu prodeje o státních svátcích a v noci obchody přišly o zákazníky a musely by propustit část zaměstnanců.

Městská knihovna v Praze nabízí volně ke stažení Sherlocka Holmese

Milovníci záhad, tajuplných příběhů a geniálně vyřešených detektivních zápletek dostávají v předstihu dárek k Vánočům. Městská knihovna v Praze na adrese www.mlp.cz/holmes zpřístupnila volně ke stažení kompletní příběhy detektiva Sherlocka Holmese, které na přelomu 19. a 20. století napsal Sir Arthur Conan Doyle.

Hlavní nádraží

Na pražském Hlavním nádraží bude od prosince denně jezdit téměř devět set vlaků. Počet spojů se zvýší především díky přesměrování z jiných pražských nádraží; například tranzitní mezinárodní spoje kategorie EuroCity, které v posledních zhruba patnácti letech projíždějí Prahou přes Holešovice. Podle mluvčího Českých drah Petra Štáhlavského jde třeba o vlaky Hungaria z Berlína do Budapešti nebo Vindobona z Hamburku do Vídně. Podrobnosti o zvýšení provozu budou známy až po sestavení nového grafikonu, který připravuje SŽDC. Přesměrování vlaků souvisí s dokončením přestavby kolejí v centru Prahy a zvýšením kapacity nádraží. Rekonstrukce kolejí skončila de facto loni v prosinci, ihned poté se na Hlavní nádraží přesunula z Holešovic pendolina.

V rámci rekonstrukce prvních čtyř nástupišť se pasažéři dočkali například nových informačních systémů pro slabozraké a nevidomé, eskalátorů, výtahů a podchodů. Kromě toho stavbaři zvýšili hranu nástupiště tak, aby se usnadnil nástup do vlaků, a vyměnili koleje, pražce a výhybky. V blízké budoucnosti chce správa železnic opravit také ocelovou halu nad nástupišti. Stavba stála 1,6 mld. Kč, z toho zhruba 1,1 mld. Kč zaplatí evropské fondy. Rekonstrukce kolejí a nástupišť plynule navázala na dokončení výstavby kolejové estakády s mosty a tunely pod vrchem Vítkovem za devět miliard korun.

Zdroj: České dráhy – zaslal ing. Jiří Zajíček

VIDEOTÉKA A FONOTÉKA Kulturního klubu (s podporou MZV-OKKV)

Seznam videokazet:

Balada pro banditu
Bohemia I
Český ráj (něm.)
Císařův pekař
České Budějovice (něm.)
Český Krumlov (něm.)
Hrátky s čertem
Jižní Čechy (něm.)
Karlsbad
Kytice
Mikulov (něm.)
Magdalena Kožená
Morava a Slezsko (něm.)
Obchod na korze
Ostře sledované vlaky

Osudý dobrého vojáka Švejka I-II
Otesánek
Penzión pro svobodné pány
Praha
Pražské Jezulátko (něm.)
Šakalí léta
Tajemství ocelového města
Trhák
Všichni moji blízcí
Divadlo Jára Cimrmana:
AKT, hra se zpěvy a tanci
Němý Bobeš aneb Český Tarzan
Vyšetřování ztráty třídní knihy
Záskok
Pohádky:
Broučci
Byl jednou jeden král

Čerte, drž se svého kopyta
Kocour Vavřinec
Krtečkova dobrodružství
Maxipes Fík
Mach a Šebestová I-II
Nesmrtelná teta
Princezna se zlatou hvězdou
na čele
Pyšná princezna
Rákosníček a jeho rybník
Spejbl a Hurvínek
Tuláček
Kazety:
Jarmila Šuláková – Folk songs
Jen vzpomínky poštáctví
kluka (písničky J. Vyčítala)
Krtečkova dobrodružství I-II

Krútnava (písničky)
Neuvěřitelné situace: Šimek
a Sobota
Písničky Čechů v Chorvatsku
Pohádky z mořské hlubiny
Prague (koncert Filharmonie)
Slzy smíchu Jiřiny Bohdalové
The Best of Pavel Bobek
CD:
V + W, Písničky (2005)
Možnost zapůjčit tyto filmy:
Audience
Báječná léta pod psa
Když rozvod, tak rozvod
Pelišky
Skřivánci na niti
Smrt krásných srnců

Máte-li zájem o vypůjčení, kontaktujte paní Ivanu BROŽOVOU, tel. 0650 400 17 10, roh Barichgasse 21 a Ottogasse, 1030 Wien (prostory školky a družiny). Kauce 5 € za videokazetu, 2 € na obnovu filmotéky.

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Příhlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich,
Schlüsselgasse 18, A-1080 Wien

záznamník (od 10:00): ++43-1-402 32 99

fax (od 10:00): ++43-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2009 činí **29,- €** (členský příspěvek 14 € + předplatné 15 €). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2009 činí **30,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2009 činí včetně poštovného **50,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY PRO INZERENTY (včetně cen)

Rozměry v cm

Cena v €

2,5 × 5,2	6,13
3,2 × 10,5	15,31
6,5 × 5,2	15,31
7,0 × 8,5	26,88
7,0 × 10,5	34,38
5,0 × 17,3	40,00
12,5 × 17,3	100,00

Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 2 €. Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).

Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, BLZ: **12000**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**
- Česká spořitelna, číslo účtu: **1557869023**, kód banky: **0800**, účel: **inzerát**

Objednávky přijímá a případné dotazy Vám zodpoví:

Mag. Pavlína Böhmová, tel. 0043 (0) 669 195 44 077,

tel./fax: 0043 (01) 95 44 076

František Písařík, tel.: 0043 (0) 650 599 28 02

Centrální fax (od 10:00): 0043 (01) 79 88 454

e-mail: inzerce@kulturklub.at

Kursy češtiny

Čeština pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci, hlase se na tel. č. 602 36 51, dr. Malá.

Čeština – začátečníci i pokročilí.

Zájemci, hlase se na tel./fax 0043-1-40 89 841,

Mag. dr. Brandeis.

Kurzy

slovenského jazyka
na Slovenskom inštitúte

miesto: priestory Slovenského inštitútu,
Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien,
informácie: tel. 01/535 40 57

TSCHJECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Herrngasse 17, 1010 Wien
ředitelka dr. Taťjana Langášková
tel./fax: 0043 1 535 23 60 - 14
www.tschechischeszentrum.at
e-mail: ccwien@czech.cz
Po – Pá 10:00-17:00

Mag. **Sylvie Šebelová**

Sprachtrainerin für Tschechisch

+43 1 920 70 48 **tel+fax**
+43 699 12 64 29 38 **mobil**
office@sebelova.at **e-mail**
www.sebelova.at **web**

CzechTourism Wien
Česká centrála cestovního ruchu
Herrngasse 17, 1010 Wien
ředitelka Dr. Phil. Nora Dolanska
tel.: 0043 1 533 21 933
fax: 0043 1 533 21 934
e-mail: info-at@czechtourism.com
www.czechtourism.com

TISKÁRNA SLÁDEK ZNOJMO

ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

PŘIŠLI JSME ODJINUD...

Marie Brandeis

KNIHA ROZHOVORŮ S ČECHY A SLOVÁKY V RAKOVSKU

KLP Praha 2009

Kniha autorky Marie Brandeis *Přišli jsme odjinud...* s předmluvou bývalého českého velvyslance v Rakousku a nynějšího prezidenta PEN-klubu Jiřího Gruši obsahuje portréty osobností, jež jsou spjaty s českou menšinou, prostředím a kulturou ve Vídni a v Rakousku. Přehledně a zajímavě popisuje nejen bohatou historii exilového života české menšiny v Rakousku, ale i její současný stav. Publikace je dvojjazyčná: česko/německá.

Knihu je možno zakoupit/objednat v knihkupectví **Pastrňák's Austro-Bohemia Press**, záilkový obchod, 1030 Wien, Steing. 24 tel.: ++43-0-699-10596078, fax: ++43-1-812 36 50 e-mail: ivana.pastrnak@chello.at, petrpastrnak@seznam.cz, otevřeno: st, čt 17:00-18:30, nebo přímo v **Kulturním klubu**.

KOREC und BLÁŽEK OEG

Restaurant

PRESSBURG

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagmenü – Spezialitäten aus der ganzen Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo

VON MINDERHEITEN ZU VOLKSGRUPPEN

20 Jahre Wiener Arbeitsgemeinschaft

Redigiert von
Heinz Tichy, Ernő Deák
und Richard Basler

integratio

Die Wiener Tschechen 1945-2005
Zur Geschichte einer Volksgruppe

Vídeňští Češi 1945-2005
K dějinám národnostní menšiny

Band
Svazek
1

Herausgegeben von
K. vydání připravili
Helena Basler
Marie Brandeis
Jiří K. Kroupa
Jana Starek

Tschechisches kulturhistorisches Institut

České kulturníhistorické centrum

Wien - Praha
2006

KARDINAL PENZIÓ

Danica KORECOVÁ
majiteľka
fa. Korec
Veľké Uherce 310
Slovensko

- Ubytovanie
- Reštaurácia
- Gril
- Kaviareň
- Café
- Sauna
- Fitness
- Parkovanie

TEL./FAX: 038/7486 159 VELKÉ UHERCE č. 310

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Info v reštaurácii Pressburg

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK

sekretariát: út 8:00-9:30, čt 17:00-18:30
Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
office@oeskv.at www.slovaci.at

Divadelní ochotnický spolek VLASTENECKÁ OMLADINA

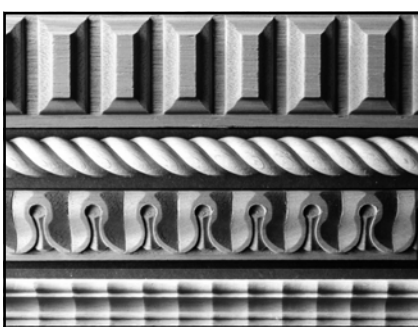
1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel. 02273 7604
www.omladina.at

Galerie auf der Pawlatsche
Institut für Slavistik
Universitäts-campus
1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

Slowakisches Institut
Wien
Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT

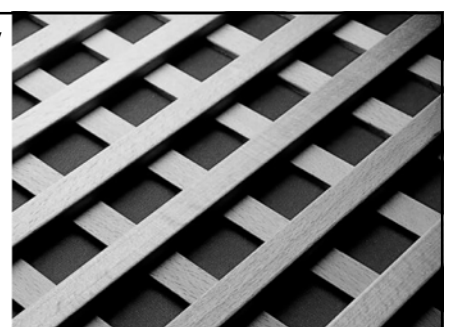
Wipplingerstr. 24-26
1010 Wien
tel./fax: 43 - 1 - 53 54 057
www.sivieden.mfa.sk
e-mail: siwien@gmx.at

Dřevěné lišty a mřížky

Franz Kolář GmbH
Josef-Strebl-Gasse 8, 2345 Brunn/Geb.
Tel.: 02236/31724, Fax: 02236/323 96
E-mail: office@kolar.at; www.kolar.at

Cafe – Restaurant CONSUL

Vaříme pro Vás česko-rakouské
a mezinárodní speciality
PO – PÁ: dvě obědová menu
Premium sudové pivo „STAROBRNO“
Topservice: na objednávku připravíme
obložené české chlebičky a studené mísy

Otevřeno:
PO – PÁ 8:00 – 23:00
SO – NE a ve svátky 10:00 – 22:00

Salesianergasse 20, 1030 Wien
tel./fax: **714 19 80**
e-mail: cafe-restaurant-consul@gmx.at

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem
o nákup českých malířů. Zprostředkování
bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7,
Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81,
mobil 0664/3566676.

EXTRAPARFUM.AT

Vítáme Vás v internetové parfumerii
www.extraparfum.at

Nabízíme ucelenou řadu originál zabalených značkových parfémů
za skvělé ceny.

Příjemné nakupování a mnoho voňavých dní Vám přeje
Váš EXTRAPARFUM

„Art-Atelier“

Bildhauerei / Keramik
Restaurierung / Keramikurse
Altmüttergasse 6, 1090 Wien

Tel.: 0676 9452096

Auf Ihren besuch freut sich:
Mag. Milada Zahnhausen
Dipl. Bildhauerin & Keramikerin

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

Mobiles

Theater für Kinder

tel 01/505 98 06
e-mail: theater.moki@chello.at
www.theater-moki.at

Atelier JAN -

Umění z kůže

Jan & Tamara
Brabenec,
Spittelberggasse 7,
1070 Wien,
tel./fax: 526 54 22,
po-pá 13-18 hod.,
so 10-14 hod.

Výhodné ubytování ve Vídni

M. SEĎA
Westbahnstr. 18, 1070 Wien
Tel. 524 38 73, 617 27 06

Právník v ČR JUDr. Josef Franc advokát

Kancelář: Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9
tel./fax : 004202 848 18 008,
mobil: 00420602 850 267
e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků
v Rakousku

Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764
fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at
www.kulturklub.at

SALON

MIMI-ŽOFIE HERRMANN

Dipl. kosmetička, pedikérka,
zdravotní sestra

Odborná kosmetika, pedikúra,
manikúra, el. epilace chloupků,
manuelle lymphdrainage,
aromamassage, soft-laser

Termín dle dohody:
tel. + fax: 01/98 24 867
Út – pá 8:30-11:30 + 14:00-18:00
1140 Wien, Kienmayerg. 48

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici
v redakci.

Češka (47) žijící ve Vídni hledá práci:

úklid, pomoc v domácnosti,
opatrování nemocných, hlídání dětí.

Volejte:
paní Jitka, tel. 069917188245

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík
seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

Dr. Erika Chovanec

PSYCHOLOGICKÉ A PEDAGOGICKÉ
PORADENSTVO

1120 Wien
tel.: 0043 69911692185
erika.chovanec@gmx.at

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin;
předělávky, vlastní výroba (těž z doneseného
materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88,
tel. / fax 604 54 85,
po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9 -12 hod.

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17,
Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12
po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

PRO LIN GUA

PROLINGUA

Ivana BROZOVA

Barichgasse 21
Eingang Ottogasse
1030 Wien

Tel.: 0650 / 400-17-10
E-Mail: prolingua.b@volny.cz

Klub, školka, družina
—
doučování

Raumdekor

ANTON FLORIÁN MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**

1060 Wien, Hofmühlgasse 18

E-mail: raumdekor.florian@aon.at

**MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE**
>>> *sleva pro krajany*

Znáte kořeny svého rodu?

Obrat'te se s důvěrou
na naši heraldickou kancelář!

Újezdský herold
Heraldická kancelář

VÁCLAV KULLE

Ježovická č.114
190 16 Praha 9
Česká republika

Telefon:
pondělí - pátek
+420/281 972 116

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Osłavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11-23 hod.

Restaurant Schönbrunner Stöckl

rodina Smadišova

beim Meidlinger Tor
České a slovenské speciality!

Nabízíme:

svatby, podnikové a rodinné osłavy, Vánoce,
catering service pro každou příležitost,
slevy pro skupiny z ČR.

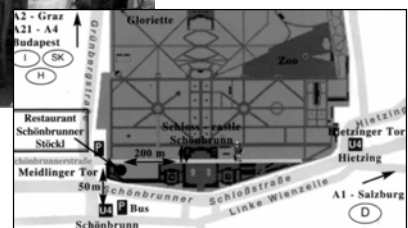
Těšíme se na Vaši návštěvu!

Küche/ kitchen / cucina / kuchyně

10:00-22:00, otevřeno po celý rok

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29

tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Zur Böhmisches Kuchl

Speciality české a moravské kuchyně:
dřšťková polévka, bramboráky, svíčková, lívanečky,
Budějovické a Velkopopovické pivo –
na Vaši návštěvu se těší Dagmar Ficenec

1080 Wien, Schloßelgasse 18, tel.: 402 57 31

otevřeno: po – pá od 11.00 – 15.00 a 17.30 – 23.00

Kleines Wiener Cafe

DENIS BEZUCHA

1080 Wien, Kochgasse 18

tel. 01/402 32 07

po – pá 9:00-22:00

sobota a neděle

zavřeno

Kavárna s českou kuchyní.

Osłavy na objednávku.

Budějovické pivo.

Zuzana Pospíšilová: *Pohádky před spaním* (Portál 2007)

O smutném sněhulákově

Byla zima jako malovaná. Sněžilo už třetí den, a tak se František s Toníkem rozhodli stavět sněhuláky.

František byl starší, a proto se slušelo, aby se sněhu uplácal většího sněhuláka.

Toník byl sice o dost mladší, ale chtěl svého brášku předejnat. Jenže marně. Vůbec se mu nedařilo koule pěkně vyválet, takže nakonec vyrobil sněhuláka, který mu sahal sotva do pasu.

„Ach jo,“ povzdychl si Toník, když viděl, že má před sebou trpasličího sněhuláka, zatímco František měl hotového obra. Bylo mu do pláče. Dokonce mu jedna slza ukápla přímo na sněhuláka, až z toho sněhuláček také zesmutněl.

„Copak to máš za chudáčka? chlubil se, aby Toníka polobil. A docela jistě se mu to i povedlo.

„Tvůj je větší, ale můj je hezčí,“ prohlásil trochu nejistě Toník.

„Chacha, dovol abych se zasmál,“ posmíval se František. „Vždyť vypadá, že se každou chvíli rozpláče!“

Opravdu! Sněhulákově do smíchu nebylo, a navíc mu bylo líto Toníka, který byl smutný a trápil se tím, že jeho sněhulák je maličký.

Přišel večer. Chlapci odešli domů a sněhuláci zůstali venku sami.

Veselý veliký sněhulák spokojeně spal, zatímco malý smutný sněhulák přemýšlel, jak to udělat, aby do rána povrostl.

Jeho trápení se po větru doneslo až ke sněhové víle, která poslala k zemi krajkové vločky, aby usedaly jedna přes druhou jen a jen na malého smutného sněhuláčka.

A vločky její přání rády splnily. Tak se stalo, že do rána byl Toníkův sněhulák větší než Františkov, a dokonce se i usmíval. A jak!

To bylo překvapení, když ráno vyběhli oba kluci ven! František nevěřičně kroutil hlavou a Toník se radoval jako nikdy. Křičel radostí, objímal sněhuláka a skákal do sněhových závějí.

Františka to rozesmálo. Přišel blíž a řekl: „Nevím sice, co jsou to za čáry, ale zdá se, že tvůj sněhulák vyrostl. Uznávám svoji porážku,“ a podal Toníkovi ruku.

Toník byl spokojený a sněhulák také. A až do jara, než se musel jako všichni sněhuláci odstěhovat do chladných krajů, se na celý svět jen a jen usmíval.

Motto dědečka mé ženy:

Člověk nežije proto, aby jedl, člověk jí proto, aby žil.

K tomu lze dodat: Člověk by měl jíst takové jídlo, aby žil dobře a aby mu to chutnalo.

Sochařská polévka – recept

Jezdívám často a rád do ateliéru sochaře Václava L. a obdivoval jeho díla, sochy dřevěné, kamenné a bronzové, kresby, grafiku, gobelíny a oleje.

Václav byl umělcem sice regionálním, tedy co se obecné známosti týkalo, ale zasluhoval si rozsahem a kvalitou díla být umělcem národním, nejen proto, že uměl, ale také proto, že výborně vařil.

Naučil jsem se od něho polévku, které on říkal polévka půlnocní, ne snad proto, že by ji o půlnoci dělal, nýbrž proto, že ji bylo vhodné okolo půlnoci pozřít, za účelem jakéhosi znovuzrození.

Já té polévce z jakési piety k tvůrci začal říkat polévka sochařská a tak se tedy bude jmenovat i teď. Název sice vyvolává dojem, že v polévce poplavou kousky bronzu a zahuštěna bude sádro, ale není tomu tak a ani odštěpky mramoru v ní nenajdete. Tak tedy, zde je recept:

Dvacet deka slaniny (pro ptákožrouty může být nahrazena krutí či drůbeží šunkou a pro vegetariány vůbec vynechána), dvě až tři větší cibule, hrst mandlí a větší hrst hrozin, dva rajské protlaky, něco česneku (podle chuti,

s přihlédnutím k popůlnočním aktivitám), kyselá smetana, nebo šlehačka.

Nakrájíme šunku, nakrájíme cibuli a oboje necháme trochu přismahnout, osolíme, poté nalijeme vodu, nebo vývar, tak litr, a do této tekutiny přidáme dva rajské protlaky, mandle a předem namočené hrozinky. Krátce povaříme, dokořeníme oblíbeným kořením a nakrájíme pár stroužků česneku. Polévka by měla být ostrá, a tak řádně opepříme. Podáváme samozřejmě velmi horkou s přáním dobré chuti a se lžičkou kysané smetany a nebo neslazené šlehačky a potom se zájmem sledujeme, co to s lidmi udělá. Polévky je třeba mít hodně, protože většina jedlíků si ráda přidá. Samozřejmě můžeme k polévce podat teplý toast nebo studený rohlík.

Tak to je recept polévky životabudičné podle sochaře, který jsem zjistil koukáním a vpytáváním se, když ji připravoval.

Přeji dobrou chuť a s tím česnekem opatrně, ať jste ještě po půlnoci použitelní.

Chléb – boží dar

Moje babička z otcovy strany byla selka. K dlouhému dni, vyplněnému prací, patřila výroba másla (másla se tlouklo ze smetany, která se získala odstředěním mléka) a pečení chleba. Chléb dělávala babička pětakilový, byl plochý a velký jak kolo od vozu. Voněl anýzem a vždy, když načínala nový, udělala na tom obrovském pecnu nožem kříž a teprve potom zakrojila. Chléb byl přeci boží dar.

Po dlouhých letech, v době, kdy babička již nežila, jsem se svojí ženou dělal v chalupě ve Svatouchu také chleba.

Když rodiče mé ženy chalupu kupovali, nevšimli si, že v peci je založeno dřevo na oheň i s třískami, jen podpálit.

Když jsem to zjistil, rozhodl jsem se, že si chleba v peci upečeme a chodil jsem po vsi a sháněl dříž, ošatky na chleba a kopist k míchání těsta.

Vše jsem po čase zdárně našel v komorách nepřestavěných chalup a poctivě zakoupil. Něco jsem také dostal, nebo vyhandloval.

Měli jsme tedy vše potřebné, jediné co jsme neměli, byla tmavá žitná mouka a kvásek.

Obojí jsme získali u jediného soukromého pekaře, pana Bečičky. Nechal nám nejen mouku, ale také recept a mnoho rad, a tak jsme se do zadělávání chleba pustili.

Děti z celé vsi přišly držet dříž a ze sousedství nám přišla radit babka. Když totiž člověk těsto míchal, tak se celá ta velká dřevěná nádoba dala do pohybu, a proto děti chodily před dříž, respektive před kopistem (to bylo něco jako malé veslo), a dříž držely, aby netancovala.

Bylo to trochu nebezpečné, neboť držadlo kopistu mohlo při troše nepozornosti malou dětskou ručku snadno skřípnout.

Naštěstí se nic nestalo, nadělaly se bochánky a na ošatkách v teple vesele nakynuly do podoby chleba. Anýž a kvásek voněl celou síní a to už musel oheň v peci pořádně hořet, aby ji rozpálil.

Největší problém bylo právě to načasování, aby pec byla již vytopena a zbytky nespáleného dřeva chvojím vymety, aby nebyla příliš žhavá (to se zkoušelo tím, že se do vnitřku hodila hrstka mouky) a aby chléb na ošatkách nepřekynul. Když tedy vše klaplo a pec voněla po spáleném dřevě a čerstvém chvoji, sešoupl se pecen na dřevěnou lopatu s dlouhým držadlem a chléb se do pece nasázel.

Uzavřely se sopouchy, aby přestal cirkulovat vzduch a teplota v peci byla stálá, a čekalo se, až se chléb upeče. Neustále se zvědavě nakukovalo do rudé pece, zda již bochníky hnědnou, a když nastal ten velký okamžik, otevřela se dvířka pece a bochníky se jeden za druhým lopatou vyndávaly ven. Potřely se vodou, aby se leskly a šup na ošatky.

V ten čas voněla opravdu celá chalupa.

Recept na bochník chleba si již nepamatuji, ale vím, že jedna z důležitých ingrediencí bylo mládí a odvaha postavit se bohu na roveň a stvořit chléb.

Boží dar.

Jan Brabenec

HISTORICKÉ OHLÉDNUTÍ

1579

Původní **koňská obora v Kladrubech**, jejíž počátky sahají až do 12. století, byla povýšena synem Maxmiliána II. císařem Rudolfem II. na císařský dvorní hřebčín. Oboru původně vlastnili Pernštejnové, od nich ji koupili čeští stavové, aby ji pak při korunovaci darovali císaři Maxmiliánovi II. A právě on začal importovat koně z Itálie a Španělska, aby z jejich krve v Čechách založil starokladrubské plemeno. Od počátku až do dnešních dnů se zde zachovalo původní plemeno starokladrubského koně.

www.nhkladruby.cz

1599

Adam Daniel z Veleslavína (31. 8. 1546, Praha – 18. 10. 1599, Praha)

Historik, slovníkář, organizátor literárního dění, knihtiskař. Oženil se s dcerou tiskaře J. Melantricha z Aventina a po jeho smrti tiskárnu vedl. Vynikající úroveň knih vycházející jeho péčí, výzdobou a dokonalým tiskem patří k základním kamenům české knižní kultury.

1819

24. prosince

Císařským rozhodnutím byl zbaven profesury náboženské nauky na filozofické fakultě pražské univerzity filozof a matematik **Bernard Bolzano**. Bolzano proslul mj. také svou ideou o podstatě zemského vlastnictví, kdy ve snaze zabránit vznikajícímu česko-německému antagonismu formuloval teorii jednotného politického národa, skládající se z větve české a německé.

1839

V pěti objemných svazcích vyšel v Praze **Jungmannův Slovník česko-německý**, největší dílo české obrozenec-ké jazykovědy, v němž za pomoci spolupracovníků bylo soustředěno 120 tisíc hesel s objasněním jejich významu a způsobu užití.

1849

23. prosince

V *Národních novinách* uveřejnil **F. Palacký** článek **O centralizaci a národní rovnoprávnosti v Rakousích**, v němž podrobně vysvětlil svou představu etnického federalismu a varoval vídeňskou vládu před centralizačními kroky.

1859

20. prosince

Byl uzákoněn nový živnostenský řád. Tímto zákonem byly v Rakousku odstraněny poslední zbytky cechů a byl zaveden důsledný liberalismus.

1869

Arnošt Procházka

(15. 11. 1869, Praha – 16. 1. 1925, Praha)

Kritik a překladatel. Studoval gymnázium a potom práva, které nedokončil, povoláním byl bankovní úředník. V roce 1894 založil orgán českých dekadentů *Moderní revue*, kterou vydával a redigoval až do své smrti. Po debutu po boku F. X. Šaldy a Jiřího Karáska v moravských *Literárních listech* se Procházka brzy stal vedoucím představitelem extrémního křídla moderny devadesátých let označovaného jako česká dekadence.

Dílo: *Prostibolo duše* (1895), *Odilon Redon* (1904), *Cesta krásy* (1906), *Literární siluety a studie* (1912), *Meditace* (1912), *České kritiky* (1912), *Tanec smrti* (1917), *Diář literární a umělecký* (1919), *Torza veršů, torza prózy* (1925), *Relikviář* (z pozůstalosti 1928) aj.

Karel Scheinpflug

(28. 12. 1869, Slaný – 5. 5. 1948, Mariánské Lázně)

Autor společenskokritických próz, novinář, básník a dramatik. Otec herečky a spisovatelky Olgy Scheinpflugové. Pracoval jako redaktor *Národních listů* a *Lidových novin*, přispíval do *Květů*, *Času*, *Rozhledu* aj. Časté cesty po Evropě inspirovaly Scheinpfluga k reportážním knihám (např. *Italský zájezd*, 1923, *Paříž*, 1924) nebo k cestopisům (Německem, Holandskem, Belgií, 1929).

1874

1. listopad

Z hygienických důvodů vzniká na okraji města Vídně Zentralfriedhof / Ústřední hřbitov. Dlouhá vstupní cesta nejprve odrazuje vídeňské obyvatelstvo, hřbitov „dostává“ secesní kostel a čestné hroby. Dnes je po Hamburku druhým největším hřbitovem Evropy s rozlohou 2,5 km² s více než třemi miliony pohřbených.

1889

Otto Gutfreund

(3. 8. 1889, Dvůr Králové – 2. 6. 1927, Praha)

Studoval na střední škole keramické v Bechyni a na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. V Paříži pracoval v sochařském ateliéru Émila-Antoina Bourdella na Académii

de la Grande Chaumière. Kontakty s Augustem Rodinem a jeho vlastní zkušenosti s moderním uměním v Paříži ho přivedly k osobitému kubisticko-expressionistickému stylu. Gutfreund byl členem „Skupiny výtvarných umělců“, na jejíž výstavě předvedl roku 1911 svoji první kubistickou sochu *Úzkost*. Od roku 1920 Gutfreund inklinoval jak v intimním, tak monumentálním formátu k sociálněkritickému umění. V roce 1926 se Gutfreund stal profesorem stavební plastiky na pražské Uměleckoprůmyslové škole, o rok později utonul ve Vltavě.

1899

Julius Mařák

(29. 3. 1832, Litomyšl – 8. 10. 1899, Praha)

Malíř, pedagog. Významně ovlivňoval české krajinářství až do počátku 20. století. Pocházel ze zámožné měšťanské rodiny, která ho podporovala na školách i v umělecké tvorbě. Roku 1852 začal studovat v krajinářské třídě Maxe Haushofera na pražské Akademii, dále se vzdělával v Mnichově u Leopolda Rottmanna a Eduarda Schleicha. Později odešel ze zdravotních důvodů do Vídně (zde převážně v letech 1857-1887 sídlil), kde vyučoval ve šlechtických rodinách kreslení. Spolupracoval s vídeňskými časopisy, hojně také kreslil pro české *Květy* a *Světozor*. V roce 1882 získal zakázku na výzdobu pražského Národního divadla. Roku 1887 byl Julius Mařák povolán na pražskou Akademii, aby vedl krajinářskou třídu. Mezi jeho nejznámější žáky patřili mj. Otakar Lebeda, František Kaván, Antonín Slavíček a Bohuslav Dvořák.

Jindřich Štýrský

(11. 8. 1899, Čermná u Kyšperka, dnešního Letohradu – 21. 3. 1942, Praha)

Studoval na pražské Akademii výtvarných umění. Po studiu se aktivně podílel na uměleckém životě a vstoupil do skupiny Devětsil. Během pobytu v Paříži založil s malířkou Toyen (Marie Čermínová) avantgardní uměleckých směr artificialismus. Spoluzaložil pražskou surrealistickou skupinu.

1919

2. listopadu

Na sjezdu v Praze se ustavila Deutsche Christlich-Soziale Volkspartei vycházející z tradic německého křesťansko-sociálního hnutí v Rakousku (zakladatel vídeňský starosta K. Lueger, 1887).

15. listopadu

Na sjezdu v Duchcově se konstituovala Deutsche Nationalsozialistische Arbeitspartei, vůdce strany byl R. Jung. Od počátku udržovala úzké styky s německými nacisty. Cílem bylo vytvoření všenněmeckého státu ve střední Evropě.

1929

24. října

Krachem na newyorské burze začala světová hospodářská krize, jež poněkud opožděně (na jaře 1930) zasáhla rovněž ČSR.

17. října

Ve volbách do Národního shromáždění si první místo uhájila Agrární strana, na druhé místo postoupila sociální demokracie, třetí skončila Národně socialistická strana a těsně za ní KSČ.

7. listopadu

Československá měna přešla ke zlaté měně. Zlatý obsah Kč byl určen 44,58 mg ryzího zlata.

7. prosince

Nastoupila nová vláda agrárníka F. Udržala (tzv. široká koalice – ministři Agrární strany, lidovci, národní demokraté, živnostníci, socialisté, němečtí sociální demokraté a Německé volební souručenství.)

Založen český národně socialistický tábor Vlajka – fašistická organizace. Vlajka původně stála na pozicích protiněmeckého šovinismu, zcela v duchu českého fašismu.

1939**Alfons Mucha**

(24. 7. 1860, Ivančice – 14. 7. 1939, Praha)

Jeden z nejvýznamnějších secesních umělců, který se proslavil především jako tvůrce plakátů, ilustrátor, malíř a umělecký řemeslník. Navštěvoval školu pro jevištní dekoratéry ve Vídni, mnichovskou Akademii. V Paříži se mu podařilo prorazit s plakátem pro významnou francouzskou herečku Sarah Bernardt. Posléze navrhoval nejrozličnější tiskoviny (bankovky, akcie, plakáty atd.) a tvořil v oblasti uměleckého řemesla, což mu přineslo mezinárodní věhlas. Dva roky vyučoval v New Yorku, jakož i v Chicagu a Filadelfii na tamějších Akademii výtvarných umění. Vrátil se do Čech, kde osmnáct let pracoval na monumentálním obrazovém cyklu *Slovanská epopej*. Po obsazení Čech a Moravy německými jednotkami v roce 1939 a po výslechu gestapa zakrátko zemřel.

Alfons Mucha

8. listopadu

Atentát na Adolfa Hitlera. Komunistický odbojář Georg Elser deponuje v sále Bürgerbräukeler v Mnichově, kde každý rok řeční pro „staré bojovníky“ Adolf Hitler, bombu, která skutečně detonuje a zabije několik lidí. Hitler ale neplánovaně tento sál předčasně opustil. Atentátník byl při pokusu uprchnout do Švýcarska gestapem polapen a deportován do koncentračního tábora, kde byl ke konci války zavražděn.

Georg Elser

15. listopadu

V Praze na Albertově se konalo smuteční **rozloučení se studentem J. Opletalem**. Vyznělo jako spontánní masová demonstrace proti okupantům.

(28. října, ve výroční den vzniku ČSR, proběhly v řadě měst v Protektorátu demonstrace. Množství lidí bylo zatčeno. Střelbou byl v Praze smrtelně zraněn medik J. Opletal a dělník V. Sedláček).

17. listopadu

V noci ze 16. na 17. listopad **nařídili nacisté razii ve studentských kolejích** v Praze i Brně. Devět studentských funkcionářů bylo v Praze v ruzyňských kasárnách bez soudu popraveno, dalších cca 1 070 studentů bylo deportováno do koncentračních táborů. Z Hitlerova příkazu byly uzavřeny české vysoké školy.

V Paříži se oficiálně ustanovil **Československý národní výbor**, dočasný ústřední orgán odboje.

Současně byl 17. listopadu vydán mobilizační rozkaz vztahující se na všechny bojeschopné občany v zahraničí.

1940**Listopad – únor**

Gestapu se podařilo proniknout k řídicímu centru Obrany národa a vážně postihnout celou její ilegální síť.

1949**3. října**

V Praze byla zahájena akce **T-43**, která měla zajistit pro tábory nucených prací velký počet internovaných. Akce sloužila k zastrašení opozičních aktivistů od protirežimního odporu a souvisela s plánem „vyčistit velká města od reakce“.

4. října

Došlo k **vypovězení Smlouvy o přátelství**, vzájemné pomoci a mírové spolupráce s **Jugoslávií**.

ČSR navázala diplomatické styky s Čínskou lidovou republikou.

14. října

Národní shromáždění schválilo zákon o zřízení Státního ústavu pro věci církevní. Státní kontrola činnosti církve a jejího vnitřního života se stávala téměř absolutní.

18. října

ČSR uznala Německou demokratickou republiku.

11. prosince

V kostelíku v Čihošti u Ledče nad Sázavou se při kázání kněze P. J. Toufara několikrát vychýlil křížek nad kazatelnou. Tzv. **Čihoštský zázrak** byl zinscenovaný československou tajnou policií – Státní bezpečností. Obětí této provokace se stal farář P. **Josef Toufar**, který na následky krutého vyšetřování 25. února 1950 zemřel ve vazbě.

1959**25. října**

Tvůrci polarografické analytické metody, akademiku **J. Heyrovskému**, byla udělena švédskou Královskou akademií věd ve Stockholmu **Nobelova cena** za chemii. Cenu převzal 10. prosince 1959.

30. října

Založeno divadlo **Semafor**. Otec divadla **Jiří Suchý** (78), grafik, kreslíř, textař, herec, režisér, básník, filmař, se narodil v Plzni, vyučil se reklamním grafikem, ale táhlo ho to k divadlu. V roce 1958 spoluzaložil Divadlo Na zábradlí a o rok později Semafor. 30. října měla premiéra hra *Člověk z půdy*. Název divadla Semafor je složeninou výrazu Sedm malých forem. Suchý se Šlitrem zamýšleli prostor pro hudební divadlo, divadlo poezie, loutky, pantomimu, filmy, výtvarné experimenty a koncerty. Zůstalo hlavně u písniček, divadla, poezie a humoru. V roce 1969 se Šlitr nešťastnou náhodou otrávil plynem. S nástupem normalizace Suchý nejdříve uvažoval divadlo zavřít, ale rozhodl se pokračovat a spolupracovat se skladatelem Ferdinandem Havlíkem. Přichází Josef Dvořák a Jitka Molavcová, ve které nachází Suchý nového jevištního partnera a s níž vystupuje v Semaforu dodnes. Suchý se rozhodl vrátit divadlu rozeklanému různorodou poetikou Josefa Dvořáka a komiků Šimka s Krampolem původní ráz, a tak se s divadelními podskupinami pomalu loučí. Ze začátku musel zase získat diváky, s jeho popularitou to nebylo moc slavné, dvacet let nebyl vysílán v televizi, nevycházely jeho knihy, nesměl do rádia. Přichází o původní divadlo – v pasáži mezi Václavským náměstím a Františkánskou zahradou, posléze se usazuje v Karlíně, ale divadlo je v roce 2002 vyplaveno, v roce 2005 zakotví v Dejvicích, kde se také slavila jevištní padesátina.

Semaforem mj. prošli: Petra Černocká, Josef Dvořák, Karel Gott, Jiří Grossmann, Ferdinand Havlík, Hana Hegerová, Petra Janů, Luciana Krejcarová (Anna K.), Věra Křesadlová, Sabina Laurinová, Leona Machálková, Waldemar Matuška, Jitka Molavcová, Eva Olmerová, Dagmar Patrasová, Eva Pilarová, Pavel Sedláček, Zuzana Stivínová, Patrik Stoklasa, Miroslav Šimek, Jiří Šlitr, Ladislav Štáidl, Bára Štěpánová, Naďa Urbánková, Miluše Voborníková... Jako hosté: Miloš Kopecký, Miroslav Horníček,

Michal Prokop, Yvonne Přenosilová, Hana Zagorová, Petr Novák.

19. prosince

V Moskvě byla podepsána dohoda mezi vládami SSSR, Maďarska, Německé demokratické republiky, Polska a Československa o stavbě ropovodu **Družba**.

Jiří Weil**(6. 8. 1900, Praskolesy u Hořovic – 13. 12. 1959, Praha)**

Český prozaik, publicista, literární kritik a překladatel. Jiří Weil se od počátku dvacátých let aktivně účastnil kulturního a politického života. Ještě během studií na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (doktorát v oboru slovenská filologie a komparatistika obdržel 1928) byl členem Devětsilu a U Bloku, působil jako překladatel na sovětském zastupitelství v Praze, několikrát navštívil SSSR, uváděl do Čech novou sovětskou literaturu (překládal Majakovského, Pasternaka, Gorkého i Lenina) atd. V letech 1928-1933 byl „majitelem“ a odpovědným redaktorem komunistického týdeníku *Tvorba*. V roce 1933 odjel z pověření KSČ do Moskvy pracovat na překladech marxistické literatury a jako tlumočnick. Jeho „stáž“ skončí v roce 1935 vyloučením z VKS(b) [Všesvazová komunistická strana Ruska (bolševiků)] i z KSČ pro „klepaření“ a maloměšťáctví a po roce převýchovy u jezera Balchaš v Kazachstánu se smí vrátit domů.

Výsledkem jeho „sovětské zkušenosti“ je jednak kniha reportáží *Češi stavějí v zemi pětiletek* (1937), ale hlavně dokumentární román *Moskva-hranice* (1937), jenž spolu s tehdy uveřejněným překladem *Návratu ze Sovětského svazu* Andrého Gida (a pamfletu S. K. Neumanna) a s polemikou K. Teigeheho *Surrealismus proti proudu* znamenal nejvýraznější literární kritickou reflexi stalinského režimu, která byla v Čechách vedena z levicových pozic. Proti románu se ze stalinistických kruhů strhla odmítavá kampaň, v níž dominovala kritika Weilova dlouholetého přítele J. Fučíka. Přesto právě jemu je věnována kniha *Vzpomínky na Julia Fučíka* (1947, ovšem ani tou se nemohl zalíbit, protože nebyla zcela v souladu s oficiální legendou). Fučíkovou statí bude příští umělecký osud J. Weila dlouho stigmatizován a po roce 1949 mu zřejmě nepublikovat.

Za války Weil nenastoupil do transportu Židů, fingoval sebevraždu a až do konce okupace se skrýval. Po válce pracoval v nakladatelství Evropský literární klub, kde byl do roku 1949 redaktorem, vyšel jeho historicko-alegorický román psaný v prvních letech Protektorátu o středověkém orientálním lžiprorokovi *Makanna – otec divů* (1946), v němž spojuje tradiční evokativní historický román s podněty reportáže. V roce 1949 vydal významný román *Život s hvězdou*, v němž proti dřívější reportážnosti prohloubil psychologickou kresbu a existenciální postavení člověka v nelidském světě.

Jiří Weil pracoval v letech 1950-1958 jako vědecký pracovník Státního židovského muzea v Praze. V období krátkého polevení cenzury vydává historický román *Harfeník* (1956), ale vydání románu *Na střeše je Mendelssohn* s námětem kruté absurdity antisemitismu je stále oddalováno. Publikován je až dva roky po Weilově smrti. Následuje pak soubor próz *Hodina pravdy, hodina zkoušky* (1966) a teprve v roce 1991 je uveřejněno pokračování

románu *Moskva-hranice* nazvané *Dřevěná lžice*, jehož rukopis mu byl v roce 1949 při policejní prohlídce v redakci Evropského literárního klubu (ELK) zabaven.

1969

15. – 16. října

Federální shromáždění podlehl nátlaku nového vedení KSČ a **zrušilo „protisocialistické dokumenty a usnesení“ z roku 1968**. Rovněž prosadilo demisi osmi členů svého předsednictva, které nahradilo „svými lidmi“.

20. – 28. října

Za návštěvy československého stranického a státního vedení v Sovětském svazu byly projednány otázky dalšího postupu normalizace.

27. listopadu

Programové prohlášení federální vlády ukládalo přistoupit na všech ministerstvech a v ústředních orgánech k služebně politickému hodnocení všech pracovníků s cílem odstranit reformně smýšlející úředníky a provést **očistu od „pravivově revizionistických sil“**.

23. prosince

Vládním usnesením se nařizovalo zavést systém absolutního plánování. Bylo obnoveno centralizované plánování a stimulování výroby na základě ukazatele hrubé výroby.

30. prosince

Jiří Trnka

(24. 2. 1912, Plzeň-Petrohrad – 30. 12. 1969, Praha)

Český výtvarník, ilustrátor, sochař, scénárista a režisér animovaných filmů, jeden ze zakladatelů českého animovaného filmu, zakladatel studia Bratři v triku (1945).

Narodil se v Plzni. V letech 1929-1935 studoval na Uměleckoprůmyslové škole v Praze. Zpočátku navrhoval a vytvářel kulisy pro divadlo J. Skupy v Plzni, v době druhé světové války se zapojil do pražského divadelního života návrhy scén a kostýmů. Jeho první kreslené filmy *Zasadil dědek řepu*, *Zvířátka a Petrovští*, *Pérák a SS* zaujaly lyrickým líčením a poetickým výtvarným pojetím. Osobitou režijní koncepci rozvinul v loutkových filmech, v nichž volil snové a pohádkové náměty, které se staly východiskem k vyjádření poselství obecného i nadčasového významu: *Špalíček*, *Císařův slavík*, *Árie prerie*, *Román s basou*, *Bajaja*, *Staré pověsti české*, *Dva mrazíci*, tři díly *Osudů dobrého vojáka Švejka*, *Sen noci svatojanské*, *Kybernetická babička*, *Ruka*, *Archanděl Gabriel a paní Husa*. Ilustrátor dětských knih: J. Karafiát *Broučci*, J. Horák *České pohádky*. V posledních letech života se kromě práce pro Expo '67 v Montrealu věnoval malbě a sochařské tvorbě, ale znovu i knižní ilustraci (*Werichovo Fimfárum*) a sám napsal a ilustroval půvabnou knížku, která byla i zfilmována. Je nositelem asi padesáti ocenění z výstav, soutěží a filmových i výtvarných přehlídek.

V Praze žil v letech 1938-1958 v Košířích ve vile Turbová, později ve svém domě na Kampě, který si zakoupil. Roku 1967 byl jmenován profesorem na Vysoké škole uměleckoprůmyslové, práci mu však znesnadňovala pokračující těžká nemoc, jíž podlehl 30. prosince 1969. Pochován je na Ústředním hřbitově v Plzni.

Trnkův přínos spočívá v osvobození českého, ale i světového kresleného a loutkového filmu z amerického vlivu a v prosazení velké výtvarné náročnosti a v poetickém ladění. Na jeho práci pak osobitě navazoval jeho dlouholetý

spolupracovník Stanislav Látal, Václav Bedřich, A. Born, Zdeněk Smetana a celá řada dalších.

1989

Prof. Vladimír Pokorný

(12. 6. 1922, Podivín – 21. 7. 1989, Praha)

Český paleontolog Vladimír Pokorný je považován za zakladatele české mikropaleontologie u nás. První praktikum z tohoto oboru se na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy konalo pod jeho vedením již v roce 1946. Učebnicí *Základy zoologické mikropaleontologie*, která vyšla v roce 1954 a později v mnoha dalších jazycích, vytvořil svébytnou českou mikropaleontologickou školu, za kterou se mu dostalo celosvětového uznání. V letech 1968-1986 vedl katedru paleontologie Přírodovědecké fakulty UK. Jeho praktická činnost měla velký význam pro vyhledávání ropných zdrojů v karpatské oblasti. Pokorný byl do konce života mimořádně aktivní badatelsky, ale i pedagogicky.

11. října

Oznámeno zkrácení vojenské služby na osmáct měsíců.

25. října

Členové České filharmonie se připojili ke svému dirigentovi V. Neumannovi a rozhodli se bojkotovat Československou televizi a rozhlas na protest proti perzekuci signatářů Několik vět.

26. října

Režim zahájil útok na nezávislá periodika.

28. října

V Praze na Václavském náměstí proběhla mohutná demonstrace (na deset tisíc lidí) k výročí vzniku republiky. Byla rozprášena policejními oddíly.

3. – 5. listopadu

Polští a českoslovenští disidenti zorganizovali ve Vratislavi konferenci o střední Evropě, kam přijelo na pět tisíc lidí z Československa.

11. listopadu

Rudé právo přiznalo zadlužení Československa ve výši 12 miliard dolarů.

12. listopadu

Svatořečení blahoslavené Anežky České papežem Janem Pavlem II.

Svatá Anežka Česká

(1208 – 2. března 1282)

O Anežčino svatořečení po její smrti usilovala urputně již Eliška Přemyslovna, ale až v roce 1874 bylo papežskou stolicí povoleno uctívat její kult jako blahoslavené, a svatořečena byla Janem Pavlem II. až v roce 1989. Tento obřad 12. listopadu 1989 přenášela i státní televize, což byl pro věřící další důkaz, že komunistická moc u nás slábne. Mluvčí České biskupské konference v této souvislosti upozornil na legendu, která praví, že spolu s Anežčíným svatořečením zavládne v zemi mír a pořádek.

Dcera Přemysla Otakara I., ač královského rodu, zvolila chudobu řádu svatého Františka, odmítla ruku císaře a stala se „nevěstou Kristovou“. Zakládala nemocnice a kláštery, neúnavně se až do své smrti starala o chudé a choré. Obdivovala ji celá křesťanská Evropa, byla považována za „vyvolenou boží“, v úctě ji měl i papež. Nejmladší z dětí krále Přemysla Otakara I. a Konstancie

Uherské měla hrát roli nevěsty, která výhodným sňatkem posílí mocenskou pozici svého otce. Poprvé byla zasnoubena ve třech letech, ale její „ženich“, syn vévody z Vratislavi, zemřel. V osmi letech se jejím snoubencem stal následník císařského trůnu Jindřich, sňatek byl ale zrušen. Intrikán vévoda Leopold VI. Babenberský se přičinil, aby výhodný ženich Jindřich Anežku veřejně odmítl a vzal si Leopoldovu dceru. Za odmítnutou nevěstou zanedlouho přijelo na námluvy poselstvo anglického krále, ale ze zasnoubení opět sešlo.

Vyvrcholením Anežčiny neúspěšné zasnubovací kariéry bylo, když ji o ruku požádal sám císař Fridrich II. a ona jej odmítla. V té době už nežil její otec, zemi vládl Anežčín bratr Václav I., a tak se mohla konečně vymanit z role čekající nevěsty a věnovat se „službě Kristu“ v tehdy rozmáhajícím se řádu františkánů.

V roce 1232 založila Anežka na Starém Městě v Praze špitál svatého Františka, vybudovala vedle něj klášter františkánů a klášter řádu svatě Kláry, kde se stala později abatyší. Její činnost vzbuzovala pozornost daleko za hranicemi Čech. Od té doby všechna její aktivity směřovala k cíli být prohlášena světicí a mít tak možnost založit vlastní řád, avšak marně. Vyměnila si stovky dopisů s papežem Řehořem IX., zřekla se všech pozemských statků, žila v bídě, jak přikazovalo františkánství. Její činy obdivovala i svatá Klára, kterou do „bratrstva“ přijal František z Assisi a žil s ní ve spirituálním svazku.

Sv. Anežka ošetřuje nemocného – deskový oltářní obraz objednaný velmistrem řádu křižovníků s červenou hvězdou (založeného sv. Anežkou) Mikulášem Puchnerem pro klášterní kostel sv. Františka v Praze, 1482.

Zhruba deset tisíc poutníků z Československa spolu s pražským arcibiskupem kardinálem Tomáškem se zúčastnilo ve vatikánském chrámu sv. Petra **svatořečení Přemyslovy Anežky České**, dcery Přemysla Otakara I. U této příležitosti poskytl papež Jan Pavel II. československým poutníkům generální audienci.

17. listopadu

V Praze na Albertově začala v 16 hodin řádně ohlášená a povolená studentská manifestace k uctění památky J. Opletala za účasti asi patnácti tisíc vysokoškoláků. Nato následoval pietní akt na Vyšehradě. Část davu postupovala do středu města podél Vltavy k Národní třídě, kde došlo k brutálnímu zásahu příslušníků VB a pohotovostního pluku SNB. Ten vyvolal všeobecné rozhořčení veřejnosti a bezprostřední protestní akce, které přerostly ve státní převrat, jenž byl pro svůj mírný průběh i provázenou euforií nazýván „sametovou“ nebo „něžnou“ revolucí.

Ve Vídni se před čs. velvyslanectvím konala demonstrace, na které jménem Čechů a Slováků v Rakousku Přemysl Janýr přečetl poselství určené všem nezávislým občanským iniciativám a ostatním nezávislým skupinám, jako také všem občanům ČSSR zasazujícím se za demokratické změny ve společnosti.

18. listopadu

Divadelníci v Praze zahájili ze solidarity se studenty týdenní protestní stávkou.

19. listopadu

V podvečer skupina intelektuálů a umělců spolu se zástupci studentů vytvořila v pražské Laterně magice **Občanské fórum (OF)**, širokou platformu všech občanských aktivit usilujících o obnovu politického pluralismu, odmítající totalitní komunistický režim.

20. listopadu

Václavské náměstí v Praze se zaplnilo více než 150 tisíci občany, kteří zde demonstrovali svůj nesouhlas s totalitním režimem v zemi. Manifestace se konaly i v následujících dnech, a to i v jiných městech republiky.

21. listopadu

Předseda vlády Ladislav Adamec se setkal s představiteli Občanského fóra. Následovala další setkání.

27. listopadu

Došlo k obnovení **Československé strany sociálně demokratické**.

29. listopadu

Federální shromáždění na své mimořádné schůzi **zrušilo čl. 4 ústavy (o vedoucí úloze KSČ), změnilo čl. 6 o Národní frontě a čl. 16 o výchově v duchu marxismu-leninismu. Tím formálně skončilo jednačtyřicet let vlády komunismu v Československu.**

2. prosince

Rakousko zrušilo vízovou povinnost pro cesty československých občanů do jejich země.

3. prosince

Ladislav Adamec sestavil novou rekonstruovanou federální vládu, pro OF však byla zcela nepřijatelná (z 21 členů bylo 16 zástupců KSČ).

Byla založena **Obec spisovatelů** sdružující na čtyři sta českých a moravských dramatiků, básníků, spisovatelů a kritiků, jejímž předsedou byl zvolen Václav Havel.

Byla ustanovena **Křesťansko-demokratická strana.**

4. prosince

Česká vláda podala demisi.

Při setkání představitelů členských států Varšavské smlouvy v Moskvě byla okupace ČSSR z roku 1968 označena za „vměšování do vnitřních záležitostí suverénního Československa“.

Statisíce lidí zaplnily Václavské náměstí v Praze a žádaly sestavení nové vlády.

5. prosince

Byla jmenována nová česká vláda. Se složením vlády vyjádřilo OF nespokojenost.

7. prosince

Vláda Ladislava Adamce podala demisi. Sestavením nové vlády byl pověřen dosavadní místopředseda vlády M. Čalfa (za KSČ).

8. prosince

Prezident republiky **G. Husák vyhlásil amnestii** pro všechny politické vězně.

9. prosince

Ustavena československá ekologická politická strana – **Strana zelených.**

10. prosince

Nově ustavená (21 členná) federální vláda v čele s M. Čalfou, v níž byli komunisté v menšině.

G. Husák abdikoval z funkce prezidenta.

Na Václavském náměstí v Praze proběhla manifestace ke Dni lidských práv. Došlo k oznámení kandidáta na prezidenta republiky.

17. prosince

Ustanovena česká pravicová politická strana – **Občanská demokratická aliance (ODA).**

20. – 21. prosince

Na mimořádném sjezdu KSČ byl zvolen jejím předsedou L. Adamec. Došlo k rozpuštění Lidových milicí.

Státní bezpečnost se dostala pod kontrolu vlády.

23. prosince

V místě zvané Hraničky (u Rozvadova) došlo k symbolickému přestřizení drátěných zátarasů ministry zahraničí ČSSR a SNR.

26. prosince

V Praze byla založena československá radikálně pravicová strana – Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa.

28. prosince

Federální shromáždění zvolilo za svého nového předsedu A. Dubčeka.

29. prosince

Ve Vladislavském sále Pražského hradu proběhla **volba 9. československého prezidenta.** Jednomyslnou volbou se jím stal jediný kandidát – **Václav Havel (1989-1992).** Na volbu navázala slavnostní mše *Te Deum* ve Svatovítské katedrále, kterou celebroidal kardinál František Tomášek.

HUMOR

Tomu těžko vysvětlíte, že se lhát nemá. Je to totiž syn politika.

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš ČECH
ortoped a ortopedický chirurg,
roh Simmeringer Hauptstr. /
Kopalgasse 1/3/3, Wien 11
tel. 74 9 32 03

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař
Blattgasse 13, 1030 Wien
tel. 713 72 66, všechny pokladny

MUDr. Eva DRŠATA
oční lékařka
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě na tel. 587 54 27
všechny pokladny

MUDr. Kamila HAJEK
soukromá léčba homeopatií
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10
tel. 689 22 80

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301, 1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsportarzt, všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

MUDr. Ilona POLZER (roz. Bartošková)
choroby oční a optometrické (Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních případech
mimo ord. hod.: 0660-3470374
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg SOJKA
neurolog a psychoterapeut
Apostelgasse 25-27 (ve dvoře vpravo)
Wien 1030
tel. 0664/214 01 63, termín po dohodě

MUDr. Zdenka Gabriel WEISS
odborná ortopedka, též dětská
Pilgramgasse 10, Wien 5
tel. 58 74 460

Dr. med. Lenka WIDNER
odborná dětská lékařka, alle Kassen
po 9-14, út 14-19, čt 8:30-12:30 a 14-16,
pá 8:30-12:30, jindy po dohodě
Waltenhofengasse 5 / Stiege 2
1100 Wien, tel. 01/6880448
e-mail: lenka.widner@gmx.at

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.

lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně
semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:

Lederergasse 17/7, Wien 8,
tel.: 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
<http://members.aon.at/nykl>

GESUNDHEITSSTUDIO KROTTENBACH

Med. Univ. Dr. Kamil Maarfia
soukromý všeobecný lékař

pracovní, preventivní a estetická
medicína, životní prostředí

Praxe:

Krottenbachstr. 52 (vchod Budinskygasse
1190 Wien, tel.: 01/9580951
e-mail: dr.maarfia@artdoc.at
www.artdoc.at

Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
A-2333 Leopoldsdorf, Weidengasse 2
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117
práce: A-1030 Wien, Marxergasse 1a
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
fax: 02235/44 638

Ověřené překlady
Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@hotmail.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at

**Ověřené překlady dokumentů, dokladů,
smluv, úředních listin a tlumočení**
Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
mobil: 0664/2537951
fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Ověřené překlady
Mag. Pavlína BÖHMOVÁ
A-1100 Wien, Dieselgasse 5/43
tel./fax 2082175, 0699/19544077
e-mail: pavlina@chello.at

Ověřené překlady
Petr Jeremias POPOV-HAMMERSCHMIED
A-1110 Wien, Hugogasse 5/7
tel./fax +43(0)650 9688004
www.petrpopov.info
www.tschechischebahnen.at.tt

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at

**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Vídeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.

**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobotu
v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

**KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svätá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub
Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie
na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV
otevř. každ. pá do 19–22 hod. v ne. a cír.
sv. od 9.30 do 11 hod.

Kaple sv. Stanislava
Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek
v měsíci v 18:00 hodin

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE
Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule
1150 Goldschlagstr. 14 / Tel. 9824609
Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt
Schellingerg. 1-3 / Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ
Privátní bilingvní škola obecná
1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel.: 714 88 76, fax: 714 88 76/34
**Privátní bilingvní reálné gymnázium
2. stupeň**
1030 Wien, Schützengasse 31
ředitelka Mag. H. Hubec
tel.: 890 44 04-60
Mateřská škola
tel. (ředitelství): 713 31 88 / 40

**Europäische
Mittelschule Wien
European Middle
School Vienna**
1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18
1080 Wien

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy!

